

Jean Monnet Chair
EUDIPSEC

European
Commission

Guvernul Republicii Moldova
Academia
de Administrare Publică

Agenda Conferinței Științifice Internaționale
**STRATEGIA SECURITĂȚII UNIUNII
EUROPENE ÎN CONTEXTUL
METAMORFOZELOR
RELAȚIILOR INTERNAȚIONALE (II)**

22 aprilie 2022

Coordonator — Ludmila Roșca

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

ACADEMIA DE ADMINISTRARE PUBLICĂ
DIN REPUBLICA MOLDOVA

CONFERINȚA ȘTIINȚIFICĂ INTERNAȚIONALĂ

**„STRATEGIA SECURITĂȚII UNIUNII
EUROPENE ÎN CONTEXTUL
METAMORFOZELOR RELAȚIILOR
INTERNAȚIONALE” (II)**

22 aprilie 2022

CHIȘINĂU 2022

Conferința Științifică Internațională: „STRATEGIA SECURITĂȚII UNIUNII EUROPENE ÎN CONTEX-
TUL METAMORFOZELOR RELAȚIILOR INTERNAȚIONALE” (II), acțiune din Proiectul Jean Monnet
Chair – EUDIPSEC 620918-EPP-1- 2020-1-MD-EPPJMO-CHAIR „UNIUNEA EUROPEANĂ: noțiune
cuprinzătoare”.

COMITETUL ȘTIINȚIFIC

Oleg BALAN, doctor habilitat, profesor universitar, Rector al Academiei de Administrare Publică,
Republica Moldova.

Ludmila ROȘCA, coordonator al Proiectului Jean Monnet Chair – EUDIPSEC, doctor habilitat,
conferențiar universitar, Academia de Administrare Publică, Republica Moldova.

Sergei PALIHOVICI, doctor, conferențiar universitar, prorector, Academia de Administrare
Publică, Republica Moldova.

Nistor GOZAVU, doctor, conferențiar universitar, prorector, Academia de Administrare Publică,
Republica Moldova.

Vladimir KRUGLAȘOV, doctor habilitat, profesor universitar, Universitatea Națională „Yuri
Fedkovici”, Cernăuți, Ucraina.

Ioan HORGA, doctor, profesor universitar, Universitatea din Oradea, România.

Iulia SIROTA, doctor, consilier academic, Colegiul Carmell, Israel.

Ion DULSCNI, doctor, conferențiar universitar, Academia de Administrare Publică, Republica
Moldova.

Gabriela GOUDENHOFT – doctor, conferențiar universitar, Universitatea din Oradea, România.

Eugenia COJOCARU, doctor habilitat, profesor universitar, Universitatea Cooperatist-
Comercială, Republica Moldova.

Sergei SPRÎNCEAN, doctor habilitat în științe politice, conferențiar universitar, Institutul de
Cercetări Juridice, Politice, Sociologice, Republica Moldova.

Ionel NARIȚA, doctor, profesor universitar, Universitatea de Vest, Timișoara, România.

COLEGIUL REDACȚIONAL

Ludmila ROȘCA – coordonator al Proiectului Jean Monnet doctor habilitat, conferențiar
universitar, Academia de Administrare Publică, Republica Moldova.

Ludmila GOLOVATAIA – doctor, conferențiar universitar, Academia de Administrare Publică,
Republica Moldova.

Sivia DULSCHI – doctor, conferențiar universitar, șef Catedră Relații Internaționale, Academia de
Administrare Publică, Republica Moldova

Liudmila CUROȘ, cercetător științific stagiar, Academia de Administrare Publică, Republica
Moldova.

Natalia CIOBANU, cercetător științific stagiar, Academia Administrare Publică, Republica
Moldova.

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții

**Conferința Științifică Internațională “Strategia Securității Uniunii Europene în contextul Metamorfo-
zilor Relațiilor Internaționale” (II)**, 22 aprilie 2022 / comitetul științific: Oleg Balan [et al.] ; colegiul redacți-
onal: Ludmila Roșca [et al.]. – Chișinău : Print-Caro, 2022 – . – ISBN 978-9975-56-873-9.

[Vol.] 2. – 2022. – 116 p. – Antetit.: Acad. de Administrare Publică din Rep. Moldova. – Text paral.: lb. rom.,
engl. – 100 ex. – ISBN 978-9975-164-10-8.

327:061.1EU(082)=135.1=111

C 65

9.00 – 9.15 Înregistrarea participanților

<https://us02web.zoom.us/j/81772164289?pwd=U1JGZW1PTDNodEVrRVVuc0o2eFBidz09>

9.15 – 9.45 Cuvânt de salut

Ludmila ROȘCA, coordonatorul proiectului Jean Monnet Chair EUDIPSEC, doctor habilitat în filosofie, conferențiar universitar, Academia de Administrare Publică din Moldova.

Oleg BALAN, Rector al Academiei de Administrare Publică, doctor habilitat, profesor universitar.

Claudia MELINTE, coordonator, Oficiul Național Erasmus+

Constantin Vasile ȚOCA, doctor, Universitatea din Oradea

9.45 – 12.00 Ședința Plenară 1.

Moderatori: Ludmila GOLOVATAIA, Liudmila CUROȘ

Ludmila ROȘCA, Republica Moldova

SECURITATEA REGIONALĂ ÎN CONDIȚIILE CONFRUNTĂRII

Anatolii KRUGLAȘOV, Ucraina

DISTRUGEREA ORDINII EUROPENE: CE TREBUIE DE FĂCUT CU AGRESIUNEA RUSIEI?

Natalia NECHAEVA-YURIYCHUK, Ucraina

INSECURITATEA CA BAZĂ PENTRU CONSTRUIREA UNEI NOI ORDINI MONDIALE

František ŠKVRNDA, Slovacia

CONCEPȚIA LUI MEARSHEIMER A UNEI NOI ARHITECTURI DE SECURITATE PENTRU EUROPA

Khrystyna PRYTULA, Anna MAKSYMENKO, Ucraina

DIMENSIUNEA UCRAINEANĂ A SISTEMULUI MODERN DE SECURITATE GLOBALĂ: căutând noi orizonturi ale dezvoltării sale

Constantin – Vasile ȚOCA, Florentina CHIRODEA, Cristian BEJENARI,
România

POLITICA EXTERNĂ A REPUBLICII MOLDOVA LA 31 ANI DE INDEPENDENȚĂ

Ionel NARIȚA, România
EPISTEMOLOGIA DEZINFORMĂRII

Simion ROȘCA, Republica Moldova
*PROPAGANDA, „IMAGINEA DUȘMANULUI” ȘI SECURITATEA ÎN
RELAȚIILE INTERNAȚIONALE*

Edina Lilla MESZAROS, Constantin Vasile ȚOCA,
*BELARUS ȘI RĂZBOIUL SĂU „NECONVENȚIONAL” ÎMPOTRIVA
UNIUNII EUROPENE*

Michael AUGUSTÍN, Slovacia
*CONCEPTUL DE NEUTRALITATE: CINE VREA SĂ SE RETRAGĂ DIN
NATO ÎN SLOVACIA?*

Ludmila ROȘCA, Republica Moldova
*COMUNICAREA POLITICĂ EFICIENTĂ – FACTOR IMPORTANT
ÎN CONSOLIDAREA SISTEMULUI REGIONAL ȘI NAȚIONAL DE
SECURITATE*

Natalia CIOBANU, Republica Moldova
*CADRUL LEGAL ȘI INSTITUȚIONAL PENTRU REALIZAREA POLITICII
SECURITĂȚII NAȚIONALE A REPUBLICII MOLDOVA VERSUS RISCURI
ȘI PROVOCĂRI ACTUALIZATE*

Angela LAZARENCO, Republica Moldova
*„SECURITIZAREA” EVENIMENTELOR IMPORTANTE PENTRU SECURITATEA
LUMII CONTEMPORANE*

Aurelia PERU-BALAN, Republica Moldova
*POLITICA DE MIGRAȚIE ÎN UNIUNEA EUROPEANĂ: noi provocări în
contextul războiului din Ucraina*

Ascherova SIMUZER, Azerbaidjan
*MIGRAȚIA EXTERNĂ ȘI SUBIECTELE SECURITĂȚII DIN
AZERBAIDJAN*

Valentina SCHINGHIREI, Republica Moldova

CÂTEVA ASPECTE ALE NEUTRALITĂȚII ÎN POLITICA LINGVISTICĂ

Nicolae PARCEVSCHI, Republica Moldova

ROLUL TEORIEI JOCURILOR REFLEXIVE ÎN PREVIZIUNEA EVENIMENTELOR MILITAR-POLITICE

Vasile POPA, România

INTRUMENTE DE INVESTIGARE SI ASIGURARE A SECURITATII MEDIULUI INFORMATIC IN CONTEXT NATIONAL SI EUROPEAN

Serghei SPRÎNCEN, Ion CREȚU, Republica Moldova

OPORTUNITĂȚI DE MODERNIZARE SUSTENABILĂ PRIN ASIGURAREA SIGURANȚEI PERSOANEI

Constantin SOLOMON, Republica Moldova

PARTENERIATUL ESTIC ȘI PERSPECTIVA EUROPEANĂ A REPUBLICII MOLDOVA

Elena SOLOMON, Republica Moldova

ROLUL INSTITUȚIEI PREȘEDINTELUI REPUBLICII MOLDOVA ÎN ASIGURAREA SECURITĂȚII STATULUI ÎN CONTEXTUL STRATEGIEI UNIUNII EUROPENE

Serghei SPRÎNCEAN, Dan POPOVICI, Republica Moldova

SECURITATEA UMANĂ ȘI IMPLEMENTAREA ACORDULUI DE ASOCIERE REPUBLICA MOLDOVA - UNIUNEA EUROPEANĂ

Valentina URSU, Republica Moldova

IMPORTANȚA ACORDULUI DE ASOCIERE RM-UE ASUPRA EFICIENȚEI GUVERNĂRII ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Dana PAIU, Republica Moldova

PRAGMATISMUL GEOPOLITIC – SURSĂ DE GHIDARE A ACTULUI DE GUVERNARE

Andrei GUȚU, Republica Moldova

IMPORTANȚA RELAȚIILOR DE COOPERARE DINTRE NATO ȘI UNIUNEA EUROPEANĂ

Silvia MUNTEAN, Republica Moldova

ROLUL ADMINISTRAȚIEI PUBLICE LOCALE

ÎN PROCESUL DE INTEGRARE EUROPEANĂ A REPUBLICII MOLDOVA

Serghei SPRÎNCEAN, Tudorița-Sanda SOHOȚCHI, Republica Moldova

NOI VALENȚE ALE INFLUENȚEI SOCIOPOLITICE ÎN CONDIȚIILE DEMOCRATIZĂRII

12.00 – 12.20 **Pauză de Cafea**

12.25 – 15.00 **Ședința Plenară 2.**

Moderatori: Ludmila ROȘCA, Natalia GAVRILENCO

Dasman EL-FANEL, Israel

*APRECIEREA ROSTURILOR, OBIECTIVELOR EDUCAȚIEI ÎN TEORIA
POLITICĂ MODERNĂ (Conexiuni cu instituția de învățământ din
Israel)*

Liudmila CUROȘ, Republica Moldova

*EDUCAȚIA – INSTRUMENT ÎN ASIGURAREA SECURITĂȚII
NAȚIONALE*

Cristina TULBU-FRUNZE, Republica Moldova

*INTEGRAREA COMUNITĂȚILOR ETNICE – CONDIȚIE A CONSOLIDĂ-
RII UNEI NAȚIUNI*

Noha ALVAKILI, Israel

*REZILIENȚA NAȚIONALĂ, REZILIENȚA COMUNITĂȚII ÎN VREMURI
DE CRIZĂ, TEORII ȘI INFLUENȚE*

Serghei SPRÎNCEAN, Renata COZONAC, Republica Moldova

*PERSPECTIVE ASUPRA SECURITĂȚII UMANE ȘI MODERNIZĂRII SO-
CIOPOLITICE*

Alexandru REVENCU, Republica Moldova

SECURITATEA PERSOANEI ÎN LUMEA CONTEMPORANĂ

Rodica PĂPUȘOI, Republica Moldova

SECURITATEA ECONOMICĂ: premise si provocari

Ira COIALNIC, Republica Moldova

*SECURITATEA ALIMENTARĂ ÎN CONDIȚIILE INSECURITĂȚII
REGIONALE*

Ion IFRIM, Mihaela SHILBAYA MATEI, România

*DIPLOMAȚIA UE ÎN SPAȚIUL PARTENERIATULUI ESTIC: REALIZARI,
DIFICULTĂȚI, PROBLEME*

Serghei SPRÎNCEAN, Ghenadie MITROFANOV, Republica Moldova
*MODERNIZAREA REPUBLICII MOLDOVA ÎN CONDIȚIILE NECESITĂȚII
ASIGURĂRII SECURITĂȚII GLOBALE*

Ludmila GOLOVATAIA, Republica Moldova
*INTERESE NAȚIONALE ÎN CONTEXTUL ASIGURĂRII SECURITATII
ECONOMICE A STATULUI ÎN CONDIȚIILE INTEGRĂRII GLOBALE*

Elena BĂDĂRĂU, Oxana GUREU, Republica Moldova
*CĂI DE EFICIENTIZARE A SISTEMULUI BANCAR DIN REPUBLICA
MOLDOVA*

Tatiana ANDREEVA, Republica Moldova
*PROIECTAREA SISTEMELOR DE SECURITATE INTEGRATE ALE
ACTIVITĂȚILOR DE AFACERI ÎN CONTEXTUL ASIGURĂRII
SECURITATII INOVATORII A ECONOMIEI NAȚIONALE: abordare
metodologică*

Suresh CHAND RAI, Munesh KUMARI, India
*EFACTUL SCHIMBĂRIILOR DE UTILIZARE/ACOPERIRE A
TERENURILOR ASUPRA DINAMICII NIVELULUI APEI SUBTERANE ÎN
REGIUNEA SEMI-ARIDĂ A INDIEI*

Valeria GARBATOVSCI, Republica Moldova
*ANTREPRENOREATUL DIGITAL- INSTRUMENT EFICIENT ÎN ȘCOLI
ÎN CONDIȚIILE ACTUALE DE CRIZĂ*

Alexandru GAINA, Republica Moldova
*CIRCUMSTANȚE AGRAVANTE ALE INFRAȚIUNII DE DIVULGARE A
SECRETULUI DE STAT, PREVĂZUTE LA ART.344 CP AL REPUBLICII
MOLDOVA*

Ion IFRIM, Mihaela SHILBAYA MATEI, România
*REVIRIMENT JURISPRUDENȚIAL PENAL ȘI SCHIMBĂRI DOCTRINA-
RE. SPRE O TEORIE CONCRETĂ A IZVOARELOR DREPTULUI PENAL
ROMÂNESC DE AZI*

Igor SOROCEANU, Republica Moldova
*APARIȚIA ȘI EVOLUȚIA DEZORDINILOR ȘI EVOLUȚIA
DEZORDINILOR ÎN MASĂ. MODELUL REPUBLICII MOLDOVA*

Ludmila OSTAP, Republica Moldova

*INTERESELE COPILULUI – PROTECȚIE ȘI GARANTARE ÎN CONTEX-
TUL METAMORFOZELOR RELAȚIILOR INTERNAȚIONALE*

Natalia GAVRILENCO, Republica Moldova

*ANALIZA COMPARATIVĂ A SISTEMELOR DE RĂSPUNDERE DISCIPLI-
NARĂ A JUDECĂTORILOR DIN EUROPA*

Vitalie IONAȘCU, Alexandru FRUNZĂ, Republica Moldova

*RURALITATEA – MEDIUL UNUI SENTIMENT DE VULNERABILITATE
ȘI NELINEȘTE*

Tatiana MĂRGĂRINT, Republica Moldova

*POSIBILITĂȚI DE RESOCIALIZARE ÎN CONDIȚII DE CRIZĂ A PERSOA-
NELOR DEȚINUTE ÎN PENITENCIARELE DIN REPUBLICA MOLDOVA*

15.00 – 16.00 **Discuții. Totalurile Conferinței Internaționale**

REZUMATE

SECURITATEA REGIONALĂ ÎN CONDIȚIILE CONFRUNTĂRII

Ludmila ROȘCA, doctor habilitat în filosofie, conferențiar universitar,
Academia de Administrare Publică, Republica Moldova

În acest studiu autorul supune analizei sistemice fenomenul – *securitatea regională*, care, la moment, în condiții de război, este în atenția atât a cercetătorilor, cât și a liderilor statelor lumii, a conducătorilor organizațiilor internaționale. Autorul își bazează investigația pe teoriile dominante în Relațiile Internaționale, care evaluează potențialul actorilor scenei politice de a garanta securitatea la toate nivelurile organizării politice a lumii contemporane: internațional, regional, național, uman. Analiza tendințelor din studiul securității internaționale sugerează că conceptul de *echilibru al puterii* este cel mai testat istoric dintre teoriile existente. Susținătorii paradigmei realiste se referă la modelul de securitate internațională din istoria interacțiunii dintre diferite națiuni și state. După cum remarcă fondatorul neorealismului K. Waltz, „politica echilibrului puterii prevalează întotdeauna atunci când sunt îndeplinite două cerințe unice: o ordine anarhică și prezența în ea a unităților politice care vor să supraviețuiască.” În același timp, realismul nu ia în considerare pe deplin posibilitatea ca stabilitatea internațională și ordinea în care pot fi sprijinite atât prin echilibrul de putere, cât și de instituțiile de bază, cu ajutorul regulilor generale de conduită, care trebuie revizuite în condiții de incertitudine, de transformare a sistemului de relații internaționale de la o configurare a echilibrului de putere și influență la alta. La aceasta trebuie adăugat că realismul și neorealismul nu includ în analiză natura apelurilor și amenințărilor cu caracter militar și non-militar.

În concluzie, autorul menționează că analiștilor politicului, în condiții de război, li se cere să cerceteze cu corectitudine, obiectiv, complex toate aspectele securității umane, naționale, regionale; să ofere conducătorilor statelor lumii, organizațiilor internaționale soluții, care ar sta la baza deciziilor importante pentru încetarea războiului din Ucraina, pentru revenirea la normalitate în Europa și în întreaga lume.

Cuvinte cheie: Securitate, confruntare, război, toleranță, cooperare, echilibru de putere.

DISTRUGEREA ORDINII EUROPENE: CE TREBUIE DE FĂCUT CU AGRESIUNEA RUSIEI?

Anatolii KRUGLAȘOV, doctor habilitat în științe politice, profesor universitar, șef Catedra Științe Politice și Administrație Publică, Universitatea Națională „Yuri Fedkovici”, Cernăuți, Ucraina

Sfârșitul Războiului Rece a fost sărbătorit pe scară largă cu mare speranță că Europa va deveni mai sigură, mai stabilă și mai prosperă. După aceea, UE a făcut progrese mari, deși ulterior s-a confruntat cu unele eșecuri și o criză. Fie că și-a revenit după ele sau este pe drumul de recuperare, Europa în ansamblu nu mai este sigură și stabilă. În primul rând, criza și războiul din fosta Iugoslavie au adus sacrificii și brutalități nemaivăzute de la al Doilea Război Mondial. Concomitent, cu mai puțină insensibilitate, spațiul post-sovietic este, de asemenea, atras în conflicte regionale. Au afectat Armenia și Azerbaidjan, Georgia și Moldova. La începutul anilor 1990, Ucraina a evitat, din fericire, o escaladare în Crimeea, doar pentru a se confrunta cu anexarea peninsulei de către Rusia în 2014.

Cu toate acestea, războiul Rusiei din Georgia din august 2008 a pus capăt politicii anterioare mai prudente a Rusiei față de țările post-sovietice, nuanțată de utilizarea *puterii moi* și, în același timp, folosind arsenalul războiului hibrid. Peste noapte, trupele rusești din Osetia de Sud, o regiune rebelă a Georgiei, s-au transformat din pacificatori într-o forță militară agresivă. Acest lucru s-a întâmplat sub acoperirea dubioasă a protecției cetățenilor ruși.

De această dată, Occidentul colectiv nu evaluează rezultatele geopolitice ale agresiunii ruse împotriva Georgiei ca un punct de cotitură decisiv, dăunând ordinii și relațiilor internaționale. Rusia și-a continuat cu rănd agresiunea în Ucraina. Începând din 2014, s-a transformat într-un război cu drepturi depline pe 24 februarie 2022. Acum, Ucraina, trebuie să se apere de un stat mult mai mare și mai puternic, care a planificat acest război cu mulți ani înainte. UE și NATO ajută Ucraina cu un sprijin crucial astăzi, dar este evident că războiul rus împotriva Ucrainei nu este limitat doar cu distrugerea Ucrainei. Subminează legea și ordinea internațională, anihilează încrederea partenerilor și capacitatea de a face ordinea noastră globală sigură și previzibilă. În acest studiu, autorul prezintă propriile concluzii despre originile, motivele, tendințele unui posibil rezultat al războiului rus din Ucraina. Acesta privește unele conse-

cințe ale războiului din punct de vedere al păcii și securității regionale și globale.

Cuvinte cheie: războiul Rusiei în Ucraina, securitatea europeană, ordinea internațională.

INSECURITATEA CA BAZĂ PENTRU CONSTRUIREA UNEI NOI ORDINI MONDIALE

Natalia NECHAEVA-YURIYCHUK, Doctor, conferențiar universitar,
Departamentul Științe Politice și Administrație Publică, Universitatea
Națională „Yuri Fedkovich”, Cernăuți, Ucraina

În zilele noastre, suntem martorii Războiului din Ucraina. După sfârșitul celui de-al Doilea Război Mondial, omenirea a fost de acord că războiul n-ar trebui să se repete niciodată. Toți pașii următori au vizat prevenirea reapariției războiului mondial. Dar ceea ce părea a fi o siguranță la mijlocul secolului XX s-a dovedit a fi un declanșator la începutul secolului XXI. Incapacitatea ONU și a altor organizații internaționale de a apăra pacea, manifestată printr-o serie de războaie locale, a permis Rusiei să lanseze acțiuni ofensive active împotriva statelor vecine pentru a-și menține influența asupra acestora. Prima victimă a agresiunii ruse din secolul XXI a simțit-o Georgia, care a pierdut controlul asupra Abhaziei și Osetiei de Sud în doar 5 zile. Organizațiile internaționale, inclusiv ONU, au încercat să facă tot posibilul pentru „lansarea acordului de pace”, dar rezultatul a fost în favoarea Federației Ruse. Georgia și-a pierdut nu numai o parte din suveranitatea sa teritorială, ci și șansa de a deveni membru NATO. Apoi Federația Rusă încearcă să-și restabilească influența asupra Ucrainei prin alegerea lui V. Ianukovici ca președinte. Asta a condus la Revoluția demnității și a deschis calea către agresiunea rusă în Ucraina în 2014. Încă o dată, suveranitatea teritorială a statului independent a fost ruptă brutal. Ucraina a pierdut Crimeea și controlul asupra părții din teritoriile de la frontiera de est (districte separate ale regiunilor Donețk și Lugansk). Rusiei i-au fost impuse sancțiuni, dar pentru mulți jucători internaționali părea că încă mai era posibil să se păstreze sistemul existent de relații internaționale și că principiile dreptului internațional n-au fost încălcate. Ca urmare a acestei poziții, a început un război la scară largă, lansat de Federația Rusă la 24 februarie 2022. Acum este evident pentru toți liderii comunității internaționale că lumea noastră este nesigură și

că orice acord internațional, anterior semnat de partea rusă nu semnifică nimic în împrejurările contemporane.

În concluzie, autorul menționează: distrugerea totală a orașelor și satelor ucrainene, uciderea civililor și jefuirea împreună cu șantajul nuclear al comunității mondiale de către Federația Rusă demonstrează lumii că este timpul să modeleze un nou sistem de relații internaționale. Această nouă ordine mondială trebuie să includă mecanismul de prevenire a războaielor atât la nivel global, cât și regional/local și de pedepsire a celor care încalcă pacea. În caz contrar, civilizația umană va fi distrusă de incapacitatea oamenilor de a proteja pacea și de a menține planeta în siguranță.

Cuvinte cheie: sistem de relații internaționale, război, agresiune rusă, noua ordine globală.

CONCEPȚIA LUI MEARSHEIMER A UNEI NOI ARHITECTURI DE SECURITATE PENTRU EUROPA

František ŠKVRNDA, doctor în științe filosofice.
Facultatea de Relații Internaționale,
Universitatea de Economie, Bratislava, Slovacia

Lucrarea dată analizează concepția lui John Mearsheimer despre noua arhitectură de securitate în Europa, care a fost prezentată în articolele și prelegerile sale academice. Poziția lui Mearsheimer impune revenirea la situația „status quo ante” care există în ordinea internațională europeană înainte de anul 2008. Se pune accent pe rolul NATO și retoriciile Războiului Rece în relațiile internaționale contemporane, securitatea colectivă a statelor și regiunilor europene și pe rolul Federației Ruse în noua arhitectură de securitate a Europei.

Cuvinte cheie: Realism, Securitate, Europa, NATO, SUA, Rusia.

DIMENSIUNEA UCRAINEANĂ A SISTEMULUI MODERN DE SECURITATE GLOBALĂ: căutând noi orizonturi ale dezvoltării sale

Khrystyna PRYTULA, dr. în economie, conferențiar universitar, șef Sector Cooperare Transfrontalieră, SI „Institutul de Cercetare Regională „M.I. Dolishniy”, Academia Națională de Științe, Ucraina.
Anna MAKSYMENKO, doctor în sociologie, cercetător principal, Sector Cooperare Transfrontalieră, SI „Institutul de Cercetare Regională „M.I. Dolishniy” Academia Națională de Științe, Ucraina,

Sunt relevate unele aspecte ale eficacității actualului sistem global de securitate, având în vedere capacitatea acestuia de a preveni și de a răspunde prompt provocărilor și amenințărilor existente la adresa securității naționale a statelor suverane. Se analizează impactul războiului din Ucraina asupra proceselor de asigurare a securității economice (inclusiv alimentară), a securității sociale etc. la nivel național, regional și global. Sunt prezentate scări potențiale ale proceselor de migrație (interne și externe) și impactul acestora asupra dezvoltării economiilor naționale ale Ucrainei și ale țărilor europene. Sunt prezentate mecanisme și instrumente de stimulare a dezvoltării economiei Ucrainei în contextul agresiunii militare a Rusiei, care sunt implementate de autoritățile naționale și regionale din țară. Se conturează direcțiile de perspectivă și căile de redresare economică a țării în condițiile provocărilor moderne. Autorul subliniază importanța consolidării proceselor de integrare europeană a Ucrainei în contextul consolidării sistemului de securitate globală. Este descris rolul și locul Ucrainei în formarea unui nou sistem de securitate globală.

Cuvinte cheie: sistem global de securitate, securitate națională, procese de integrare europeană, dezvoltare economică, Ucraina.

POLITICA EXTERNĂ A REPUBLICII MOLDOVA LA 31 ANI DE INDEPENDENȚĂ

Constantin – Vasile ȚOCA, doctor, lector universitar,
Universitatea din Oradea, România

Florentina CHIRODEA, doctor, lector universitar,
Universitatea din Oradea, România

Cristian BEJENARI, student,
Universitatea din Oradea, România

De la adoptarea Declarației de Independență la 27 august 1991 de către Parlamentul Republicii Moldova, pe scena internațională apare un nou stat cu o agendă de politică externă care a cunoscut o serie de transformări de-a lungul ultimilor 31 de ani. În această perioadă, sub presiunea luptelor interne, situației politice mai mereu tensionate, tânărul stat a încercat să urmărească apărarea intereselor sale naționale la nivel global. Republica Moldova este un stat mic din estul continentului european care are nevoie de realizarea unei politici externe puternice în ideea de a se dezvolta ca stat. Amplasarea geografică a Republicii Moldova implică realizarea unei echilibristici între urmărirea parcursului european al statului și menținerea unei relații pașnice cu Federația Rusă.

Articolul își propune realizarea unei analize retrospective în legătură cu aspectele majore care au influențat parcursul extern al Republicii Moldova, între acestea evidențiindu-se situația internă din cadrul statului, precum și conjuncturile la nivel internațional dintre marii actori ai sistemului. În cadrul analizei vom urmări succedarea tendințelor din cadrul politicii externe de a se poziționa între cele două lumi, atât geografic cât și politic, reprezentat de partea vestică și estică a Europei – prima reprezentând continuarea dialogului politic cu Uniunea Europeană, consolidarea poziției în cadrul Parteneriatului Estic, precum și intensificarea procesului de integrare

Cuvinte cheie: Republica Moldova, politica externă, integrare europeană, Parteneriatul Estic, eurosianism, Comunitatea Statelor Independente, relații bilaterale.

EPISTEMOLOGIA DEZINFORMĂRII

Ionel NARIȚA, doctor, profesor universitar,
Universitatea de Vest din Timișoara, România

Evenimentele din ultima vreme de pe continentul nostru au arătat importanța comunicării în asigurarea stabilității și securității statelor europene și a oricărei organizații, în general. Mesajele transmise pe diferite canale pot influența opinia sau imaginea publică relativ la diferite teme de interes. Opinia și imaginea publică conduc la diferite stări emoționale și comportamente ale membrilor unui public. Stările emoționale pot fi corecte sau incorecte. Stările emoționale incorecte stau la originea unor comportamente care pot avea efecte distructive asupra societății sau asupra statului. De aceea, în confruntările dintre state, sunt utilizate tehnici de comunicare prin intermediul cărora să fie generate asemenea stări emoționale incorecte. Pentru a da naștere unor stări emoționale incorecte, mesajele transmise unui public trebuie să distorsioneze opiniile sau atitudinile membrilor publicului relativ la un anumit subiect. Una dintre căile utilizate în atingerea unui asemenea scop o reprezintă dezinformarea. Atunci când tratăm fenomenul dezinformării din perspectivă epistemologică, avem în vedere îndeosebi probleme legate de justificarea mesajelor transmise către public. Pe de o parte, trebuie luate în considerare condițiile justificării din perspectiva influențării opiniilor, iar pe de alta, prin prisma influențării atitudinilor. Întreaga discuție este ilustrată cu acte de comunicare preluate din mass-media din România.

Cuvinte cheie: dezinformare, fake news, mass media, Securitate.

PROPAGANDA, „IMAGINEA DUȘMANULUI” ȘI SECURITATEA ÎN RELAȚIILE INTERNAȚIONALE

Simion ROȘCA, doctor, profesor universitar interimar,
Academia „Ștefan cel Mare” a MAI

Propaganda reprezintă o acțiune de convingere prin instigare, ce tinde să înlocuiască rațiunea cu impresionabilitatea, ștergând linia de demarcație între adevăr și fals. Ea presupune o acțiune ce nu trebuie percepută automat ca reprezentând un raport obiectiv. În perioada de început a propagandei aceasta reprezenta o metodă de control absolut al statului

asupra educației, informării, muncii și a tuturor activităților vieții cotidiene printr-o supraveghere atentă și prin promovarea de idei, oameni și partide politice. Spre deosebire de informație, propaganda poate fi considerat drept un tip de mesaj prin care se urmărește manipularea unui public-țintă. Aceasta înseamnă că un mesaj este diseminat ca urmare a faptului, că un actor politic sau un partid, au cumpărat spațiu de difuzare, iar această diseminare se face fără influența exterioară a mijloacelor de comunicare. Este o formă prin care se face, ca ceea ce se dorește, să ajungă la populație, să ajungă în forma dorită de cel care plătește pentru apariție. De la apariție și până în prezent, s-a constatat o diversificare a acțiunilor propagandistice, schimbându-se conținutul, forma și tehnicile de răspândire a mesajului, multitudinea lor reprezentând un obstacol pentru teoreticienii comunicării.

Diversitatea definițiilor și abordărilor, ca și interesul pentru analiza propagandei denotă importanța acestui tip de acțiune în societatea contemporană. O particularitate distinctă a propagandei este și faptul, că scopul acțiunii sale este ascuns sau necunoscut. Totodată, propaganda susține o cauză/idee – doctrină, regim partid sau instituție. Statele pot controla imaginile pe care alte state le au despre ele și cum și, în felul acesta, pot exercita influență fără a plăti costurile mari ale modificării propriilor politici majore. Imaginea unui stat poate contribui în mod decisiv la atingerea de către acel stat a scopurilor sale. Propagarea unei imagini dorite poate fi adeseori mai eficientă decât creșterea puterii militare sau economice. O imagine nedorită poate aduce costuri ce nu pot fi compensate prin folosirea formelor obișnuite de putere și poate constitui un handicap aproape imposibil de înlăturat. În acest studiu ne propunem să identificăm, să analizăm noile tehnici și metode ale propagandei, prin prisma războiului Rusia/Ucraina.

Cuvinte-cheie: propagandă, imaginea dușmanului, tipuri, tehnici și metode propagandistice, informație.

BELARUS ȘI RĂZBOIUL SĂU „NECONVENȚIONAL” ÎMPOTRIVA UNIUNII EUROPENE

Edina Lilla MESZAROS, doctor, lector,
Universitatea din Oradea, România
Constantin Vasile ȚOCA, doctor, lector,
Universitatea din Oradea, România

Belarus a fost cuprins de proteste în masă, declanșate de alegerile prezidențiale despre care se crede că au fost orchestrate în favoarea liderului autoritar, Aleksandr Lukașenko. Nici marea majoritate a poporului belarus, nici Uniunea Europeană și Occidentul democratic n-au recunoscut rezultatul alegerilor. Ca feedback, Uniunea Europeană a impus sancțiuni regimului lui Lukașenko, ceea ce a dus la răcirea relațiilor dintre cei doi. Alături de o serie de alte incidente, cum ar fi aterizarea forțată a unui zbor Ryanair la Minsk și arestarea ulterioară a unui jurnalist pe zbor, în vara anului 2021, trei țări din flancul estic al UE, și anume Polonia, Letonia și Lituania care au frontieră comună cu Belarus au experimentat desfășurarea unui nou instrument de presiune menit să-i determine pe factorii de decizie comunitari să ridice sancțiunile împotriva Republicii Belarus. Și anume, guvernul belarus a facilitat migrația ilegală în aceste trei state membre ale UE, comisarul UE pentru Afaceri Interne, Ylva Johansson, subliniind că regimul din Belarus “folosea ființele umane într-un act de agresiune”. Ca ipoteză principală a cercetării, susținem că, în acest caz, facilitarea deliberată a migrației ilegale folosită pentru a destabiliza cele trei țări limitrofe și implicit UE ar putea fi considerată un instrument în războiul hibrid al Republicii Belarus și indirect al Rusiei împotriva Comunității Europene.

Cuvinte cheie: Belarus, Occidentul democratic, instrument de presiune, migrația ilegală, războiul hibrid.

CONCEPTUL DE NEUTRALITATE: CINE VREA SĂ SE RETRAGĂ DIN NATO ÎN SLOVACIA?

Michael AUGUSTÍN, dr., profesor asistent,
Facultatea de Relații Internaționale,
Universitatea de Economie din Bratislava, Slovacia

Articolul analizează narațiunile partidelor și reprezentanților politici, care cer retragerea Slovaciei din NATO și neutralitatea Republicii Slovace. Critica politicii externe a Statelor Unite, pretenția de a aprofunda relația cu Federația Rusă și ideile panslavismului devin surse de legitimitate în apărarea neutralității militare a Republicii Slovace. Obiectivul principal este de a reconstrui unul dintre aspectele clivajului, care are loc în jurul formei de politică externă în Slovacia și are implicații pentru sprijinul public pentru Politica externă și de securitate comună europeană.

Cuvinte cheie: neutralitate, Republica Slovacă, NATO, Politică externă și de securitate comună europeană.

COMUNICAREA POLITICĂ EFICIENTĂ – FACTOR IMPORTANT ÎN CONSOLIDAREA SISTEMULUI REGIONAL ȘI NAȚIONAL DE SECURITATE

Ludmila ROȘCA
doctor habilitat în filosofie, conferențiar universitar,
Academia de Administrare Publică, Republica Moldova

În acest studiu autorul își propune să cerceteze două fenomene complexe: comunicarea politică și securitatea, cu scopul de a descifra dacă acestea se condiționează reciproc. Inițial autorul definește cele două fenomene, menționând că sunt caracterizate de o complexitate majoră, fapt ce determină aplicarea potențialului cognitiv al interdisciplinarității și abordării sinergetice. Autorul constată că în majoritatea definițiilor, acceptate la nivel internațional, specialiștii evidențiază aceleași aspecte ale securității naționale, precum valorile naționale, durata și intensitatea amenințărilor, lipsa războiului, modul de viață acceptabil etc. Definiția securității, semnată de Jozef Balazj: „*Securitatea internațională este determinată în fond de securitatea internă și externă a diferitelor sisteme*

sociale, de măsura în care, în general, identitatea sistemului depinde de circumstanțele externe” stă la baza analizei interacțiunilor și confluențelor celor două fenomene : securitatea și comunicarea politică.

Cuvinte-cheie: comunicare politică, securitate regională, securitate națională, cunoaștere.

CADRUL LEGAL ȘI INSTITUȚIONAL PENTRU REALIZAREA POLITICII SECURITĂȚII NAȚIONALE A REPUBLICII MOLDOVA VERSUS RISCURI ȘI PROVOCĂRI ACTUALIZATE

Natalia CIOBANU, doctorandă,
Academia de Administrare Publică din Moldova

Pentru securitatea și apărarea statului, responsabili sunt factorii de decizie politică. În Republica Moldova, instituțiile responsabile de elaborarea și implementarea politicilor naționale în domeniul securității și apărării sunt: Parlamentul, Președintele Republicii, Consiliul Suprem de Securitate, Guvernul, ministerele și serviciile de resort. Cadrul legislativ național include un set de definiții ale sectorului de securitate, sistemului de securitate și politicii de securitate. Aparent, existența instituțiilor responsabile, a cadrului normativ și a statutului de neutralitate, consfințit în Constituție, în condițiile respectării dreptului internațional, asigură unui stat o protecție juridică, garanții politice și susțineri diplomatice. Dar, în contextul noului mediu geopolitic, precum este războiul din Ucraina, unde se încalcă flagrant toate normele de integritate teritorială și suveranitate, se impune o nouă abordare a priorităților politicii de securitate și apărare națională și anume ajustarea lor la noile amenințări și riscuri apărute. În acest studiu, autorul analizează cadrul normativ și instituțional existent în domeniul securității și apărării naționale prin prisma problemelor de securitate națională și regională, evidențiind importanța reformării acestui sector în conformitate cu provocările actualizate.

Cuvinte-cheie: securitate națională, riscuri, amenințări, cadrul legal, instituții, Republica Moldova, securitate regională.

„SECURITIZAREA” EVENIMENTELOR IMPORTANTE PENTRU SECURITATEA LUMII CONTEMPORANE

Angela LAZARENCO, masterand,
Academia de Administrare Publică, Republica Moldova

În lumea contemporană, trăim, percepem diverse fenomene, dinamismul cărora șochează prin amploarea lor. Suntem martorii unui război, ultimele etape de izbucnire a căruia au fost securitizate, scoase din sectorul politic și plasate în domeniul securității internaționale. Evenimentele securitizate impun condiții speciale de apreciere, care pot fi satisfăcute doar dacă actorul relațiilor internaționale este informat, are o gândire strategică, înțelege procesul și scopul securitizării. Acestor fenomene este dedicat studiul, în care autorul își propune să interpreteze fenomenul *securitizării*. În acest scop valorifică factorul securitizat anterior – Grupul Statul Islamic, care în perioada *post război rece* era definit *pericolul real* nu doar pentru statele lumii, dar și pentru cele europene.

Cuvinte cheie: securitizare, securitatea regională, securitatea colectivă, agresiune, confruntare.

POLITICA DE MIGRAȚIE ÎN UNIUNEA EUROPEANĂ: noi provocări în contextul războiului din Ucraina

Aurelia PERU-BALAN,
doctor habilitat în științe politice,
conferențiar universitar,
Academia de Administrare Publică

Politicele în materie de migrație sunt determinante pentru Uniunea Europeană - atât din perspectiva securității, a performanței economice, cât și a problemelor demografice. Această triadă de obiective determină încontinuu revizuirea și evoluția legislației de domeniu. În contextul războiului din Ucraina, Consiliul UE introduce în martie 2022 un sistem de protecție temporară pentru refugiații ucraineni pentru a se bucura de drepturi armonizate în spațiul UE. Acesta este un mecanism de urgență care poate fi aplicat în cazul unui flux masiv de persoane strămutate și care oferă o protecție imediată și colectivă. O altă schimbare de paradigmă în politica de migrație a UE, urmare a invaziei ruse în Ucrai-

na, o constituie o iminentă sistare a procedurii de eliberare a „vizelor de aur”, care ar expune UE la riscuri sporite în ceea ce privește spălarea de bani, evaziunea fiscală, corupția. În prezent, 20 de state practică astfel de sistem.

Cuvinte cheie: migrație, UE, Ucraina, protecție temporară, azil, „viza de aur”, cetățenie europeană.

MIGRAȚIA EXTERNĂ ȘI PROBLEMELE DE SECURITATE ÎN AZERBAIDJAN

Simuser ASKEROVA, doctorandă,
Academia de Administrare Publică, Azerbaidjan

În articolul dat migrația externă în Azerbaidjan este considerată ca un aspect separat în stat, care afectează securitatea acestuia. S-a făcut o analiză a amplitudinii și impactului migrației forței de muncă asupra dezvoltării socio-economice a țării, în contextul securitizării acestui proces. Autorul a studiat și potențialul analitic al organelor de stat din Azerbaidjan în domeniul securității migrației.

Cuvinte cheie: migrație, securitatea migrației, securizare, migrația externă.

CÂTEVA ASPECTE ALE NEUTRALITĂȚII ÎN POLITICA LINGVISTICĂ

Valentina SCHINGHIREI, doctor în filologia limbilor germanice,
conferințiar, Șef Catedra Sociologie, Psihologie și Științe Politice,
Universitatea Americană din Moldova

În ultimele decenii, ideea de neutralitate lingvistică are o natură profund ideologică, deoarece nu este doar o încercare de a trata limba în sine ca o entitate omogenă, ci și grupul de vorbitori (înțeles de obicei ca grup etnic sau națiune) pentru care limbajul reprezintă o preocupare legată de politică. Considerăm limba engleză ca un vehicul folosit pentru a răspândi o influență hegemonică și ideologică asupra credințelor și practicilor în cadrul educației în limba engleză. Pentru a fi concisi, aici discutăm doar neutralitatea ca o categorie largă care reiese în examina-

rea noastră atentă a modului în care limba engleză este folosită zilnic în prezent. În această lucrare, ne construim punctele principale în jurul a trei forme de neutralitate: prescripție, denotație și uniformitate. În special, se sugerează că este util să se ia în considerare neutralitatea lingvistică în termeni de două dimensiuni: cea a substanței (neutralitate în ceea ce privește ce limbă, ce fel de neutralitate și pentru ce grup(e)?) și poziție (neutralitate în funcție de cine și de ce?) În special, se sugerează că este util să se ia în considerare neutralitatea lingvistică în termeni de două dimensiuni: cea a substanței (neutralitate cu privire la ce limbă, ce fel de neutralitate și pentru ce grup(e)?) și atitudine (neutralitate în funcție de cine și de ce?).

Cuvinte cheie: engleză ca limbă neutră, educație în limba engleză, standarde de limbă străină, analiză critică a discursului, putere simbolică, politici lingvistice.

ROLUL TEORIEI JOCURILOR REFLEXIVE ÎN PREVIZIUNEA EVENIMENTELOR MILITAR-POLITICE

Nicolae PARCEVSCHI, doctorand, Academia de Administrare Publică,
Președintele Centrului de Geografie Istorică Militară din Moldova

În acest studiu autorul pune în evidență rolul Teoriei Jocurilor Reflexive în previziunea evenimentelor militar- politice. Autorul a început analiza reflexivă a evenimentelor din Ucraina în aprilie 2021 și continuie până în prezent, când pericolul militar rus s-a conturat bine, apoi s-a definitivat odată cu declarațiile președintelui V. Putin la subiectul concentrării trupelor la hotarul Donbass și Ucraina, cerința Rusiei de retragere a contingentului NATO din România. Aceste mesaje conțin nu numai construcții subliminale, dar reprezintă și o reflexie care afectează un spațiu geografic extins, de la Donbass până la Bruxelles, Londra și Washington, NATO, UE și ONU. Iar afirmația lui V. Putin despre lipsa sensului de existență a civilizației fără Rusia, induce în mod dramatic noi reflexii diplomatice și doctrinare în Occident.

În concluzie, autorul menționează că metodologia planificării strategice reflexive include câteva variante de acțiuni, respectiv și câteva variante militare a timpului „C,,. V. Puțin este omul „cuvântului,, odată enunțând ceva va urma ideilor propuse. Occidentul nu s-a învățat să deslușească semnalele lui V. Putin. Iar unele declarații stângace ale ofi-

cialilor de la Chișinău au fost percepute de Vl. Putin ca fiind ne prietenoase. Ca și în 2021 sunt sceptic față de declarațiile tonifiante ale unor analiști militari și politici privitor la intențiile Rusiei.

Cuvinte cheie: reflexii, joc, geopolitică, militar, atac.

INTRUMENTE DE INVESTIGARE SI ASIGURARE A SECURITATII MEDIULUI INFORMATIC IN CONTEXT NATIONAL SI EUROPEAN

Vasile POPA, Ofițer de poliție, MAI, România

Contextul actual ne leagă fără discuție de mediul online în desfășurarea activităților zilnice, la serviciu și acasă, și transferul informațiilor între toate entitățile, de la companii, organizații și agenții guvernamentale până la utilizatorii finali. Aflat în plină evoluție, mediul virtual generează deopotrivă oportunități de dezvoltare a societății informaționale, dar și riscuri la adresa funcționării acesteia. Existența vulnerabilităților sistemelor informatice, ce pot fi exploatare de grupări organizate, face ca asigurarea securității spațiului cibernetic să constituie o preocupare majoră pentru toate entitățile implicate. Potențial vulnerabile la atacuri cibernetice nu sunt doar mediul fizic - echipamente mobile, sisteme informatice, smartphone-uri etc. ci și cel logic: sisteme de operare, aplicații, poșta electronică, transferurile de informații între companii sau operațiile în cloud. Analiza vizează provocările actuale prezente în domeniul spațiului cibernetic, identificându-se amenințările, vulnerabilitățile și riscurile la adresa securității cibernetice. Este studiată capacitatea României de reacție la amenințările prezente în mediul virtual, atât la nivel național, cât și la nivel european și regional.

Cuvinte cheie: internet, vulnerabilitate, infraccionalitate, investigație, autoritate, siguranța.

OPORTUNITĂȚI DE MODERNIZARE SUSTENABILĂ PRIN ASIGURAREA SIGURANȚEI PERSOANEI

Serghei SPRINCEAN, doctor habilitat în științe politice,
conferențiar universitar, secretar științific,
Institutul de Cercetări Juridice, Politice și Sociologice
Ion CREȚU, doctorand,
Școala doctorală de Științe Sociale și ale Educației, USM

Odată ce pericolele tradiționale la adresa securității statelor au scăzut considerabil, au apărut noi amenințări care ținesc, în special, securitatea ființelor umane: dezastrele ecologice, terorismul, maladii cum ar fi HIV sau cancerul. Securitatea umană și cea statală sunt complementare. Dacă securitatea statului este, prin definiție, axată pe siguranța teritorială sau, după caz, și pe cea economică, securitatea umană deține o arie largă, acoperind toată sfera bunăstării indivizilor și a societății, nu doar a teritoriilor din interiorul granițelor. În cazul securității tradiționale, rolul esențial îl avea statul, pe când în cazul securității umane, rolul central îl are chiar individul sau societatea din care acesta face parte. Importanța analizei conceptelor de siguranță a persoanei și de modernizare socio-politică este determinată de legătura lor cu dezvoltarea umană și protecția drepturilor omului. Constatăm că securitatea umană nu poate fi realizată fără asigurarea respectării drepturilor universale ale omului, iar pentru asigurarea drepturilor omului este necesară asigurarea dezvoltării societății și individului, ca acesta să înțeleagă importanța lor. Securitatea umană include conceptele de dezvoltare umană și protecția drepturilor omului creând un tot unitar.

Cuvinte-cheie: modernizare, securitate umană, siguranța persoanei, securitate, dezvoltare umană, drepturile omului

PARTENERIATUL ESTIC ȘI PERSPECTIVA EUROPEANĂ A REPUBLICII MOLDOVA

Constantin SOLOMON, doctor habilitat în științe politice,
profesor universitar, Academia de Administrare Publică

În articol se analizează Parteneriatul Estic ca un instrument politic al Uniunii Europene pentru cooperarea cu statele partenere Armenia, Azerbaidjan, Belarus, Georgia, Republica Moldova și Ucraina. Parteneriatul

Estic se bazează pe realizările Politicilor Europene de Vecinătate (PEV) care au fost dezvoltate în anul 2004. Uniunea Europeană este interesată în stabilitatea, buna guvernare și dezvoltarea economică de-a lungul granițelor sale estice. În același timp, partenerii din Europa de Est și Caucazul de Sud au tendința de a intensifica relațiile sale cu Uniunea Europeană. Parteneriatul Estic se axează pe un angajament față de principiile dreptului internațional și al valorilor fundamentale – democrația, statul de drept, drepturile omului și libertățile fundamentale. De asemenea, cuprinde un sprijin pentru o economie de piață, dezvoltarea durabilă și buna guvernare.

În articol se cercetează deciziile Summit-urilor din 7 mai 2009 Praga, 29-30 septembrie 2011 Varșovia, 28-29 noiembrie 2013 Vilnius, 20-21 mai 2015 Riga, 24 noiembrie 2017 Bruxelles și 15 decembrie 2021 Bruxelles. Se cercetează evoluția Parteneriatului Estic începând cu 7 mai, 2009 până în decembrie 2021. La Summit-ul din 15 decembrie 2021 a fost creat un format trilateral de cooperare între Republica Moldova, Ucraina și Georgia care exprimă o speranță a celor trei state de a adera la Uniunea Europeană.

De asemenea, se evidențiază faptul că Parteneriatul Estic a fost un cadru politic care a permis semnarea Acordului de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană la 27 iunie 2014, ratificat de Legislativ la 2 iulie 2014. Prin semnarea Acordului de Asociere a fost stabilit un nou cadru juridic pentru avansarea relațiilor dintre țara noastră și structurile europene spre o treaptă calitativ superioară, cea a asocierii politice și integrării economice cu Uniunea Europeană.

Cuvinte cheie: Parteneriatul Estic, Republica Moldova, Acordul de Asociere Republica Moldova, Uniunea Europeană, Politica Europeană de Vecinătate.

ROLUL INSTITUȚIEI PREȘEDINTELUI REPUBLICII MOLDOVA ÎN ASIGURAREA SECURITĂȚII STATULUI ÎN CONTEXTUL STRATEGIEI UNIUNII EUROPENE

Elena SOLOMON, doctorandă,
Universitatea de Stat din Moldova

Un stat democratic presupune existența unui funcționar care va fi garantul ordinii constituționale, stabilitatea și continuitatea mecanismului de putere, precum și cea mai înaltă reprezentare în relațiile internaționale. Obiectivul principal al articolului este de a analiza rolul Președin-

telui Republicii Moldova în protejarea suveranității, independenței și integrității statului în funcție de forma de guvernare. Reieșind din faptul că instituțiile democratice în lume se dezvoltă, este necesar să acordăm o atenție deosebită Președinției - ca putere supremă în stat. De-a lungul celor treizeci de ani de independență, în Republica Moldova s-au schimbat trei forme de guvernare, ceea ce se reflectă direct în schimbarea puterilor președintelui: unele dintre ele au rămas fără modificări, altele s-au schimbat semnificativ. Într-o republică cu forme de guvernare prezidențiale sau mixte, președintele are o cantitate semnificativă de autoritate în domeniul protecției suveranității, independenței și integrității statului. În concluzie, autorul menționează că în republica parlamentară, funcțiile instituției președintelui sunt mai mult formale și reprezentative.

Cuvinte-cheie: Republica Moldova, instituția Președintelui, Uniunea Europeană, relații internaționale, securitatea statului, Constituție, suveranitate, independență.

SECURITATEA UMANĂ ȘI IMPLEMENTAREA ACORDULUI DE ASOCIERE REPUBLICA MOLDOVA - UNIUNEA EUROPEANĂ

Serghei SPRÎNCEAN, doctor habilitat în
științe politice, conferențiar universitar, secretar științific,
Institutul de Cercetări Juridice, Politice și Sociologice

Dan POPOVICI, doctorand, Școala doctorală
de Științe Sociale și ale Educației, USM

Implementarea Acordului de Asociere RM - UE creează premise reale pentru elaborarea, dezvoltarea și fortificarea în RM a unui sistem viabil și robust de asigurare a securității umane. Prevederile Acordului stipulează clar intenția părților semnatare de a contribui la aprofundarea relațiilor bazate pe principii comune de colaborare, printre care se regăsesc și un șir de deziderate ce se referă la asigurarea securității umane. O rezonanță deosebită l-a avut concepția securității umane în rândurile comunității academice mondiale prin lansarea a numeroase lucrări dedicate dezvoltării metodologice a conceptului și a valențelor sale aplicative în soluționarea unor probleme stringente de pe glob prin restabilirea echității, a demnității umane prin apărarea și asigurarea oamenilor contra diverselor suferințe și amenințări securitare. Consolidarea obiectului comun de studiu al teoriei securității umane și problematicii Acordului de Aso-

ciere dintre RM și UE are ca scop identificarea și valorificarea căilor de a contribui la creșterea nivelului de trai al populației și al prosperității cetățeanului prin elaborarea și implementarea politicii securității umane, prin prisma Acordului de Asociere RM - UE, ce va include propagarea modului sănătos de viață, respectarea normelor ecologice, combaterea corupției și promovarea practicii bunei guvernări în RM.

Cuvinte cheie: securitate umană, persoană umană, Acordul de Asociere RM – UE, ONU, drepturile omului.

IMPORTANȚA ACORDULUI DE ASOCIERE RM-UE ASUPRA EFICIENȚEI GUVERNĂRII ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Valentina URSU, *cercetător științific stagiar,*
Academia de Administrare Publică

În acest studiu este dezvoltată teza: bunăstarea socială a cetățenilor Republicii Moldova este o prioritate importantă, inclusă pe agenda liderilor instituțiilor politice și se află într-o legătură directă cu procesele modernizării și democratizării societății. Calitatea guvernării ca problemă de eficacitate a puterii politice este una complexă, extrem de importantă pentru destinul cetățenilor și al societății în ansamblu. În contextul existenței mai multor probleme legate de promovarea reformelor democratice profunde și de reactualizarea unor provocări interne și externe la adresa statului, factorii decizionali sunt obligați să instituționalizeze mecanismele, structurile de articulare și agregare a intereselor tuturor cetățenilor. Acordul de Asociere RM-UE prin prevederile sale, sprijină și amplifică dezvoltarea democrației participative în Republica Moldova. Recunoașterea importanței unor abordări democratice a procesului de dezvoltare umană și socială, a bunei guvernări este un ideal greu de atins, cu toate acestea, eforturile depuse, în acest scop, vizează stabilitatea dinamică a sistemului politic, dezvoltarea și securitatea umană.

Cuvintele-cheie: Acordul de Asociere RM-UE, guvernare eficientă, buna guvernare, Republica Moldova, Uniunea Europeană, instituții democratice.

PRAGMATISMUL GEOPOLITIC – SURSĂ DE GHIDARE A ACTULUI DE GUVERNARE

Dana PAIU, doctorandă,
Academia de Administrare Publică din Moldova

În lumea contemporană devine tot mai evident faptul că, geopolitica dintr-o știință teoretică se ramifică într-o știință de aplicare practică. Adică, sunt descoperite paradigme, formule matematice prin care se fortifică momentele teoretice, astfel ele capătă o nuanță practică, aproape de argumentul matematic. Evident că, această direcție a devenit practicabilă doar în ultimii cincizeci de ani și sunt încă multe alte momente care necesită o cercetare suplimentară. Totuși, încercarea de a aplica formule deja descoperite în actul de guvernare este una necesară pentru evitarea eventualelor obstacole și erori. În momentul actual, tot mai multe țări concomitent efectuează diverse cercetări și utilizează aplicarea pragmatică a geopoliticii, ceea ce va aduce știința geopoliticii la un alt nivel calitativ, iar randamentul guvernării, în plan național și în plan global, va spori indubitabil.

Cuvinte cheie: geopolitică, formulă, act de guvernare, pragmatism, randament.

IMPORTANȚA RELAȚIILOR DE COOPERARE DINTRE NATO ȘI UNIUNEA EUROPEANĂ

Andrei GUȚU, Președinte, Institutul de Management Japonez

Uniunea Europeană lucrează împreună cu NATO pentru a preveni și rezolva crizele și conflictele armate din Europa și nu doar. Cele două organizații împărtășesc interese strategice comune și cooperează în spirit de complementaritate și de parteneriat.

Dincolo de cooperarea pe diverse domenii, alte priorități-cheie pentru cooperare au menirea să asigure că eforturile de dezvoltare a capacităților se susțin reciproc, precum combaterea terorismului și a proliferării armelor de distrugere în masă.

NATO atribuie o mare importanță relației sale cu Uniunea Europeană. Cooperarea strânsă între NATO și Uniunea Europeană este un element important în dezvoltarea unei „abordări comprehensive” pentru gestionarea crizelor și operațiunilor care necesită aplicarea efectivă a mijloacelor militare și civile.

Cuvinte cheie: cooperare, NATO, Uniunea Europeană, dezvoltare, parteneriat.

ROLUL ADMINISTRAȚIEI PUBLICE LOCALE ÎN PROCESUL DE INTEGRARE EUROPEANĂ A REPUBLICII MOLDOVA

Silvia MUNTEAN, Doctorandă,
Academia de Administrare Publică,
Republica Moldova, Cancelaria de Stat,
Direcția Acte Guvernamentale, consultant principal

În acest studiu autorul estimează rolul administrației publice locale în procesul de aliniere la standardele Uniunii Europene, care este definitoriu, sistemul administrativ fiind cel mai aproape de cetățeni, de necesitățile lor. Unul dintre domeniile cheie în cooperarea Republicii Moldova cu Uniunea Europeană, dar și al politicii interne, este cooperarea și dezvoltarea regională. Procesul de descentralizare este strâns legat de politica de dezvoltare regională, iar autonomia locală va spori capacitățile instituționale ale autorităților publice locale pentru implementarea politicilor de dezvoltare regională.

În concluzie, autorul argumentează teza: administrația locală este cea care execută, pe teritoriul unei anumite unități teritorial-administrative prevederile actelor normative, în toate domeniile, respectiv, în funcție de buna implementare a cadrului normativ, depinde în mare parte succesul reformelor sau asigurarea finalității lor pentru beneficiarul final - cetățeanul. Aceasta se referă, în egală măsură, la infrastructură și dezvoltare economică, drepturile omului, asistența socială și medicală, cultură, tineret, educație, sport, ecologie etc.

Cuvinte cheie: integrare europeană, cooperare și dezvoltare regională, parteneriate, transparență și participare în procesul decizional, descentralizare, reforma administrativ-teritorială.

NOI VALENȚE ALE INFLUENȚEI SOCIOPOLITICE ÎN CONDIȚIILE DEMOCRATIZĂRII

Serghei SPRÎNCEAN, doctor habilitat în științe politice, conferențiar
universitar, secretar științific, Institutul de Cercetări Juridice,
Politice și Sociologie

Tudorița-Sanda SOHOȚCHI, Doctorand, Școala doctorală
de Științe Sociale și ale Educației, USM

Presiunea și influența politică este specifică încă din cele mai vechi timpuri, structurilor organizaționale ale societății umane. În scrierile antice ale autorilor greci sau chinezi sunt atestate strategii de influență discretă a deciziilor politice cu unele protoelemente ale societății civile și implicația acestora în procesul decizional politic. Înțelegerea mecanismelor democratice ale presiunii politice este primordială, precum și excesele ei, diferențele dintre societățile tradiționale și cele moderne și care este calea guvernării fezabile. Acolo unde interesele și libertățile individuale sunt maximizate, democratizarea, securitatea omului și binele comun reprezintă o prioritate socială și politică, limitându-se abuzul asupra cetățenilor ce fac parte din categoriile sociale defavorizate. În acest context, concepția securității umane a constituit un derivat din concepția constructivistă a securității care trebuie să fie axată, pe interesele individuale ale persoanei umane și nu pe interesele comunității sau ale statului. Democratizarea este în legătură strânsă cu necesitatea redimensionării conceptului de securitate prin accentuarea rolului deosebit al individului uman în procesul de asigurare a securității. O altă sursă de democratizare în procesul influențării politice a constatat în necesitatea găsirii unor soluții viabile la criza globală contemporană și la criza domeniului de apărare și promovare a drepturilor omului, prin inițierea redimensionării elementului securitar.

Cuvinte cheie: influență, presiune politică, securitate umană, societate civilă, proces decizional.

APRECIEREA ROSTURILOR, OBIECTIVELOR EDUCAȚIEI ÎN TEORIA POLITICĂ MODERNĂ (Conexiuni cu instituția de învățământ din Israel)

Dasman EL-FANEL, Ministerul Educației, Israel, doctorand,
Academia de Administrare Publică, Republica Moldova

Interpretarea fluxului educațional în teoriile politice moderne, precum guvernarea democratică, este atât funcțională, cât și fundamentală. Contextele și relațiile reciproce pe latura funcțională sunt posibile dacă educația întărește teoria politică dominantă și stabilizarea naturală a democrației. În plus, este fundamental dacă traseul educațional al indivizilor desfășurat în scopul dezvoltării potențialului personalității lor și, astfel, să contribuie la manifestarea calităților și virtuților lor, cum ar fi: onoarea, demnitatea, incluziunea civică.

În concluzie, autorul subliniază că teoria politică trebuie plasată la baza politicilor educaționale, care reglementează relațiile dintre actorii procesului educațional, definește obiectivele și evaluează rosturile educației. Instituțiile sistemului educațional sunt chemate să soluționeze toate problemele, contradicțiile în mod pașnic, compromisul fiind esențial. Educația este forma, instrumentul principal de dezvoltare a unei națiuni în care moderația, toleranța, încrederea socială și implicarea civilă sunt învățate ca mod de viață, ca stil de gândire.

Cuvinte cheie: educație, rost, obiectiv, teorie politică, politică educațională, Israel.

EDUCAȚIA – INSTRUMENT ÎN ASIGURAREA SECURITĂȚII NAȚIONALE

Liudmila CUROȘ, Master în economie,
doctorand, Academia de Administrare Publică,
Republica Moldova

În toate formele sale, educația a reprezentat o țintă și un mijloc al evoluției societății. Sistemul educațional este elementul vital în dezvoltarea socială și economică a unei țări și în perfecționarea fiecărui om. Calitatea capitalului uman este factorul-cheie pentru dezvoltarea economică

și cea neeconomică, precum îmbunătățirea stării de sănătate, implicarea civică și socială, un climat de securitate și de confort social mai bun. Educația este nu doar un bun și un scop în sine, dar, pe termen lung, cel mai important factor pentru dezvoltarea durabilă a țării. În virtutea unor decalaje mari de timp între alocarea resurselor și obținerea rezultatelor, sectorul educațional necesită intervenții și suport cât mai timpurii pentru a face față provocărilor.

În articolul dat, autorul își propune să descifreze rolul major al educației în: dezvoltarea personală a individului; integrarea civică și socială a fiecărui cetățean; întărirea mecanismelor de securitate; În concluzie, autorul menționează: securitatea națională este un obiectiv important al tuturor statelor nu doar în cadrul politicii interne dar și în cadrul politicii externe.

Cuvinte cheie: educație, resursă umană, securitate, siguranță, dezvoltarea personală, dezvoltarea socială.

INTEGRAREA COMUNITĂȚILOR ETNICE – CONDITIE A CONSOLIDĂRII UNEI NAȚIUNI

Cristina TULBU-FRUNZE, doctorand,
Academia de Administrare Publică, Republica Moldova

În timpul celor mai vechi civilizații, fie ca este vorba despre pământurile istorice chineze, indiene, elene sau romane, guvernarea s-a realizat cu precădere de o minoritate care a reușit să conceapă mecanisme de control al mării majorități ai locuitorilor, integrând și asimilând diverse popoare sub același steag. Efortul autorităților antice s-a concentrat în special pe educarea unității politice și ca urmare a disciplinei militare drept necesitate de asigurare a securității statului (imperiului). În acest articol autorul valorifică experiența civilizațiilor antice, menționând că Egiptul antic, considerat drept tipic pentru civilizațiile orientale, oferă un exemplu al politicilor de asimilare a comunităților etnice. Astfel, promovarea politicii de înrobire a "străinilor", neacceptarea integrării popoarelor noi cucerite în societatea egipteană au făcut din Egipt o pradă ușoară invadatorilor estici. Astfel Egiptul antic este un model de eșec în asigurarea securității statului ca rezultat direct al unei politici eșuate de integrare socială a minorităților etno-culturale. În același timp, Egiptul antic a realizat o victorie incontestabilă în asimilarea cuceritorilor sub aspect cultural prin prisma superiorității patrimoniului cultural demon-

strând ipoteza: o cultură net superioară asimilează întotdeauna culturile inferioare.

Grecia antică reprezintă cel mai timpuriu exemplu de asimilare și integrare etno-culturală. Aici ia naștere și se dezvoltă teoria importanței omului doar pentru faptul că este om și nu membru al unui grup etnic. Principala politică de asimilare a etniilor în Grecia antică a constat în transformarea popoarelor cucerite în greci printr-o influență enormă a sistemului cultural, politic, social și educațional. Strabon scria că „grecii fie au elenizat, fie au exterminat toate popoarele peste care s-au stabilit”. Această unitate realizată prin sentimentul distinct al apartenenței la sângele elen, religie comună, tradiții și civilizație comună au transformat orașele grecești în origini consecințe a unui proces de colonizare nu prin arme, ci prin cultură și religie. Evitarea politicilor de integrare socio-economică și drept urmare lărgirea prăpastiei dintre clasa oamenilor bogați și sclavi au subminat statele Greciei antice din interior prin lupte de clasă, răbufniri și răskoale, fapt care a condus la cuceririle macedoniene, iar ulterior la cele romane.

Alexandru Macedon a înțeles că stabilitatea unui imperiu vast are la bază omogenizarea și stabilirea relațiilor de egalitate între popoarele acestuia. Limba greacă devine principalul instrument de integrare a etniilor (drept exemplu poate servi faptul că pentru a face parte din armata lui Alexandru era suficient doar să cunoști limba greacă). Aceste politici raționale de integrare au condus la crearea unui imperiu faimos ale cărui realizări au influențat istoria întregii omenirii.

În concluzie, autorul menționează că în prezent asistăm la implementarea diferitor modele de politici integraționiste etno-culturale precum: multiculturalismul, incluziunea formală, asimilarea etc. Drept modele ale multiculturalismului și pluralismului putem enumera Canada, SUA și Australia. Identitatea națională în aceste state n-a avut premise pentru a se cimenta în jurul ideii de o singură identitate etnică sau rasială, prin urmare aceasta n-a fost în mod inerent legată de o astfel de identitate. Acest lucru a permis dezvoltarea unei abordări mai cuprinzătoare pentru noțiunea de „popor” fapt care a condus ulterior la o dezvoltare exorbitantă a acestor state sub toate aspectele.

Cuvinte cheie: integrare, asimilare, multiculturalism, securitate, grupuri etnice, politici integraționiste, politici de asimilare.

REZILIENȚA NAȚIONALĂ, REZILIENȚA COMUNITĂȚII ÎN VREMURI DE CRIZĂ, TEORII ȘI INFLUENȚE

Noha ALVAKILI, Doctorand,
Academia de Administrare Publică,
Ministerul Educației, Israel

Într-o perioadă de criză socială, când sistemele mari au probleme de funcționare, asistența principală vine din partea comunității. Astăzi, statul nu poate lua comunitățile și grupurile de la sine înțeleș și se gândește că, fără pregătire pentru astfel de momente de criză, comunitatea va continua să existe ca o societate coerentă, capabilă să facă față provocărilor crizei actuale. Societatea israeliană a cunoscut destul de multe perioade de urgență, în care se pune accent pe serviciile civile (securitate/sănătate, etc.), dar trebuie să nu uităm contribuția semnificativă a membrilor comunității în astfel de situații, nici integrarea grupurilor minoritare existente în cadrul acesteia. Într-o lume în schimbare, societatea civilă trebuie să fie pregătită pentru situații imprevizibile. Pregătirea unei societăți cu toate grupurile sale pentru crize sociale o va transforma într-o comunitate puternică care își va îndeplini obligațiile naționale atât în perioade normale, cât și în cele de urgență. Articolul dat va examina acest fenomen și teoriile disciplinare care înconjoară domeniul de cunoaștere.

Cuvinte cheie: reziliență națională; Comunitățile; minorități; Angajamentul național.

PERSPECTIVE ASUPRA SECURITĂȚII UMANE ȘI MODERNIZĂRII SOCIOPOLITICE

Serghei SPRÎNCEAN, doctor habilitat în științe politice,
conferențiar universitar, secretar științific,
Institutul de Cercetări Juridice, Politice și Sociologice
Renata COZONAC, doctorandă,
Școala doctorală de Științe Sociale și ale Educației, USM.

Principalele direcții de acțiune ale instituțiilor sistemului de securitate trebuie să includă întărirea cooperării interinstituționale, inclusiv prin finalizarea eforturilor vizând definirea clară și cuprinzătoare a priorități-

lor de securitate națională și stabilirea procedurilor standard de operare; intensificarea colaborării în limitele legale între organele de securitate a statului, organizațiile nonguvernamentale și societatea civilă cu privire la creșterea credibilității celor dintâi în rândul cetățenilor; perfecționarea sistemului național de management al crizelor, pentru acțiunea coerentă a autorităților și instituțiilor cu responsabilități în înlăturarea unor eventuale riscuri de securitate națională. În contextul promovării concepției securității umane s-a remarcat Școala de la Copenhaga care a constituit un punct central pentru studiul conceptului de securitate națională. Ca rezultat a fost extinderea și aprofundarea domeniului de securitate națională prin identificarea cuprinzătoare a principalelor sectoare ale sale. Reprezentanții Școlii de la Copenhaga consideră că securitatea colectivităților umane este afectată de cinci sectoare principale: militar, politic, economic, societal și de mediu. Această delimitare a făcut posibilă evaluarea sectorului securității naționale în funcție de principalele amenințări și vulnerabilități din zonele de securitate.

Cuvinte cheie: securitate umană, modernizare, securizare, Școala de la Copenhaga, amenințare.

SECURITATEA PERSOANEI ÎN LUMEA CONTEMPORANĂ

Alexandru REVENCU, masterand,
Academia de Administrare Publică din Moldova

Până la începutul sec. al XX-lea, securitatea era privită fie ca menținerea suveranității statului prin consolidarea frontierelor acestuia (securitatea externă), fie ca suprimarea pericolelor interne – generate de infracțiuni, opoziție, diferite alte probleme (securitate internă). condițiilor de securitate pentru viața persoanei. În vederea realizării acestui scop, ținem inițial să reiterăm ideea că securitatea persoanei este privită ca un fenomen fără de care nu se poate dezvolta normal nici persoana, nici organizația socială, nici societatea, nici economia și cu atât mai mult, statul. Conținutul noțiunii de „securitate” semnifică lipsa pericolelor sau posibilitatea unei protecții sigure față de acestea. Pericolul, la rândul său, este privit ca existența și acțiunea diferiților factori disfuncționali care destabilizează viața și activitatea omului, punând în pericol dezvoltarea personalității sale. În concluzie, autorul subliniază asigurarea securității

persoanei cuprinde protecția stării normale a obiectului față de impactul factorilor care o amenință.

Cuvinte cheie: securitate, persoană, amenințare, pericol, stat.

SECURITATEA ECONOMICĂ: premise și provocări

Rodica PĂPUȘOI, masterand,
Academia de Administrare Publică,
Republica Moldova

Performanța economiei unui stat este un rezultat atins prin prisma existenței unei dezvoltări durabile în interiorul țării, dar cu toate acestea nu este influențată doar de politicile guvernamentale. Pe o piață, care devine din ce în ce mai globală, performanța macroeconomică a unei economii este afectată din ce în ce mai mult de dinamica altor economii precum și, mai nou de ordinea mondială, și locul pe care îl ocupă acest stat în ordinea mondială. Securitatea Republicii Moldova este afectată de o serie de riscuri și vulnerabilități care pot degenera în amenințări în cazul ignorării sau al gestionării lor inadecvate. În acest sens putem face referire la insecuritatea socială, instabilitatea politică, problema suveranității statale și a integrității teritoriale având ca premise existența conflictului transnistrean, fenomenul refugiaților ucraineni, și mai ales, riscul care planează în contextul dezlănțuirii războiului armat în Ucraina. Astfel, asigurarea unui caracter durabil și stabil stării de securitate națională a Republicii Moldova depinde nu doar de capacitatea statului de a face față provocărilor complexe interne, care constituie rezultatul mai multor procese transfrontaliere, intercalate și interpătrunse, de natură politică, economică, socială, demografică și ecologică, dar și de securitatea economică din regiune, precum și la nivel mondial.

Cuvinte cheie: Securitate, securitate economică, provocare, premiză, dezvoltare durabilă.

SECURITATEA ALIMENTARĂ ÎN CONDIȚIILE INSECURITĂȚII REGIONALE

Ira COIALNIC, masterand, Academia de
Administrare Publică, Republica Moldova

La finele secolului XX, savanții oferă fenomenului *Securitate* o nouă interpretare, bazată pe abordarea sistemică, interdisciplinară. Astfel a fost dezvoltat conceptul securității cuprinzătoare axat pe cinci sectoare: politic, militar, social, umană, de mediu, Securitatea alimentară reprezintă un element important al securității internaționale, regionale, naționale, individuale, care reflectă situația din cele cinci sectoare. În acest studiu, autorul supune analizei amenințările, riscurile cu care se confruntă omul contemporan în condițiile războiului din regiune, care a afectat multiplu condiția existenței umane, complicând strategia supraviețuirii comunității regionale.

Conform raportului Stării Securității Alimentației și a Nutriției în lume, mai mult de 820 de milioane de oameni suferă de foame, ceea ce subliniază imensa provocare de a atinge obiectivul Foamete zero până în 2030. Foametea este în creștere în aproape toate subregiunile din Africa și, într-o măsură mai mică, în America Latină și Asia de Vest. Totodată în anul 2019 pentru prima dată a fost introdus un alt indicator al progresului global de monitorizare a ODD – insecuritatea alimentară. Analiza documentelor care descriu indicatorii securității alimentare, sănătății și prosperității îi permit autorului să justifice concluziile și recomandările.

Cuvinte-cheie: securitate alimentară, politici de securitate alimentară, dezvoltare durabilă, sănătatea populației, politici publice.

DIPLOMAȚIA UE ÎN SPAȚIUL PARTENERIATULUI ESTIC: REALIZARI, DIFICULTĂȚI, PROBLEME

Ion IFRIM, dr.habilitat, prof.univ. cercetător științific II,
Institutul de Cercetări Juridice „Acad.Andrei Rădulescu”
al Academiei Române

Mihaela SHILBAYA MATEI, cercetător științific extern
Centrul de Studii și Cercetări de Biodiversitate Agrosilvică
“Acad. David Davidescu”
Centrul de Biodiversitate „David Davidescu”
al Academiei Române

În comunicarea de față, cu tema generală: *Diplomația UE în spațiul parteneriatului estic, realizari, dificultăți, probleme*, menționăm unele idei exprimate, în ultimii ani, în știința noastră penală, ca urmare a aderării României la Uniunea Europeană, (2007), pe de o parte, iar, pe de altă parte, de faptul că la 1 februarie 2014 au intrat în vigoare Codul penal și Codul de procedură penală ale căror dispoziții trebuiau să se pună de acord cu legislația penală a Uniunii Europene. Apoi, subliniem fenomenele produse în conținutul criminalității europene care împing Uniunea Europeană spre reducerea treptată a autonomiei penale a statelor membre.

Cuvinte cheie: Parteneriat Estic, diplomație, probleme, Codul Penal, Codul de procedură penală

MODERNIZAREA REPUBLICII MOLDOVA ÎN CONDIȚIILE NECESITĂȚII ASIGURĂRII SECURITĂȚII GLOBALE

Serghei SPRÎNCEAN, doctor habilitat în științe politice,
conferențiar universitar, secretar științific,
Institutul de Cercetări Juridice, Politice și Sociologice
Ghenadie MITROFANOV, doctorand,
Școala doctorală de Științe Sociale și ale Educației, USM

Concepția securității globale are menirea să completeze ecuația asigurării securității pe plan mondial, cu noi soluții viabile și să contribuie la stabilizarea vectorului dezvoltational în sfera optimizării atitudinii față de interesele globale, ecologice, de biosferă, incluzând și condițiile, mediul optim pentru existența vieții pe Terra. De asemenea, sistemul

politic național și internațional, în faza depășirii crizelor, în corelație cu provocările și amenințările la adresa securității globale, capătă noi valențe și funcții, în condițiile când organismele internaționale sprijinite de structurile naționale de stat sunt nevoite să se confrunte cu intensificarea dinamicii evoluției alinării a echilibrului mondial, în calea atingerii stadiului durabil și noosferic în dezvoltarea sociumului.

Pentru o plenitudine a imaginii politicii externe și a celei de securitate a Republicii Moldova în perioada contemporană, este binevenită și o analiză minuțioasă a modului de implementare în Republica Moldova a strategiei de promovare a securității umane pe plan mondial atât sub egida ONU și a PNUD, cât și a UE, date fiind preocupările clasei politice autohtone pentru o cooperare strânsă, de exemplu în cadrul proiectului ONU referitor la Obiectivele de Dezvoltare ale Mileniului.

Cuvinte cheie: securitate globală, modernizare, Republica Moldova, riscuri securitare, amenințări.

INTERESE NAȚIONALE ÎN CONTEXTUL ASIGURĂRII SECURITĂȚII ECONOMICE A STATULUI ÎN CONDIȚIILE INTEGRĂRII GLOBALE

Ludmila GOLOVATAIA, doctor în economie,
Conf. univ., Academia de Administrare
Publică, Republica Moldova

În acest articol autorul analizează necesitatea formării unui sistem armonios al intereselor naționale – economice a statului în condițiile integrării globale în contextual asigurării securității economice. Specificul etapei actuale a dezvoltării economice, dinamica procesului integrării globale solicită perfecționarea bazei teoretice a cercetării intereselor naționale. Autorul aplică o abordare sistemică în realizarea intereselor naționale în contextul securității economice în condițiile integrării globale la nivelul teoretic, evolutiv.

Cuvinte cheie: interese naționale, securitate națională, asigurarea securității economice, procesul integrării globale.

CĂI DE EFICIENTIZARE A SISTEMULUI BANCAR DIN REPUBLICA MOLDOVA

Elena BĂDĂRĂU, doctor în economie, conferențiar universitar,
Academia de Administrare Publică, Republica Moldova
Oxana GUREU, master în drept,
Academia de Administrare Publică, Republica Moldova

Economia de piață presupune în mod necesar existența unui sistem bancar care să asigure mobilizarea tuturor disponibilităților monetare ale economiei și orientarea lor temporară în desfășurarea de activități economice eficiente. Prin activitatea desfășurată de bănci, de colectare de resurse financiare concomitent cu plasarea acestora spre unitățile care resimt nevoi temporare suplimentare, acestea îndeplinesc un rol important de intermediere bancară. În acest sens, creditul devine instrument activ în stimularea dezvoltării economiei, prin intermediul lui încurajându-se acțiunea anumitor fenomene, în funcție de obiectivele urmărite a se realiza. Adicional la măsurile de consolidare a sistemului bancar autohton analizate este necesar să ne referim și la direcțiile importante care vor contribui la stabilizarea și sporirea siguranței sistemului bancar al RM. Astfel, în evaluarea stabilității financiare și a solvabilității instituției de credit sunt luați în considerare mulți factori.

Un sistem bancar stabil presupune, la rîndul său, asigurarea exercitării neîntrerupte a tranzacțiilor de intermediere financiară, menținerea unui nivel înalt de credibilitate a participanților în sistem, lipsa vulnerabilităților și efectelor adverse în activitatea desfășurată de instituțiile financiare, astfel băncile fiind cel mai dezvoltat sector al sistemului financiar.

Cuvinte cheie: servicii bancare, gestionarea serviciilor bancare, creditare bancară, instituții bancare, dobînda aferentă, tipologia creditelor bancare.

PROIECTAREA SISTEMELOR DE SECURITATE INTEGRATE ALE ACTIVITĂȚILOR DE AFACERI ÎN CONTEXTUL ASIGURĂRII SECURITĂȚII INOVATORII A ECONOMIEI NAȚIONALE: abordarea metodologică

Tatiana ANDREEVA, doctor în științe economice,
conferentiar universitar, Universitatea Liberă Internațională,
Republica Moldova

În acest articol sunt analizate principiile metodologice ale formării și proiectării sistemelor integrate de securitate a afacerilor. Autorul aplică o abordare generalizată a construcției bazate pe știință a sistemelor complexe de securitate de afaceri, și anume sistemele de securitate integrate. Se pune accent și pe sistemul de asigurare a securității inovatoare a economiei naționale a statului. Metodologia propusă ar trebui elaborată ținând cont de schimbările din sfera legislativă, științifică, tehnică și economică. Anumite etape care vizează organizarea măsurilor de protecție în sectorul de afaceri se referă în principal la asigurarea securității activităților de afaceri ale unei organizații în ansamblu și, în consecință, în contextul asigurării securității inovatoare a economiei naționale a statului. Prin urmare, este necesar să se specifice anumiți termeni în domeniul securității.

O amenințare este un potențial impact neautorizat asupra elementelor activității afacerii de către subiecții amenințărilor, factori destabilizatori, care pot fi realizați în orice moment dacă sunt îndeplinite anumite condiții. Realizarea unei amenințări specifice se numește o intrare neautorizată la un element al activității antreprenoriale.

Cuvinte cheie: securitate inovatoare, sisteme de securitate integrate, amenințări, securitatea afacerilor.

EFFECTUL SCHIMBĂRILOR DE UTILIZARE/ACOPERIRE A TERENURILOR ASUPRA DINAMICII NIVELULUI APEI SUBTERANE ÎN REGIUNEA SEMI-ARIDĂ A INDIEI

Suresh CHAND RAI, Munesh KUMARI,

Departamentul de Geografie;
școala de Economie din Delhi,
Universitatea din Delhi, 110007, India

O transformare pe scară largă a terenurilor după revoluția verde și creșterea presiunii umane a modificat ciclul hidrologic și echilibrul apei în regiunea semi-aridă din sudul Haryanei. În acest context, studiul evaluează impactul modificărilor de utilizare/acoperire a terenurilor și al practicilor agricole intensive asupra stării apelor subterane din zonă, din anul 1980 până în 2015. Clasificarea supravegheată (tethnică de maximă probabilitate) a fost utilizată pentru a realiza detectarea schimbărilor, în timp ce apele subterane - Indicele de dezvoltare și metoda de detectare a schimbărilor au fost utilizate pentru calcularea modificării stocării apelor subterane. Rezultatul indică faptul că suprafața cultivată a scăzut de la 602611 km² la 591589 km², o creștere fără precedent de 97,80% a fost observată în intravilan în toți acești ani. Nivelul freatic a crescut de la 9,27 mbgl în anul 1980 la 25,58 mbgl în 2015, cu o rată de 0,4 milioane pe an, deoarece culturile eficiente din punct de vedere al apei, cum ar fi grâul, trestia de zahăr și orezul au fost înlocuite cu culturi mai puțin consumatoare de apă, cum ar fi cele adunate: jowar, bajara, porumb și gram. Dezvoltarea apelor subterane a depășit 100% din nivelul de re aprovizionare naturală în districtele Gurgaon și Palwal și se află în categoriile „Supraexploatate”. Prin urmare, este necesar să se monitorizeze schimbările în utilizarea terenurilor/acoperirea și prelevarea apei subterane și să se sporească volumul de dovezi cantitative pentru a verifica presiunea populației umane în creștere și a schimbărilor climatice asupra resurselor de apă din regiune. Acest tip de studiu este de interes pentru cei care planifică și cei care decid politica pentru gestionare durabilă a resurselor de apă, deoarece există dovezi cantitative limitate cu privire la modul în care schimbările în utilizarea terenurilor/acoperirea acestora în zonele semi-aride afectează dinamica apelor subterane, în ciuda faptului că mulți oameni se bazează pe apele subterane pentru mijloacele lor de trai.

Cuvinte cheie: Modificarea utilizării terenului/acoperii, Suprafața construită, Indicele de dezvoltare al apelor subterane, Modelul de cultură, Regiunea semi-aridă, India.

ANTREPRENOREATUL DIGITAL- INSTRUMENT EFICIENT ÎN ȘCOLI ÎN CONDIȚIILE ACTUALE DE CRIZĂ

Valeria GARBATOVSCI, profesor discipline de specialitate,
Colegiul „Alexei Mateevici” mun. Chișinău, Republica Moldova

În acest articol, autorul abordează un subiect actual pentru societatea contemporană, care este condiționat de necesitățile și cerințele contextului social referitor la abilitățile necesare unei personalități umane în secolul XXI. Aceste necesități au apărut în timp, sub influența diferitor factori de ordin politic, economic, cultural, social, observându-se importanța identificării unor alternative pentru declanșarea ideilor de afaceri, înregistrarea vânzărilor, promovarea acestora, prin intermediul diferitor instrumente digitale. Astfel, e necesar ca intraprenorii, dar și antreprenorii să dea dovadă de flexibilitate, creativitate și capacitate de adaptare la schimbări și încadrare pe piața muncii pentru a-și asigura succesul propriu, dar și progresul societății. Astfel, în acest studiu, ne propunem să analizăm specificul antreprenoriatului digital, care constituie aptitudinea de a folosi tehnologiile media și cele digitale pentru a crea noi oportunități și a rezolva probleme specifice crizei actuale. Totodată, vom analiza și modalitățile de educare a acestuia la viitorii specialiști și vom oferi sugestii cadrelor didactice în vederea creării contextelor educaționale prielnice dezvoltării acestei aptitudini.

Cuvinte cheie: antreprenoriat digital, instrument, școală, criză, eficiență.

CIRCUMSTANȚE AGRAVANTE ALE INFRAȚIUNII DE DIVULGARE A SECRETULUI DE STAT, PREVĂZUTE LA ART.344 CP AL REPUBLICII MOLDOVA

Alexandru GAINA, șef Secție,
Serviciul protecție internă și anticorupție al MAI

În conținutul lucrării au fost abordate circumstanțe agravante, drept rezultat al divulgării informațiilor cu grad de secretizare „*strict secret*” și „*secret*”, care pot afecta relațiile sociale cu privire la securitatea statului, sub aspectul asigurării funcționării în bune condiții a domeniilor apărării naționale, economiei, științei, tehnicii, relațiilor externe etc., prin prisma

prevederilor legale a alin. (2) art. 344 CP al RM. În același timp, este relevată problema în determinarea semnului estimativ de „*urmări grave*”, drept circumstanță agravantă a infracțiunii de divulgare a secretului de stat, prevăzută la art. 344 CP al RM.

Cuvinte cheie: infracțiune, divulgare, secret de stat, Republica Moldova.

**REVIRIMENT JURISPRUDENȚIAL PENAL
ȘI SCHIMBĂRI DOCTRINARE.
SPRE O TEORIE CONCRETĂ A IZVOARELOR
DREPTULUI PENAL ROMÂNESC DE AZI**

Ion IFRIM, doctor habilitat, prof.univ., cercetător științific II,
Institutul de Cercetări Juridice
„Acad.Andrei Rădulescu” al Academiei Române
Mihaela SHILBAYA MATEI, cercetător științific extern
Centrul de Studii și Cercetări de Biodiversitate Agrosilvică
“Acad. David Davidescu”, Centrul de Biodiversitate
„David Davidescu” al Academiei Române

Autorii, în lucrarea de față, analizează pe larg, două probleme de mare importanță referitoare la proiectul juridic național cu tema: “*Reviriment jurisprudențial și schimbări doctrinare. Spre o teorie concretă a izvoarelor dreptului românesc de azi*”, propus de Institutul de Cercetări Juridice “Acad. Andrei Rădulescu” al Academiei Române și anume dacă practica penală este în statul nostru, azi, un izvor de drept penal? și dacă practica penală crează norme penale? față de tema generală a sesiunii științifice internaționale cu titlul *Diplomația UE în spațiul Parteneriatului Estic, Realizari, Dificultăți, Probleme*, organizată de Academia de Administrare Publică din Republica Moldova.

Cuvinte cheie: reviriment jurisprudențial, izvoarele dreptului penal, probleme.

APARIȚIA ȘI EVOLUȚIA DEZORDINILOR ÎN MASĂ. MODELUL REPUBLICII MOLDOVA

Igor SOROCEANU, doctorand, Academia „Ștefan cel Mare”,
Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova

Întrunirile libere, pașnice și legitime la etapa contemporană reprezintă un proces actual și de importanță majoră, care sunt discutate atât la nivel național, cât și de către factorii decisivi la scară internațională. Uneori aceste întruniri capătă un caracter violent, produc diverse consecințe pentru viața socială în ansamblu. Astfel de fenomene, lăsate „fără control” poartă denumirea „dezordini în masă”, care atentează direct la cele mai importante valori ale umanității. În acest studiu ne propunem ca deziderat – analiza apariției și evoluției dezordinilor în masă pe actualul teritoriu al Republicii Moldova.

Cuvinte cheie: stat de drept, întrunire pașnică, dezordine în masă, organe de aplicare a legii, drepturile și libertățile cetățenilor.

INTERESELE COPILULUI – PROTECȚIE ȘI GARANTARE ÎN CONTEXTUL METAMORFOZELOR RELAȚIILOR INTERNAȚIONALE

Ludmila OSTAP, Doctorandă, anul IV,
Academia „Ștefan cel Mare”, MAI al RM

Interesele minorilor reprezintă un pilon principal al statului de drept. Garantarea universală a respectării drepturilor copilului, protejării împotriva abuzurilor sexuale și violenței, împotriva toleranței practicilor tradiționale care afectează sănătatea copiilor este consacrată la nivel global. Implementarea efectivă a standardelor degajate de organismele internaționale este pusă pe seama statelor membre, unde o atenție particulară se acordă valorilor, tradițiilor și realităților culturale pentru a se facilita transpunerea normelor obligatorii existente în fiecare stat în parte. În acest articol, autorul se bazează pe experiența bogată a țărilor europene.

Cuvinte cheie: minor, protecție, drepturi și libertăți, ordine și securitate, justiție.

ANALIZA COMPARATIVĂ A SISTEMELOR DE RĂSPUNDERE DISCIPLINARĂ A JUDECĂTORILOR DIN EUROPA

Natalia GAVRILENCO, doctorand, USM,
profesoară la Colegiul „Alexei Mateevici”, Chișinău

Funcționarea democrației depinde de respectarea principiului separării puterilor publice, de respectarea principiului legalității. Traseul Republicii Moldova este orientat către integrarea europeană, ceea ce impune respectarea standardelor internaționale cu privire la independența justiției. Autorul pornește de la teza: în materia răspunderii disciplinare este foarte important să se realizeze un echilibru între necesitatea de a fi sancționată conduita magistratului, care este incompatibilă cu exigențele deontologice impuse acestui corp profesional, și necesitatea de a-i fi respectată independența. Studiul supune analizei diverse sisteme de răspundere disciplinară a judecătorilor din Europa.

În concluzie, autorul subliniază că aspectele etice ale conduitei judecătorilor trebuie discutate din diverse motive, analizând și experiența statelor europene. Astfel autorul analizează câteva sisteme de răspundere disciplinară a judecătorilor din Europa.

Cuvinte cheie: răspunderea disciplinară, judecător, sisteme, conduită.

RURALITATEA – MEDIUL UNUI SENTIMENT DE VULNERABILITATE ȘI NELINEȘTE

Vitalie IONAȘCU, doctor, conferențiar universitar,
Academia „Ștefan cel Mare” a MAI al RM
Alexandru FRUNZĂ, funcționar public cu statut
special din cadrul MAI

Pentru mulți oameni, indiferent dacă sunt sau nu victime ale infracțiunilor, teama de a suferi în urma unei infracțiuni poate avea un efect dăunător asupra calității vieții. În literatura de specialitate criminologică s-a sugerat ideea că frica de crimă are potențialul de a face mai mult rău decât victimizarea efectivă datorită efectului stresului pe termen lung. Zonele rurale pot fi liniștite, întunecate și relativ pustii. S-ar putea specula că aceștia sunt toți factorii care ar putea contribui la un sentiment

de vulnerabilitate și neliniște. Într-adevăr, se spune că teama de criminalitate în zonele rurale poate fi mai mare decât în zonele urbane, în ciuda faptului că rata criminalității este una mai mică.

Cuvinte cheie: vulnerabilitate, neliniște, mediul rural, calitatea vieții.

POSSIBILITĂȚI DE RESOCIALIZARE ÎN CONDIȚII DE CRIZĂ A PERSOANELOR DEȚINUTE ÎN PENITENCIARELE DIN REPUBLICA MOLDOVA

Tatiana MĂRGĂRINT, asistent universitar,
Departamentul Filosofie și Antropologie,
Universitatea de Stat din Moldova

Resocializarea deținuților este un segment al executării pedepselor, care, în viziunea noastră, necesită o atenție sporită. Efortul comun al deținuților, angajaților din penitenciare, societății etc., poate oferi, la finalul detenției, persoane resocializate care se vor reintegra cu ușurință în societate. Angajații trebuie să facă tot posibilul pentru resocializarea celor care sunt în custodia statului, iar pentru aceasta este nevoie de calificare și dezvoltare de competențe. Profesionalismul angajaților îl înțelegem ca obligație de a îndeplini sarcinile de serviciu cu responsabilitate, corectitudine, pricepere, eficiență etc. Șansele de resocializare a deținutului vor fi evidente prin menținerea legăturilor cu lumea de dincolo de zidurile penitenciarului: familia, prietenii, ONG-urile etc.

Strategiile de resocializare includ activitățile pe termen scurt și pe termen lung ce își propun reintegrarea ulterioară a deținuților. Se va începe cu analiza situației inițiale a deținutului sau a grupului de deținuți în funcție de anumite criterii: stare a sănătății fizice și psihice; consum de substanțe narcotice; atitudinea față de sine, față de ceilalți etc. Apoi se va continua cu o serie de activități, programe, servicii orientate către resocializare, reintegrare a condamnaților. Subcultura existentă în penitenciar, condițiile de criză precum pandemia fac dificilă resocializarea. Criza pandemică, războiul din Ucraina generează efecte de ordin social, economic, politic și lasă urme adânci în cele propuse de autoritățile statului cu privire la resocializarea persoanelor deținute.

Cuvinte cheie: resocializare, reintegrare, persoane deținute, condiții de criză, educație.

UNELE PROBLEME FUNDAMENTALE ALE BINOMULUI DEZARMARE - PACE

Ion IFRIM

prof.univ.dr.abilitat, CS II la Institutul de Cercetări Juridice
„Acad.Andrei Rădulescu” al Academiei Române;

Mihaela SHILBAYA MATEI

cercetător științific extern al Centrului de Studii și Cercetări
de Biodiversitate Agrosilvică
”Acad. David Davidescu” al Academiei Române

În acest articol autorii răspund la întrebarea: Cum este azi apreciat binomul dezarmare - pace, se va pune capăt, ori va continua cursa înarmărilor? Vor fi oprite sau nu experiențele nucleare? Așa cum bine știm, omenirea parcurge, în prezent, o perioadă de reșezare a raportului de forțe, de realizare a unui ”nou echilibru mondial” între diferite state și grupări de state. În aceste condiții, imperativul cel mai important este unirea eforturilor tuturor statelor (poparelor) pentru oprirea agravării situației internaționale, pentru reluarea și continuarea politicii de des-tindere, înțelegere și pace în scopul soluționării problemelor dintre state numai pe calea tratativelor.

Cuvinte cheie: binomul pace – dezarmare, echilibru mondial, stat, tratative, raport de forțe.

DESPRE COMPORTAMENTELE ”ULTRA VIRES”

Victor Andrei CĂRCĂLE, lect.univ.dr.
Universitatea ”Stefan cel Mare” din Suceava,

În acest studiu arătăm că oricărui stat, înzestrat cu deplina libertate de a se organiza singur (fără amestecul nimănui) îi revine dreptul la alegerea și numirea organelor sale. Dreptul la ”autoderminare” este unul din principalele atribute ale suveranității și face parte din ”nucleul dur” al domeniului rezervat statului. Sunt considerate, de regulă, ca fapte ale statului pe plan internațional toate comportamentele indivizilor care au statut de organe în conformitate cu dreptul intern al acestuia. Ca atare, existența unui fapt al statului în dreptul internațional este legată de mă-

sura în care este competent acel organ al său. Toate acțiunile comportamentale adoptate de către organele sale în limitele reale ale competenței privind activitatea lor sunt în dreptul internațional imputabile statului.

Cuvinte cheie: răspundere internațională, imputabilitatea statului a comportamentului ultra vires al organelor sale; jurisprudență europeană, jurisprudență internațională.

ACADEMY OF PUBLIC ADMINISTRATION
OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA

INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE

**„EUROPEAN UNION SECURITY STRATEGY IN
THE CONTEXT OF THE METAMORPHOSES
OF INTERNATIONAL RELATIONS” (II)**

22 April 2022

CHIȘINĂU 2022

International Scientific Conference: „EUROPEAN UNION SECURITY STRATEGY IN THE CONTEXT OF THE METAMORPHOSES OF INTERNATIONAL RELATIONS” (II), action from the Jean Monnet Chair EUDIPSEC, 620918-EPP-1- 2020-1-MD-EPPJMO-CHAIR „The European Union: a comprehensive concept”.

SCIENTIFIC COMMITTEE

Oleg BALAN, doctor habilitat, professor, Rector of the Academy of Public Administration, Republic of Moldova.

Ludmila ROȘCA, coordinator of the Jean Monnet Chair – EUDIPSEC project, doctor habilitat, associate professor, Academy of Public Administration, Republic of Moldova.

Serghei PALIHOVICI, doctor, associate professor, vice-rector, Academy of Public Administration, Republic Of Moldova.

Nistor GROZAVU, doctor, associate professor, vice-rector, Academy of Public Administration, Republic of Moldova.

Vladimir KRUGLAȘOV, doctor habilitat, Professor, National University “Yuri Fedkovich”, Chernivtsi, Ukraine.

Ioan HORGA, doctor, Professor, University of Oradea, Romania.

Iulia SIROTA, Ph. D., academic advisor, Carmell College, Israel.

Ion DULSCNI, doctor, associate professor, Academy of Public Administration, Republic of Moldova.

Gabriela GOUDENHOFT – doctor, Associate Professor, University of Oradea, Romania.

Eugenia COJOCARU, doctor habilitat, professor, cooperative-commercial university, Republic of Moldova.

Serghei SPRÎNCEAN, Doctor habilitat in Political Science, Associate Professor, Institute of legal, political, sociological research, Republic OF Moldova.

Ionel NARIȚA, Doctor, Professor, West University, Timisoara, Romania.

COLEGIUL REDACȚIONAL

Ludmila ROȘCA – Jean Monnet project coordinator doctor habilitat, associate professor, Academy of Public Administration, Republic of Moldova.

Ludmila GOLOVATAIA – Doctor, Associate Professor, Academy of Public Administration, Republic of Moldova.

Sivia DULSCHI – Doctor, Associate Professor, Head of International Relations Department, Academy of Public Administration, Republic of Moldova

Liudmila CUROȘ, trainee scientific researcher, Academy of Public Administration, Republic of Moldova.

Natalia CIOBANU, scientific researcher trainee, Academy of Public Administration, Republic of Moldova.

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții

„Strategia Securității Uniunii Europene în contextul Metamorfozelor Relațiilor Internaționale (II)”, conferința științifică internațională (2022 ; Chișinău). Conferința Științifică Internațională „Strategia Securității Uniunii Europene în contextul Metamorfozelor Relațiilor Internaționale (II)”, 22 aprilie 2022: Rezumate de articole științifice / comitetul științific: Oleg Balan [et al.]; colegiul redacțional: Ludmila Roșca [et al.]. – Chișinău: S. n., 2022 (Tipogr. „Print-Caro”) – . – ISBN 978-9975-56-873-9.

Vol. II. – 2022. – 116 p. : Antetit.: Acad. de Administrare Publică. – Texte : lb. rom., engl. La sfârșit date despre autori.

100 ex. – ISBN 978-9975-56-874-6.

327:061.1EU(082)=00

S 90

9.00 – 9.15 Registration of participants

<https://us02web.zoom.us/j/81772164289?pwd=U1JGZW1PTDNodEVrRVVuc0o2eFBidz09>

9.15 – 9.45 Welcome messages

Ludmila ROȘCA, project coordinator Jean Monnet Chair EUDIPSEC, doctor habilitat in philosophy, associate professor, Academy of Public Administration of Moldova.

Oleg BALAN, Rector of the Academy of Public Administration, doctor habilitat, professor.

Claudia MELINTE, coordinator, Erasmus + National Office

Constantin Vasile ȚOCA, doctor, University of Oradea

9.45 – 12.00 Plenary Session 1.

Moderators: Ludmila GOLOVATAIA, Liudmila CUROȘ

Ludmila ROȘCA

REGIONAL SECURITY IN THE CONDITIONS OF CONFRONTATION

Anatoliy KRUGLASHOV

BREAKING DOWN EUROPEAN ORDER: WHAT TO BE DONE WITH RUSSIA'S AGGRESSION

Natalia NECHAEVA-YURIYCHUK

INSECURITY AS A FOUNDATION FOR BUILDING UP NEW WORLD ORDER

František ŠKVRNDA

MEARSHEIMER'S CONCEPTION OF A NEW SECURITY ARCHITECTURE FOR EUROPE

Khrystyna PRYTULA, Anna MAKSYMENKO

THE UKRAINIAN DIMENSION OF MODERN GLOBAL SECURITY SYSTEM: searching for new horizons of its development

Constantin – Vasile ȚOCA, Florentina CHIRODEA, Cristian BEJENARI

FOREIGN POLICY OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA FOR 31 YEARS OF INDEPENDENCE

Michael AUGUSTÍN

NEUTRALITY CLAIM: WHO WANTS TO WITHDRAW FROM NATO IN SLOVAKIA?

Ionel NARIȚA,

EPISTEMOLOGY OF DISINFORMATION

Simion ROȘCA

PROPAGANDA, THE “IMAGE OF THE ENEMY” AND SECURITY IN INTERNATIONAL RELATIONS

Edina Lilla MESZAROS, Constantin Vasile ȚOCA

BELARUS AND ITS ‘UNCONVENTIONAL’WARFACE WAGED AGAINST THE EUROPEAN UNION

Ludmila ROȘCA

EFFICIENT POLICY COMMUNICATION - AN IMPORTANT FACTOR IN STRENGTHENING THE REGIONAL AND NATIONAL SECURITY SYSTEM

Natalia CIOBANU

LEGAL AND INSTITUTIONAL FRAMEWORK FOR THE IMPLEMENTATION OF THE MOLDOVA REPUBLIC’S NATIONAL SECURITY POLICY VERSUS UPDATED RISKS AND CHALLENGES

Angela LAZARENCO

“SECURITIZATION” OF EVENTS IMPORTANT FOR THE SECURITY OF THE CONTEMPORARY WORLD

Aurelia PERU-BALAN

CONSIDERATION ON THE EVOLUTION OF MIGRATION POLICY IN THE EUROPEAN UNION: new challenges in the context of the war in Ukraine

Ascherova SIMUZER

EXTERNAL MIGRATION AND SECURITY ISSUES IN AZERBAIJAN

Valentina SCHINGHIREI

SOME ASPECTS OF NEUTRALITY IN LANGUAGE POLICY

Nicolae PARCEVSCHI

THE ROLE OF REFLECTIVE GAME THEORY IN THE PREDICTION OF MILITARY-POLITICAL EVENTS

Vasile POPA

INSTRUMENTS FOR INVESTIGATION AND ENSURING THE ENVIRONMENTAL SECURITY IN THE NATIONAL AND EUROPEAN CONTEXT

Serghei SPRINCEAN, Ion CREȚU

OPPORTUNITIES FOR SUSTAINABLE MODERNIZATION BY ENSURING PERSONAL SAFETY

Constantin SOLOMON

*EASTERN PARTNERSHIP AND THE EUROPEAN PERSPECTIVE OF THE
REPUBLIC OF MOLDOVA*

Elena SOLOMON

*THE ROLE OF THE INSTITUTION THE PRESIDENT OF THE REPUBLIC
OF MOLDOVA IN ENSURING STATE SECURITY IN THE CONTEXT OF
THE EUROPEAN UNION STRATEGY*

Serghei SPRÎNCEAN, Dan POPOVICI

*HUMAN SECURITY AND THE IMPLEMENTATION OF THE ASSOCIA-
TION AGREEMENT REPUBLIC OF MOLDOVA - EUROPEAN UNION*

Valentina URSU

*THE IMPORTANCE OF THE MOLDOVA-EU ASSOCIATION AGREEMENT
ON THE EFFICIENCY OF GOVERNANCE IN THE REPUBLIC OF
MOLDOVA*

Dana PAIU

*THE GEOPOLITICAL PRAGMATISM – THE SOURCE OF GUIDANCE OF
THE GOVERNING ACT*

Andrei GUȚU

*THE IMPORTANCE OF COOPERATION BETWEEN NATO AND THE
EUROPEAN UNION*

Silvia MUNTEAN

*THE ROLE OF THE LOCAL PUBLIC ADMINISTRATION OF THE
REPUBLIC OF MOLDOVA IN THE EUROPEAN INTEGRATION PROCESS*

Serghei SPRÎNCEAN, Tudorița-Sanda SOHOȚCHI

*NEW VALENCES OF SOCIOPOLITICAL INFLUENCE IN THE CONDI-
TIONS OF DEMOCRATIZATION*

12.00 – 12.20 **Coffee Break**

12.25 – 15.00 **Plenary Session 2.**

Moderators: Ludmila ROȘCA, Natalia GAVRILENCO

Dasman EL-FANEL

*APPRECIATION OF THE AIMS, OBJECTIVES OF EDUCATION IN
MODERN POLITICAL THEORY (connections with the educational
institution in Israel)*

Liudmila CUROȘ

EDUCATION - INSTRUMENT IN ENSURING NATIONAL SECURITY

Cristina TULBU-FRUNZE

INTEGRATION OF ETHNIC COMMUNITIES – A CONDITION FOR STRENGTHENING A NATION

Noha ALVAKILI

NATIONAL RESILIENCE, COMMUNITY RESILIENCE IN TIMES OF CRISIS, THEORIES AND INFLUENCES

Serghei SPRÎNCEAN, Renata COZONAC

PERSPECTIVES ON HUMAN SECURITY AND SOCIAL-POLITICAL MODERNIZATION

Alexandru REVENCU

SECURITY OF THE PERSON IN THE CONTEMPORARY WORLD

Rodica PĂPUȘOI

ECONOMIC SECURITY: premises and challenges

Ira COIALNIC

FOOD SECURITY IN THE CONDITIONS OF REGIONAL INSECURITY

Ion IFRIM, Mihaela SHILBAYA MATEI

EU DIPLOMACY IN THE EASTERN PARTNERSHIP AREA: ACHIEVEMENTS, DIFFICULTIES, PROBLEMS

Serghei SPRÎNCEAN, Ghenadie MITROFANOV

MODERNIZATION OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA IN CONDITIONS OF THE NEED FOR GLOBAL SECURITY INSURANCE

Ludmila GOLOVATAIA

NATIONAL INTERESTS IN THE CONTEXT OF ENSURING THE ECONOMIC SECURITY OF THE STATE IN THE CONDITIONS OF GLOBAL INTEGRATION

Elena BĂDĂRĂU, Oxana GUREU

WAYS TO STREAMLINE THE BANKING SYSTEM IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA

Tatiana ANDREEVA

DESIGNING THE INTEGRATED SECURITY SYSTEMS OF BUSINESS ACTIVITIES IN THE CONTEXT OF INNOVATIVE SECURITY ASSURANCE OF THE NATIONAL ECONOMY: the methodological approach

Suresh CHAND RAI, Munesh KUMARI

EFFECT OF LAND-USE/COVER CHANGES ON GROUNDWATER LEVEL DYNAMICS IN SEMI-ARID REGION OF INDIA

Valeria GARBATOVSCHI

DIGITAL ENTREPRENEURSHIP – AN EFFECTIVE TOOL ÎN THE CURRENT CRISIS

Alexandru GAINA

AGGRAVATING CIRCUMSTANCES OF THE CRIME OF DISSEMINATING STATE SECRETS UNDER ARTICLE 344 OF THE CRIMINAL CODE OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA

Ion IFRIM, Mihaela SHILBAYA MATEI

REVISION OF CRIMINAL JURISPRUDENCE AND DOCTRINAL CHANGES. TOWARDS A CONCRETE THEORY OF THE SOURCES OF ROMANIAN CRIMINAL LAW TODAY

Igor SOROCEANU

THE EMERGENCE AND EVOLUTION OF MASS DISORDER. THE MODEL OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA

Ludmila OSTAP

THE CHILD'S INTERESTS - PROTECTION AND GUARANTEE IN THE CONTEXT OF METAMORPHOSIS IN INTERNATIONAL RELATIONS

Natalia GAVRILENCO

COMPARATIVE ANALYSIS OF DISCIPLINARY LIABILITY SYSTEMS OF JUDGES IN EUROPE

Vitalie IONAȘCU, Alexandru FRUNZĂ

RURALITY - THE ENVIRONMENT OF A FEELING OF VULNERABILITY AND ANXIETY

Tatiana MĂRGĂRINT

POSSIBILITIES OF RESOCIALIZATION IN CRISIS CONDITIONS OF PERSONS DETAINED IN PENITENTIARIES IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA

15.00 – 16.00 **Discussions. International Conference Totals**

ABSTRACTS

REGIONAL SECURITY IN THE CONDITIONS OF CONFRONTATION

Ludmila ROȘCA, doctor habilitat in philosophy, associate professor,
Academy of Public Administration, Republic of Moldova

In this study, the author systematically analyzes the phenomenon of regional security, which at the moment, in conditions of war, is the focus of attention of both researchers and world leaders, heads of international organizations. The author bases his research on the dominant theories of international relations, which assess the potential of participants in the political scene to ensure security at all levels of the political organization of the modern world: international, regional, national, human. An analysis of trends in the study of international security indicates that the concept of the balance of power is the most historically proven of the existing theories. Supporters of the realistic paradigm refer to the model of international security in the history of interaction between various nations and states. As the founder of neorealism, K. Waltz notes: “the policy of balance of power always prevails when two unique requirements are met: an anarchic order and the presence of political units in it that want to survive.” At the same time, realism does not fully take into account the possibility that international stability and the order in which they exist can be maintained both by the balance of power and by the main institutions with the help of general rules of conduct that need to be revised in conditions of uncertainty in order to transform the system of international relations from one configuration of the balance of power and influence to the other one. It should be added that realism and neorealism do not include in the analysis the nature of military and non-military appeals and threats.

In conclusion, the author mentions that political analysts, in conditions of war, are asked to investigate with fairness, objectively, complex all aspects of Human, national, regional security, to offer the leaders of the world States, international organizations solutions, which would be the basis of important decisions for ending the war in Ukraine, for returning to normality in Europe and throughout the world.

Keywords: security, confrontation, war, tolerance, cooperation, balance of power.

BREAKING DOWN EUROPEAN ORDER: WHAT TO BE DONE WITH RUSSIA'S AGGRESSION

Anatoliy KRUGLASHOV,

Head, Department of Political Science and Public Administration,
Chernivtsi Yuriy Fedkovych National University

The end of Cold war has been widely celebrated with a great hope of making Europe more secure, stable and prosperous. The EU really made a lot of success afterwards, while was facing with some setback and crisis later. It has recovered of them or is on the way to recovery. Still Europe by and large does not seem secure and stable anymore.

First of all, crisis and war in former Yugoslavia brought about a lot of victims and cruelty unwitnessed since the end of WWII. Simultaneously, while with the less insensitivity post-soviet space also get involved into regional conflicts. They affected Armenia and Azerbaijan, Georgia and Moldova. Ukraine in the begging of 1990th luckily avoided escalation in Crimea just to face with the Russia's annexation of the peninsula at 2014.

However, Russian War in Georgia of August, 2008 put the end for previous more cautious Russian policy towards post-soviet countries colored with the soft power application and in the same time of hybrid war arsenal usage. For a night Russian troops in South Ossetia, a rebellious region of Georgia turned from peace-keepers into aggressive military force pressing home Georgian State. It has happened under the dubious coverage of Russian citizens' protection there.

That time collective West does not evaluate the geopolitical results of Russian aggression against Georgia as the crucial turning point detrimental to the International order and relations. So far Russia soon went ahead with aggression in Ukraine. Starting from 2014 and evolved to the full-fledge war since 24 February, 2022. Now Ukraine has to defend itself from much more bigger and stronger state, which prepared this War many years in advance. The EU and NATO help Ukraine with crucial support today. But it's obvious that Russian war against Ukraine is no way limited with destroying Ukraine only. It undermines International Law and Order, annihilates trust to partners and ability to make our global order secure and predictable. The presentation devotes to the reflections on the origin, reasons, currents and some possible outcome of Russian war in Ukraine. It regards some consequences of the war from the regional and global peace and security points of view.

Keywords: Russia's War in Ukraine, European security, International order

INSECURITY AS A FOUNDATION FOR BUILDING UP NEW WORLD ORDER

Natalia NECHAEVA-YURIYCHUK

Associate Professor of the Department of
Political Science and Public Administration
of Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University

Nowadays world witnesses the War in Ukraine through the prism of terrible revelation of the repeating of updated by Russian state horrors of the two world wars. After the end of the Second World War humanity agreed that it shouldn't be repeated ever again. All next steps were aimed at the prevention of World war recurrence. But what appeared to be a fuse in the middle of the XX century proved to be a trigger at the beginning of the XXI century. The UN and other international organizations' inability to defend peace, manifested in a series of local wars, allowed Russia to launch an active offensive actions against neighboring states in order to maintain its influence over them. The first victim of Russian aggression in the XXIst century felt Georgia, which lost control of Abkhazia and South Ossetia in just 5 days. The international organizations, including UN, tried to do their best to "launch peace deal", but the result was in favor of the Russian Federation (RF). Georgia has lost not only the part of its' territorial sovereignty, but also a chance to become NATO member.

Soon after that RF tries to restore its' influence on Ukraine via electing V. Yanukovych as the President. That led to the Revolution of Dignity and paved a way to Russian aggression in Ukraine in 2014. Once again the territorial sovereignty of the independent state has been brutally broken. Ukraine lost Crimea and its control over the part of eastern border territories (separate districts of Donetsk and Luhansk regions). Sanctions were imposed to Russia but for many international players it looked like if it was still possible to keep the existing system of international relations and that the main principles of international law were not violated. As the consequence of that stance a full-scale war has begun, launched by RF on February 24, 2022. It is obvious now for all the leaders of international community that our world is insecure and any previous international agreements signed by Russian side are worthy nothing in contemporary circumstances. The total destruction of Ukrainian cities and vil-

lages, the killing of civilians, and looting along with the nuclear blackmail of the world community by the Russian Federation demonstrates to the world that it is time to shape a new system of international relations. This new world order has to include the mechanism of preventing wars both on global and regional/local levels and punishing the violators of peace. Otherwise, the human civilization will be destroyed by humans' inability to protect peace and to keep up our planet secure.

Keywords: system of international relations, war, Russian aggression, new global order.

MEARSHEIMER'S CONCEPTION OF A NEW SECURITY ARCHITECTURE FOR EUROPE

František ŠKVRNDA, PhD in philosophical sciences.
Faculty of International Relations,
Bratislava University of Economics, Slovakia.

The following paper analyses John Mearsheimer's conception of new security architecture in Europe that has been laid out in his academic articles and lectures. Mearsheimer's position presupposes return to the „status quo ante“ situation that existed in European international order before the year 2008. Emphasis is put on the role of NATO and Cold War rhetorics in contemporary international relations, collective security of European states and regions, and the role of Russian Federation in the new security architecture of Europe.

Keywords: Realism, Security, Europe, NATO, USA, Russia.

THE UKRAINIAN DIMENSION OF MODERN GLOBAL SECURITY SYSTEM: searching for new horizons of its development

Khrystyna PRYTULA, Dr in Economics, Associate Professor,
Head of Cross-Border Cooperation Sector,
SI Institute of Regional Research „M.I. Dolishniy”
of National Academy of Sciences of Ukraine”
Anna MAKSYMENKO, PhD in Sociology, Senior Researcher,
Head of Cross-Border Cooperation Sector,
SI Institute of Regional Research „M.I. Dolishniy”
of National Academy of Sciences of Ukraine

Some aspects of the effectiveness of the current global security system are revealed, given its ability to prevent and promptly respond to existing challenges and threats to the national security of sovereign states. The impact of the war in Ukraine on the processes of ensuring economic (including food) security, social security, etc. at the national, regional and global levels is analyzed. The potential scales of migration processes (internal and external) and their impact on the development of national economies of Ukraine and European countries are outlined. Mechanisms and tools for stimulating the development of Ukraine's economy in the context of Russia's military aggression, which are implemented by national and regional authorities in the country, are presented. Perspective directions and ways of economic recovery of the country in the conditions of modern challenges are outlined. It emphasizes the importance of strengthening Ukraine's European integration processes in the context of strengthening the global security system. The role and place of Ukraine in the formation of a new system of global security is described.

Keywords: global security system, national security, European integration processes, economic development, Ukraine.

FOREIGN POLICY OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA FOR 31 YEARS OF INDEPENDENCE

Constantin-Vasile TOCA, doctor, university lecturer,
University of Oradea, Romania

Florentina CHIRODEA, doctor, university lecturer,
University of Oradea, Romania

Cristian BEJENARI, student, University of Oradea, Romania

Since the adoption of the Declaration of Independence on August 27, 1991 by the Parliament of the Republic of Moldova, a new state with a foreign policy agenda appears on the international stage, which has undergone a series of transformations over the last 31 years. During this period, under the pressure of infighting, the increasingly tense political situation, the young state tried to pursue the defense of its national interests at a global level. The Republic of Moldova is a small state in the east of the European continent that needs to achieve a strong foreign policy in order to develop as a state. The geographical location of the Republic of Moldova involves achieving a balance between following the European path of the state and maintaining a peaceful relationship with the Russian Federation.

The article aims to carry out a retrospective analysis in relation to the major aspects that influenced the external path of the Republic of Moldova, among them highlighting the internal situation within the state, as well as the international conjunctures between the great actors of the system. In the analysis we will follow the follow-up of the foreign policy tendencies to position themselves between the two worlds, both geographically and politically, represented by the Western and Eastern parts of Europe - the first represents the continuation of the political dialogue with the European Union, the consolidation of the position within the Eastern Partnership, as well as the intensification of the European integration process; the latter being the maintenance of bilateral relations with the Russian Federation in advantageous terms.

Keywords: Republic of Moldova, foreign policy, European integration, Eastern Partnership, eurosianism, Commonwealth of Independent States, bilateral relations.

NEUTRALITY CLAIM: WHO WANTS TO WITHDRAW FROM NATO IN SLOVAKIA?

Mgr. Michael AUGUSTÍN, PhD., Assistant Professor,
Faculty of International Relations,
University of Economics in Bratislava, Slovak Republic

The article analyzes the narratives of political parties and representatives, which call for Slovakia to withdraw from NATO and for the neutrality of the Slovak Republic. Criticism of the foreign policy of the United States, the claim to deepen the relationship with the Russian federation and Pan-Slavism ideas are becoming the sources of legitimacy in defending the military neutrality of the Slovak Republic. The main objective is to reconstruct one of the aspects of the cleavage, which takes place around the form of foreign policy in Slovakia and has implications for public support for the Common European Foreign and Security Policy.

Keywords: Neutrality, Slovak Republic, NATO, Common European Foreign and Security Policy

EPISTEMOLOGY OF DISINFORMATION

Ionel NARITA, doctor, University professor,
West University of Timisoara, Romania

Recent events on our continent have shown the importance of communication in ensuring the stability and security of European states and any organization in general. Messages transmitted on different channels can influence public opinion or image relative to different topics of interest. Public opinion and image lead to different emotional states and behaviors of members of an audience. Emotional states can be correct or incorrect. Incorrect emotional states are at the origin of behaviors that can have destructive effects on society or the state. Therefore, in confrontations between states, communication techniques are used by means of which such incorrect emotional states are generated. To give rise to incorrect emotional states, messages transmitted to an audience must distort the opinions or attitudes of members of the public relative to a particular topic. One of the ways to achieve such a goal is disinformation. When treating the phenomenon of disinformation from an epistemolog-

ical perspective, we mainly consider issues related to the justification of messages sent to the public. On the one hand, the conditions of justification must be considered from the perspective of influencing opinions, and on the other, from the perspective of influencing attitudes. The entire discussion is illustrated with communication documents taken from the Romanian media.

Keywords: disinformation, fake news, mass media, Security.

PROPAGANDA, THE „IMAGE OF THE ENEMY” AND SECURITY IN INTERNATIONAL RELATIONS

Simion ROȘCA, doctor, interim university professor,
The Academy” Stefan cel Mare”

Propaganda is an act of persuasion by instigation, which tends to replace reason with impressionability, blurring the line between truth and falsehood. It presupposes an action that should not be automatically perceived as representing an objective relationship. In the early days of propaganda, this was a method of absolute state control over education, information, work, and all activities of daily living through close surveillance and the promotion of ideas, people, and political parties. Unlike information, propaganda can be seen as a type of message that seeks to manipulate a target audience. This means that a message is disseminated due to the fact that a political actor or a party has bought a broadcast space, and this dissemination is done without the external influence of the media. It is a form by which it is done, that what is desired, to reach the population, to reach the form desired by the one who pays for the appearance. From its inception until now, there has been a diversification of propaganda actions, changing the content, form and techniques of spreading the message, their multitude being an obstacle for communication theorists.

The diversity of definitions and approaches, as well as the interest for the analysis of propaganda denote the importance of this type of action in the contemporary society. A distinct feature of propaganda is the fact that the purpose of its action is hidden or unknown. At the same time, propaganda supports a cause / idea - doctrine, party regime or institution. States can control the image that other states have of them and how, and in this way, they can exert influence without paying the high costs

of changing their major policies. The image of a state can make a decisive contribution to the achievement of that state. Propagating a desired image can often be more effective than increasing military or economic power. An unwanted image can bring costs that cannot be offset by the use of ordinary forms of power and can be a handicap that is almost impossible to remove. In this study we aim to identify, to analyze the new techniques and methods of propaganda, through the prism of the Russia / Ukraine war.

Keywords: propaganda, image of the enemy, types, techniques and methods of propaganda, information.

BELARUS AND ITS 'UNCONVENTIONAL'WARFACE WAGED AGAINST THE EUROPEAN UNION

Edina Lilla MESZAROS, doctor, university lecturer,
University of Oradea, Romania

Constantin Vasile ȚOCA, doctor, university lecturer,
University of Oradea, Romania

Belarus was gripped by mass protests, triggered by an election widely believed to have been orchestrated in favour of the long-time authoritarian leader, Alexander Lukashenko. Neither the vast majority of the Belarusian people, nor the EU and the democratic West have recognized the outcome of the election. As a feedback, the European Union has imposed sanctions on Lukashenko's regime, which has led to the cooling of relations between the two. Along with a number of other incidents, such as the forced landing of a Ryanair flight in Minsk and subsequent arrest of a journalist on the flight, in the summer of 2021 three countries from the EU's Eastern flank, namely Poland, Latvia and Lithuania that have common border with Belarus have directly experienced the deployment of a new instrument of pressure meant to pursue the Community decision-makers to lift up the sanctions on Belarus. Namely, the Belarusian government was facilitating illegal migration into these three EU Member States, the EU Commissioner for Home Affairs, Ylva Johansson highlighting that the Belarusian regime was "using human beings in an act of aggression". As the main hypothesis of the research, I argue that in this case, the deliberate facilitation of illegal migration used to destabilize the three bordering countries, and implicitly the EU could be considered

as a tool in Belarus', and indirectly Russia's hybrid warfare waged against the European Community.

Key word: Belarus, The democratic West, a tool of pressure, illegal migration, hybrid warfare.

EFFICIENT POLITICAL COMMUNICATION - AN IMPORTANT FACTOR IN STRENGTHENING THE REGIONAL AND NATIONAL SECURITY SYSTEM

Ludmila ROȘCA,

Doctor habilitat în filosofie, conferențiar universitar,
Academia de Administrare Publică, Republica Moldova

In this study the author aims to investigate two complex phenomena: political communication and security, in order to decipher if they are mutually conditioned. Initially the author defines the two phenomena, noting that they are characterized by a major complexity, which determines the application of the cognitive potential of interdisciplinarity and synergistic approach. The author notes that in most definitions that are accepted internationally specialists highlight the same aspects of national security, such as national values, the duration and intensity of threats, the lack of war, an acceptable way of life, etc. The definition of security, signed by Jozef Balazj: „*International security is determined essentially by the internal and external security of different social systems, the extent to which, in general, the identity of the system depends on the external circumstances*” is the basis of the analysis of the interactions and the confluence of the two phenomena : security and political communication, often replaced by social dialogue.

Keywords: political communication, regional security, national security, knowledge.

LEGAL AND INSTITUTIONAL FRAMEWORK FOR THE IMPLEMENTATION OF THE MOLDOVA REPUBLIC'S NATIONAL SECURITY POLICY VERSUS UPDATED RISKS AND CHALLENGES

Natalia CIOBANU, doctoral Student,
Academy of Public Administration,
Republic of Moldova

Political decision-makers are responsible for the security and defense of the state. In the Republic of Moldova, the institutions responsible for the elaboration and implementation of national policies in the field of security and defense are: the Parliament, the President of the Republic, the Supreme Security Council, the Government, the ministries and the relevant services. The national legislative framework includes a set of definitions of the security sector, the security system and security policy. Apparently, the existence of the responsible institutions, the normative framework and the status of neutrality, enshrined in the Constitution, in compliance with international law, provide a state with legal protection, political guarantees and diplomatic support. But in the context of the new geopolitical environment, such as the war in Ukraine, which blatantly violates all rules of territorial integrity and sovereignty, a new approach to national security and defense policy priorities is needed, namely their adjustment to new threats and risks. In this study, the author analyzes the existing regulatory and institutional framework in the field of national security and defense in the light of national and regional security issues, highlighting the importance of reforming this sector in line with current challenges.

Keywords: national security, risks, threats, legal framework, institutions, Republic of Moldova, regional security.

“SECURITIZATION” OF I EVENTS MPORTANT FOR THE SECURI- TY OF THE CONTEMPORARY WORLD

Angela LAZARENCO, master student,
Academy of Public Administration, Republic of Moldova

In the contemporary world, we live, we perceive various phenomena, the dynamism of which is shocking by their magnitude. We are witnessing a war, the last stages of which have been secured, taken out of the political sector and placed in the field of international security. Securitized events impose special conditions of appreciation, which can be met only if the actor in international relations is informed, has a strategic mind-set, understands the process and purpose of securitization. The study is dedicated to these phenomena, in which the author aims to interpret the phenomenon of securitization. To this end, it capitalizes on the previous securitized factor - the Islamic State Group, which in the post-Cold War period defined the real danger not only for the states, but also for the European ones.

Keywords: securitization, regional security, collective security, aggression, confrontation.

CONSIDERATION ON THE EVOLUTION OF MIGRATION POLICY IN THE EUROPEAN UNION: new challenges in the context of the war in Ukraine

Aurelia PERU-BALAN, Doctor Habilitat in political science, associate professor, Academy of Public Administration, Republic of Moldova

Migration policies are crucial for the European Union - both in terms of security, economic performance and demographic issues. This triad of objectives constantly leads to the revision and evolution of the field legislation. In the context of the war in Ukraine, the EU Council introduces a temporary protection system for Ukrainian refugees, in March 2022, in order to enjoy harmonized rights throughout the EU. This is an emergency mechanism that can be applied in the event of a massive influx of displaced persons and provides immediate and collective protection. Another paradigm shift in EU migration policy following the Russian inva-

sion of Ukraine is the imminent cessation of the „golden visa” procedure, which would expose the EU to increased risks of money laundering, tax evasion, corruption. Currently, 20 states practice such a system.

Keywords: migration, EU, Ukraine, temporary protection, asylum, „golden visa”, European citizenship.

EXTERNAL MIGRATION AND SECURITY ISSUES IN AZERBAIJAN.

Simuser ASKEROVA, PhD student,
Academy of Public Administration, Moldova.

In this article, external migration in Azerbaijan is considered as a separate aspect in the state that affects its security. The analysis of the scale and impact of labor migration on the socio-economic development of the country, in the context of securitization of this process, was carried out. The article also examined the analytical potential of the state bodies of Azerbaijan in the field of migration security.

Keywords: migration; migration security; securitization; external migration.

SOME ASPECTS OF NEUTRALITY IN LANGUAGE POLICY

Valentina SCHINGHIREI, PhD in Germanic Philology,
Associate Professor,
Head of the Department of Sociology,
Psychology and Political Science,
American University of Moldova

In recent decades, the idea of language neutrality is deeply ideological in nature, since it is not only an attempt to treat language itself as a homogenous entity, but also the group of speakers (typically understood as the ethnic group or the nation) for whom the language represents some policy-related concern. We consider English as a vehicle used to spread a hegemonic and ideological influence on beliefs and practices within English language education. To be concise, here we discuss only neutrality

as one broad category that emerges in our close examination of how the English language is everyday used today. In this paper, we construct our main points around three forms of neutrality: prescription, denotation, and uniformity. In particular, it is suggested that it is useful to consider language neutrality in terms of two dimensions: that of substance (neutrality regarding which language, what kind of neutrality, and for which group[s]?), and stance (neutrality according to whom and why?) In particular, it is suggested that it is useful to consider language neutrality in terms of two dimensions: that of substance (neutrality regarding which language, what kind of neutrality, and for which group[s]?), and stance (neutrality according to whom and why?).

Keywords: English as a neutral language, English language education, foreign language standards, critical discourse analysis, symbolic power, language policies.

THE ROLE OF REFLECTIVE GAME THEORY IN THE PREDICTION OF MILITARY-POLITICAL EVENTS

Nicolae PARCEVSCHI, III year PhD student,
Academy of Public Administration,
President of the Center for Military
Historical Geography of Moldova

In this study, the author highlights the role of Reflective Game Theory in the prediction of military-political events. The author began a reflective analysis of the events in Ukraine in April 2021 and continues to this day, when the Russian military danger was well defined, then ended with the statements of President V. Putin on the concentration of troops at the Donbass border and Ukraine, Russia's demand for withdrawal of the NATO contingent in Romania. These messages contain not only subliminal constructions, but also a reflection that affects a large geographical area, from the Donbass to Brussels, London and Washington, NATO, the EU and the UN. And the statement of Vl. Putin about the lack of meaning of civilization without Russia dramatically induces new diplomatic and doctrinal reflections in the West.

In conclusion, I mention that the methodology of reflective strategic planning includes several variants of actions, respectively some military variants of the time "C". Vl. Putin is the man of the word, once he utters

something he will follow the proposed ideas. The West has not learned to discern the signals of Vl. Putin. And some clumsy statements of Chisinau officials were perceived by Vl. Putin like we're unfriendly. As in 2021, I am skeptical of the invigorating statements of some military and political analysts about Russia's intentions.

Keywords: reflections, game, geopolitics, military, attack.

INSTRUMENTS FOR INVESTIGATION AND ENSURING THE ENVIRONMENTAL SECURITY IN THE NATIONAL AND EUROPEAN CONTEXT

Vasile POPA, Police Officer,
Ministry of Internal Affairs, Romania

The current context unquestionably connects us to the online environment in our day-to-day business, work, and home, and the transfer of information between all entities, from companies, organizations, and government agencies to end users. In full evolution, the virtual environment generates both opportunities for the development of the information society, but also risks to its functioning. The existence of vulnerabilities in information systems, which can be exploited by organized groups, makes ensuring the security of cyberspace a major concern for all entities involved. Potentially vulnerable to cyber-attacks are not only the physical environment - mobile equipment, computer systems, smartphones, etc. - but also the logical one - operating systems, applications, e-mail, information transfers between companies or cloud operations. The analysis addresses the current challenges in the field of cyberspace, identifying threats, vulnerabilities and risks to cybersecurity. Romania's capacity to react to the threats present in the virtual environment is studied, both at national level and at European and regional level.

Keywords: internet, vulnerabilities, crime, investigation, authorities, security.

OPPORTUNITIES FOR SUSTAINABLE MODERNIZATION BY ENSURING PERSONAL SAFETY

Serghei SPRINCEAN, Doctor Habilitat in political science,,
Associate profesor, scientific secretary,
Institute of Legal, Political and Sociological Research
Ion CREȚU, doctoral student,
Doctoral School of Social Sciences and Education, USM

Once the traditional dangers to state security have decreased considerably, new threats have emerged that target, in particular, the security of human beings: ecological disasters, terrorism, diseases such as HIV or cancer. Human and state security are complementary. If state security is, by definition, focused on territorial security or, as the case may be, on economic security, human security has a wide area, covering the whole sphere of welfare of individuals and society, not just territories within borders. In the case of traditional security, the essential role was played by the state, while in the case of human security, the central role is played by the individual or the society of which he is a part. The importance of analyzing the concepts of human security and socio-political modernization is determined by their connection with human development and the protection of human rights. We find that human security cannot be achieved without ensuring respect for universal human rights, and for ensuring human rights it is necessary to ensure the development of society and the individual, so that he understands their importance. Human security includes the concepts of human development and the protection of human rights by creating a unitary whole.

Keywords: modernization, human security, personal safety, security, human development, human rights

EASTERN PARTNERSHIP AND THE EUROPEAN PERSPECTIVE OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA

Constantin SOLOMON, Doctor Habilitat in political science,
University Professor, Academy of Public Administration

The article examines the Eastern Partnership as a political instrument of the European Union for cooperation with the partner states of Armenia, Azerbaijan, Belarus, Georgia, the Republic of Moldova and Ukraine. The Eastern Partnership builds on the achievements of the European Neighborhood Policy (ENP) developed in 2004. The European Union is interested in stability, good governance and economic development along its eastern borders. At the same time, partners in Eastern Europe and the South Caucasus tend to intensify its relations with the European Union. The Eastern Partnership focuses on a commitment to the principles of international law and fundamental values - democracy, the rule of law, human rights and fundamental freedoms. It also includes support for a market economy, sustainable development and good governance.

The article examines the decisions of the Summits of 7 May 2009 Prague, 29-30 September 2011 Warsaw, 28-29 November 2013 Vilnius, 20-21 May 2015 Riga, 24 November 2017 Brussels and 15 December 2021 Brussels. The evolution of the Eastern Partnership is being investigated from May 7, 2009 to December 2021. At the December 15, 2021 Summit, a trilateral format of cooperation between the Republic of Moldova, Ukraine and Georgia was created, which expresses a hope of the three states to join the European Union. It is also noted that the Eastern Partnership was a political framework that allowed the signing of the Association Agreement Moldova - European Union on June 27, 2014, ratified by the Legislature on July 2, 2014. By signing the Association Agreement a new framework was established for advancing the relations between our country and the European structures towards a qualitatively superior stage, that of political association and economic integration with the European Union.

Keywords: Eastern Partnership, Republic of Moldova, Moldova-European Union Association Agreement, European Neighborhood Policy.

THE ROLE OF THE INSTITUTION THE PRESIDENT OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA IN ENSURING STATE SECURITY IN THE CONTEXT OF THE EUROPEAN UNION STRATEGY

Elena SOLOMON, doctoral student,
State University of Moldova

A democratic state presupposes the existence of an official who will be the guarantor of the constitutional order, the stability and continuity of the power mechanism, as well as the highest representation in international relations. The main objective of the article is to analyze the role of the President of the Republic of Moldova in protecting the sovereignty, independence and integrity of the state depending on the form of government. Given the growing democratic institutions in the world, it is necessary to pay special attention to the Presidency - as the supreme power in the state. During the thirty years of independence, three forms of government have changed in the Republic of Moldova, which is directly reflected in the change of powers of the President: some of them have remained unchanged, others have changed significantly. In a republic with presidential or mixed forms of government, the president has a significant amount of authority over the protection of the sovereignty, independence, and integrity of the state. In conclusion, the author notes that in the parliamentary republic, the functions of the President's institution are more formal and representative.

Keywords: Republic of Moldova, Institution of the President, European Union, International Relations, State Security, Constitution, Sovereignty, Independence.

HUMAN SECURITY AND THE IMPLEMENTATION OF THE ASSOCIATION AGREEMENT REPUBLIC OF MOLDOVA - EUROPEAN UNION

Serghei SPRÎNCEAN, doctor habilitat in political science,
associate professor,
Scientific secretary, Institute of legal,
political and sociological research
Dan POPOVICI, PhD student, Doctoral School
of Social Sciences and education, SUM

The implementation of the RM-EU Association Agreement creates real premises for the elaboration, development and fortification in RM of a viable and robust system for ensuring human security. The provisions of the Agreement clearly stipulate the intention of the signatory parties to contribute to the deepening of relations based on common principles of cooperation, among which are a number of desideratums related to ensuring human security. The conception of human security among the world academic community had a special resonance by launching numerous works dedicated to the methodological development of the concept and its applicative valences in solving pressing problems around the globe by restoring equity, human dignity by defending and insuring people against various suffering and security threats. Consolidation of the common object of study of human security theory and the issue of the Association Agreement between RM and the EU aims to identify and capitalize on ways to contribute to increasing the living standards and prosperity of citizens by developing and implementing human security policy, through the Association Agreement of RM with EU, which will include the propagation of a healthy lifestyle, compliance with environmental standards, combating corruption and promoting the practice of good governance in RM.

Keywords: human security, human person, RM-EU Association Agreement, UN, human rights.

THE IMPORTANCE OF THE MOLDOVA-EU ASSOCIATION AGREEMENT ON THE EFFICIENCY OF GOVERNANCE IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA

Valentina URSU, trainee scientific researcher,
Academy of Public Administration

In this study the thesis is developed: the social well-being of the citizens of the Republic of Moldova is an important priority, included on the agenda of the leaders of political institutions and is in a direct connection with the processes of modernization and democratization of society. The quality of government as a problem of effectiveness of political power is a complex one, extremely important for the destiny of citizens and society as a whole. In the context of the existence of several problems related to the promotion of deep democratic reforms and the updating of internal and external challenges to the state, the decision-makers are obliged to institutionalize the mechanisms, structures of articulation and aggregation of the interests of all citizens. The Moldova-EU association agreement, through its provisions, supports and amplifies the development of participatory democracy in the Republic of Moldova. Recognition of the importance of democratic approaches to the process of human and Social Development, good governance is a difficult ideal to achieve, however, the efforts made to this end are aimed at the dynamic stability of the political system, human development and security.

Keywords: Moldova-EU association agreement, efficient governance, good governance, Republic of Moldova, European Union, democratic institutions.

THE GEOPOLITICAL PRAGMATISM – THE SOURCE OF GUIDANCE OF THE GOVERNING ACT

Dana PAIU, PhD Student,
Academy of Public Administration, Republic of Moldova

In the contemporary world it is becoming more and more obvious that the geopolitics of theoretical science is branching out into a science of practical application. That is, paradigms are discovered, mathematical formulas that strengthen the theoretical moments, so they acquire

a practical nuance, close to the mathematical argument. Obviously, this direction has only become practicable in the last fifty years and there are many other times that require further research. However, the attempt to apply formulas already discovered in the governing act is necessary to avoid possible obstacles and errors. At present, more and more countries are simultaneously conducting various researches and using the pragmatic application of geopolitics, which will bring the science of geopolitics to another qualitative level, and the efficiency of government, nationally and globally, will undoubtedly increase.

Keywords: geopolitics, formula, governing act, pragmatism, efficiency.

THE IMPORTANCE OF COOPERATION BETWEEN NATO AND THE EUROPEAN UNION

Andrei GUȚU, President,
Japanese Institute of Management

The European Union is working with NATO to prevent and resolve armed crises and conflicts in Europe and beyond. The two organizations share common strategic interests and cooperate in a spirit of complementarity and partnership.

In addition to cooperation in various fields, other key priorities for cooperation are to ensure that capacity-building efforts are mutually supportive, such as the fight against terrorism and the proliferation of weapons of mass destruction.

NATO attaches great importance to its relationship with the European Union. Close cooperation between NATO and the European Union is an important element in developing a “comprehensive approach” to crisis management and operations that requires the effective application of military and civilian means.

Keywords: cooperation, NATO, European Union, development, partnership.

THE ROLE OF THE LOCAL PUBLIC ADMINISTRATION OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA IN THE EUROPEAN INTEGRATION PROCESS

Silvia MUNTEAN, PhD Student,
Academy of Public Administration, State Chancellery,
Government Acts Directorate, Senior Consultant

In this research, the author assesses the role of the local public administration in the process of alignment with the standards of the European Union, which defines the administrative system as being the closest one to the citizens, to their needs. One of the key areas in Moldova's cooperation with the European Union, as well as the domestic policy, is the regional cooperation and development. The decentralization process is closely linked to the regional development policy, and local self-government will increase the institutional capacity of local public authorities to implement regional development policies.

In conclusion, the author argues the thesis: local government is the one that implements the provisions of regulations within a particular territorial-administrative unit, in all areas, respectively, depending on the good implementation of the regulatory framework for the ultimate beneficiary - the citizens. It also covers infrastructure and economic development, human rights, social and health services, culture, youth, education, sports, environment etc.

Keywords: european integration, regional cooperation and development, partnerships, transparency and participation in decision-making, decentralization, administrative-territorial reform.

NEW VALENCES OF SOCIOPOLITICAL INFLUENCE IN THE CONDITIONS OF DEMOCRATIZATION

Serghei SPRÎNCEAN, doctor habilitat in political science,
associate professor,
Scientific secretary, Institute of legal,
political and sociological research

Tudorița-Sanda SOHOTCHI, PhD student, Doctoral School of Social
Sciences and education, SUM

Political pressure and influence has been specific to the organizational structures of human society since ancient times. In the ancient writings of Greek or Chinese authors are attested strategies for discreet influence of political decisions with some proto-elements of civil society and their involvement in political decision-making. Understanding the democratic mechanisms of political pressure is paramount, as is its excesses, the differences between traditional and modern societies, and what is the path to feasible governance. Where individual interests and freedoms are maximized, democratization, human security and the common good are a social and political priority, limiting the abuse of citizens belonging to disadvantaged social groups. In this context, the conception of human security was a derivative of the constructivist conception of security that must be focused on the individual interests of the human person and not on the interests of the community or the state. The democratization is in strong connection with the need to resize the concept of security by emphasizing the special role of the human individual in the process of ensuring security. Another source of democratization in the process of political influence is the need to find viable solutions. to the contemporary global crisis and to the crisis of the field of defense and promotion of human rights, by initiating the resizing of the security element.

Keywords: influence, political pressure, human security, civil society, decision-making

APPRECIATION OF THE AIMS, OBJECTIVES OF EDUCATION IN MODERN POLITICAL THEORY (connections with the educational institution in Israel)

Dasman EL-FANEL, Ministry of Education, Israel, PhD student,
Academy of Public Administration, Republic of Moldova

The association between the contribution of the educational stream to modern political theories, such as democratic rule, is both functional and fundamental. Contexts and reciprocal relationships on the functional side are possible if education strengthens prevailing political theory, and naturally stabilization of democracy. In addition, it is fundamental if the educational path of individuals carried out with the aim of developing the potential of their personality and thus contribute to the manifestation of their qualities and virtues, such as: honor, dignity, civic inclusion. In conclusion, the author emphasizes that political theory should be placed at the basis of educational policies, which regulate the relations between actors of the educational process, define the objectives and evaluate the aims of Education. The institutions of the educational system are called to solve all problems, contradictions peacefully, compromise being essential. Education is the form, the main instrumental of development of a nation in which moderation, tolerance, social trust and civil involvement are taught as a way of life, as a style of thinking.

Keywords: education, purpose, objective, political theory, educational policy, Israel.

EDUCATION - INSTRUMENT IN ENSURING NATIONAL SECURITY

Liudmila CUROȘ, Master in Economics,
PhD student, Academy of Public Administration,
Republic of Moldova

In all its forms, education has been a goal and a means of evolving society. The education system is a vital element in the social and economic development and the improvement of every human being. The quality of human capital is the crucial factor for economic and non-economic development, such as improved health, civic and social involve-

ment, a better climate of security and social comfort. Education is not only a good and a goal in itself, but, in the long run, the essential factor for the sustainable development of the country. Education is not only a good and a goal in itself, but, in the long run, the most critical factor for the sustainable development of the country. Due to the significant time lags between resource allocation and achievement, the education sector needs interventions and support as early as possible to meet the challenges.

In this article, the author aims to decipher the significant role of education in the personal development of the individual; civic and social integration of every citizen; strengthening security mechanisms; In conclusion, the author mentions: national security is an essential goal of all states not only in domestic policy but also in foreign policy

Keywords: education, human resources, security, safety, personal development, social development.

INTEGRATION OF ETHNIC COMMUNITIES – A CONDITION FOR STRENGTHENING A NATION

Cristina TULBU-FRUNZE,

PhD student Academy of Public Administration,
Republic of Moldova

During the earliest civilizations, whether in the historical lands of China, India, Greece or Rome, the government was mainly dominated by a minority who devised mechanisms to control the vast majority of the population, integrating and assimilating various peoples under the same flag. The efforts of the ancient authorities focused mainly on educating political unity and military discipline as a necessity to ensure the security of the state (empire). In this article, the author capitalizes on the experience of ancient civilizations, noting that in ancient Egypt, considered typical of Eastern cultures, he provides an example of the policies of assimilating ethnic communities. Thus, promoting the policy of enslaving “foreigners”, the non-acceptance of integrating the newly conquered peoples into Egyptian society made Egypt an easy prey for the Eastern invaders. Thus, ancient Egypt is a model of failure to ensure state security directly resulting from a failed policy of social integration of ethnocultural minorities. At the same time, ancient Egypt achieved an indisputable

victory in the assimilation of the conquerors from a cultural point of view in terms of the superiority of cultural heritage, proving the hypothesis: a superior culture always assimilates inferior cultures.

Ancient Greece is the earliest example of ethnocultural assimilation and integration. Here the theory of the importance of man is born and developed only because he is human and not a member of an ethnic group. The central policy of ethnic assimilation in ancient Greece was the transformation of the conquered peoples into Greeks through an enormous influence of the cultural, political, social and educational system. Strabo wrote that “the Greeks either Hellenized or exterminated all the peoples over whom they settled.” This unity achieved through the distinct feeling of belonging to the Greek blood, common religion, traditions and common civilization turned the Greek cities into origins consequences of a process of colonization not by weapons but by culture and religion. The avoidance of socio-economic integration policies and, as a result, the widening gap between the class of rich and enslaved people undermined the states of ancient Greece from within by class struggles, outbursts and uprisings, which led to Macedonian and later Roman conquests.

Alexandru Macedon understood that the stability of a vast empire is based on homogenization and the establishment of equal relations between its peoples. The Greek language is becoming the primary tool for integrating the ethnic groups (as an example, to be part of Alexander's army, it was enough to know only the Greek language). These rational integration policies led to the creation of a famous empire whose achievements influenced the history of all humanity.

In conclusion, the author mentions that we are witnessing different models of ethnocultural integrationist policies such as multiculturalism, formal inclusion, assimilation, etc. As models of multiculturalism and pluralism, we can list Canada, the USA and Australia. The national identity in these states did not have the premises to be cemented around the idea of a single ethnic or racial identity; therefore, it was not inherently linked to such an identity. This allowed the development of a more comprehensive approach to the notion of “people”, which later led to an unreasonable development of these states in all respects.

Keywords: integration, assimilation, multiculturalism, security, ethnic groups, integrationist policies, assimilation policies.

NATIONAL RESILIENCE, COMMUNITY RESILIENCE IN TIMES OF CRISIS, THEORIES AND INFLUENCES

Noha ALVAKILI, Ministry of Education, Israel, PhD student,
Academy of Public Administration, Republic of Moldova

In a time of social crisis, when large systems have trouble functioning, the primary assistance comes from community. Today, the state cannot take communities and groups for granted, and think that without preparation for such moments of crisis, the community will continue to exist as a cohesive society capable of meeting the challenges of the current crisis. Israeli society has known quite a few emergency periods, in which the focus is on civil services (security / health, etc.), but we must not community members' significant contribution must not in such situations must not be forgotten, nor the integration of existing minority groups within it. In a changing world civil society must be prepared for changing and unpredictable situations. Preparedness for community crises will place society as a whole, with all its groups as a strong community, which will also meet its national commitment during routine and emergency hours. This article will review the phenomenon, and disciplinary theories surrounding the field of knowledge.

Keywords: National Resilience; Communities; Minorities; National Commitment.

PERSPECTIVES ON HUMAN SECURITY AND SOCIAL-POLITICAL MODERNIZATION

Serghei SPRÎNCEAN, Doctor Habilitate in Political Science,
Associate Professor, scientific secretary,
Institute of Legal, Political and Sociological Research
Renata COZONAC, PhD student,
Doctoral School of Social Sciences and education, SUM.

The main directions of action of the security system institutions should include strengthening inter-institutional cooperation, including by finalizing efforts to clearly and comprehensively define national security priorities and establish standard operating procedures; intensifying the collaboration within the legal limits between the state security bod-

ies, non-governmental organizations and the civil society regarding the increase of the credibility of the former among the citizens; improving the national crisis management system, for the coherent action of the authorities and institutions with responsibilities in eliminating possible national security risks. In the context of promoting the concept of human security, the Copenhagen School stood out, which was a central point for the study of the concept of national security. As a result, the field of national security has been expanded and deepened by comprehensively identifying its main sectors. Representatives of the Copenhagen School believe that the security of human communities is affected by five main sectors: military, political, economic, societal and environmental. This delimitation made it possible to assess the national security sector in the light of the main threats and vulnerabilities in the security zones.

Keywords: human security, modernization, security, Copenhagen School, threat.

SECURITY OF THE PERSON IN THE CONTEMPORARY WORLD

Alexandru REVCU

master student, Academy of Public Administration,
Republic of Moldova

Until the beginning of the sec. in the twentieth century, security was seen either as maintaining the sovereignty of the state by strengthening its borders (external security), or as suppressing internal dangers – generated by criminals, opposition, various other problems (internal security). security conditions for the life of the person. In order to achieve this goal, we initially want to reiterate the idea that the security of the person is regarded as a phenomenon without which neither the person, nor the Social Organization, nor the society, nor the economy, and even more so, the state can develop normally. The content of the notion of “security” means the absence of dangers or the possibility of secure protection from them. Danger, in turn, is regarded as the existence and action of various dysfunctional factors that destabilize the life and activity of man, endangering the development of his personality. In conclusion, the author emphasizes ensuring the security of the person encompasses the protection of the normal state of the object from the impact of factors that threaten it.

Keywords: security, person, threat, danger, State.

ECONOMIC SECURITY: premises and challenges

Rodica PĂPUȘOI, master student,
Academy of Public Administration,
Republic of Moldova

The performance of a state's economy is a result achieved through the existence of sustainable development within the country, but nevertheless it is not only influenced by government policies. In a market that is becoming more and more global, the macroeconomic performance of an economy is increasingly affected by the dynamics of other economies as well as, more recently, the world order, and the place that this state occupies in the world order. The security of the Republic of Moldova is affected by a number of risks and vulnerabilities that can degenerate into threats if ignored or mismanaged. In this regard, we can refer to social insecurity, political instability, the issue of state sovereignty and territorial integrity having as premises the existence of the Transnistrian conflict, the phenomenon of Ukrainian refugees, and especially the risk looming in the context of the outbreak of armed war in Ukraine. Thus, ensuring a sustainable and stable character of the national security of the Republic of Moldova depends not only on the state's ability to face complex internal challenges, which are the result of several cross-border processes, interspersed and intertwined, political, economic, social, demographic, and ecological, but also economic security in the region, as well as worldwide.

Keywords: security, economic security, challenge, premise, sustainable development.

FOOD SECURITY IN THE CONDITIONS OF REGIONAL INSECURITY

Ira COIALNIC, master student, Academy of
Public Administration, Republic of Moldova

At the end of the twentieth century, scholars offer the security phenomenon a new interpretation, based on the systemic, interdisciplinary approach. Thus, the concept of comprehensive security focused on five sectors was developed: political, military, social, human, environmental.

Food security is an important element of international, regional, national, individual security, reflecting the situation in the five sectors. In this study, the author subjects the analysis of the threats, risks faced by contemporary man in the conditions of the war in the region, which affected the condition of human existence multiple times, complicating the strategy of survival of the regional community.

According to World Food Security and Nutrition Report, more than 820 million people are starving, which highlights the immense challenge of achieving the goal of Zero Hunger by 2030. Famine is on the rise in almost all sub-regions of Africa and, to a lesser extent, in Latin America and Western Asia. At the same time in 2019 for the first time was introduced another indicator of global progress for monitoring the SDGs – food insecurity. Analysis of documents describing indicators of food security, health and prosperity allows the author to justify conclusions and recommendations.

Keywords: food security, food security policies, sustainable development, public health, public policies.

EU DIPLOMACY IN THE EASTERN PARTNERSHIP AREA: ACHIEVEMENTS, DIFFICULTIES, PROBLEMS

Ion IFRIM, dr.habilitat, prof.univ.

scientific researcher II, "Acad.Andrei Rădulescu"

Institute of Legal Research of the Romanian Academy,

Mihaela SHILBAYA MATEI, external

scientific researcher Center for Agrosilvic Biodiversity

Studies and Research „Acad. David Davidescu”

“David Davidescu” Biodiversity Center of the Romanian Academy

In the present communication, entitled EU Diplomacy in the Eastern Partnership area, achievements, difficulties, problems, we mentioned some ideas expressed, in recent years, in our criminal science, following Romania's accession to the European Union (2007), on the one hand, and, on the other hand, the fact that on 1 February 2014 the Criminal Code and the Code of Criminal Procedure came into force, whose provisions had to be brought into line with the criminal legislation of the European Union. In this respect, we evoke in the paper the phenomena produced in the content of European crime which are pushing the Euro-

pean Union towards a gradual reduction of the criminal autonomy of the Member States.

Keywords: Eastern Partnership, Diplomacy, Issues, Penal Code, Code of Criminal Procedure.

MODERNIZATION OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA IN CONDITIONS OF THE NEED FOR GLOBAL SECURITY INSURANCE

Serghei SPRÎNCEAN, Doctor Habilitate in Political Science,
Associate Professor, scientific secretary,
Institute of Legal, Political and Sociological Research
Ghenadie MITROFANOV, PhD student,
Doctoral School of Social Sciences and education, SUM.

The concept of global security aims to complete the equation of ensuring global security with new viable solutions and to contribute to the stabilization of the developmental vector in the sphere of optimizing the attitude towards global, ecological, biosphere interests, including conditions, the optimal environment for life on Earth. Also, the national and international political system, in the phase of overcoming crises, in correlation with the challenges and threats to global security, acquires new valences and functions, given that international bodies supported by national state structures are forced to face the intensification of dynamics. the linear evolution of the world balance, in the way of reaching the sustainable and noospheric stage in the development of the society.

For a full picture of the foreign and security policy of the Republic of Moldova in the contemporary period, a thorough analysis of how to implement in the Republic of Moldova the strategy to promote human security worldwide under the auspices of both the UN and UNDP is welcome. as well as the EU, given the concerns of the domestic political class for close cooperation, for example in the framework of the UN Millennium Development Goals project.

Keywords: global security, modernization, Republic of Moldova, security risks, threats.

NATIONAL INTERESTS IN THE CONTEXT OF ENSURING THE ECONOMIC SECURITY OF THE STATE IN THE CONDITIONS OF GLOBAL INTEGRATION

Ludmila GOLOVATAIA, PhD in economics, Associate professor,
Academy of Public Administration, Moldova

In this article, the author consider the need to form a harmonious system of national economic interests of the country in the context of global integration from the perspective of ensuring economic security. The specifics of the current stage of economic development, the dynamics of the process of global integration require the improvement of the theoretical basis for the study of national interests. The author consider an integrated approach to the realization of national interests in the context of economic security amid global integration at the evolutionary-theoretical level.

Keywords: national interests, national security, ensuring economic security, process of global integration

WAYS TO STREAMLINE THE BANKING SYSTEM IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA

Elena BADARAU, PhD in economics, Associate professor,
Academy of Public Administration, Moldova
Oxana GUREU, master,
Academy of Public Administration, Moldova

The market economy necessarily presupposes the existence of a banking system that ensures the mobilization of all the monetary resources of the economy and their temporary orientation in the development of efficient economic activities. Through the activity carried out by banks, of collecting financial resources at the same time as their placement to the units that feel additional temporary needs, they fulfill an important role of banking intermediation. In this sense, credit is an active tool in stimulating the development of economics, in the midst of its intermittency, it encourages its action as a result of its success. In addition to the measures to strengthen the domestic banking system analyzed, it

is necessary to refer to important directions that will contribute to stabilizing and enhancing the security of the banking system of the Republic of Moldova. Thus, many factors are taken into account in assessing the financial stability and solvency of the credit institution.

A stable banking system, in turn, is responsible for ensuring the smooth running of financial intermediation transactions, maintaining a high level of credibility of the participants in the system, freeing from vulnerabilities and adverse effects in the activity of financial institutions, making banks the most developed sector, financial system.

Keywords: banking services, management of banking services, bank lending, banking institutions, related interest, type of bank loans.

DESIGNING THE INTEGRATED SECURITY SYSTEMS OF BUSINESS ACTIVITIES IN THE CONTEXT OF INNOVATIVE SECURITY ASSURANCE OF THE NATIONAL ECONOMY: the methodological approach

Tatiana ANDREEVA, doctor of Economic Sciences,
Associate professor, Free International University,
Republic of Moldova

The article discusses the main methodological principles of the formation and design of integrated business security systems. The study proposes a generalized approach to the science-based construction of complex business security systems, namely, integrated security systems. The emphasis is also placed on the system for ensuring the innovative security of the national economy of the state. The proposed methodology should be developed taking into account changes in the legislative, scientific, technical, and economic spheres. Certain steps aimed at organizing protective measures in the business sector are mainly aimed at ensuring the security of the business activities of a particular organization as a whole, and, accordingly, in the context of ensuring the innovative security of the national economy of the state. Therefore, there is a need to specify certain terms within the scope of security.

A threat is a potentially possible unauthorized impact on the elements of business activity by the subjects of threats, destabilizing factors, which can be realized at any time if certain conditions are met.

The implementation of a specific threat is called an unauthorized input to an element of entrepreneurial activity.

Keywords: innovation security, integrated security systems, threats, business security.

EFFECT OF LAND-USE/COVER CHANGES ON GROUNDWATER LEVEL DYNAMICS IN SEMI-ARID REGION OF INDIA

Suresh CHAND RAI, Munesh KUMARI, Department of Geography,
Delhi School of Economics, University of Delhi, 110007, India

A large-scale land transformation after the green revolution and increased human pressure has altered the hydrological cycle and water balance in the semi-arid region of southern Haryana. In this context, this paper analyzes the impact of land-use/cover changes and intensive agricultural practices on the groundwater status in the area from 1980 to 2015. Supervised classification (maximum likelihood technique) has been used to perform change detection, whilst the Groundwater Development Index and change detection method had been used for the computation of groundwater storage change. The result indicates that the area under crops has decreased from 602611 km² to 591589 km² an unprecedented growth of 97.80% has been witnessed in the built-up area in all these years. The water table has fallen from 9.27mbgl in 1980 to 25.58mbgl in 2015, at the rate of 0.4m per year as the wafter-efficient crops such as wheat, sugarcane, and paddy has been replaced by less water-consuming crops such as mustered, jowar, bajara, maize, and gram. Groundwater development has exceeded 100% of the natural replenishment level in Gurgaon and Palwal districts and lies in the 'Over-exploited' categories. Hence, it is needed to monitor the land-use/cover changes and groundwater withdrawals and increase the body of quantitative evidence to check the pressure of the growing human population and climate change on water resources in the region. This type of study is of interest for planners and policymakers for sustainable water resources management, as there is limited quantitative evidence on how land-use/cover changes in the semi-arid areas affect the groundwater dynamics despite that many people rely heavily on groundwater for their livelihoods.

Keywords: Land-use/cover change, Built-up area, Groundwater development index, Cropping pattern, Semi-arid region, India.

DIGITAL ENTREPRENEURSHIP – AN EFFECTIVE TOOL ÎN THE CURRENT CRISIS

Valeria GARBATOVSCI, professor of specialized disciplines,
College “Alexei Mateevici” mun. Chisinau, Republic of Moldova

In this article, the author addresses a current topic for contemporary society, which is conditioned by the needs and requirements of the social context regarding the skills needed by a human personality in the 21st century. These needs have emerged over time, under the influence of various political, economic, cultural, social factors, noting the importance of identifying alternatives for triggering business ideas, recording sales, promoting them, through various digital tools. Thus, it is necessary for entrepreneurs, but also for entrepreneurs to show flexibility, creativity and the ability to adapt to change and enter the labor market in order to ensure their own success, but also the progress of society. Thus, in this study, we aim to analyze the specifics of digital entrepreneurship, which is the ability to use media and digital technologies to create new opportunities and solve problems specific to the current crisis. At the same time, we will analyze the ways of educating it to future specialists and we will offer suggestions to teachers in order to create educational contexts conducive to the development of this skill.

Keywords: digital entrepreneurship, tool, school, crisis, efficiency.

AGGRAVATING CIRCUMSTANCES OF THE CRIME OF DISSEMINATING STATE SECRETS UNDER ARTICLE 344 OF THE CRIMINAL CODE OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA

Alexandru GAINA, head of Section,
The internal protection and anti-corruption
service of the Ministry of Internal Affairs

In the content of the paper, aggravating circumstances were addressed, as a result of the disclosure of “top secret” and “secret” information that may affect social relations regarding state security, in terms of ensuring the proper functioning of national defense areas, economics, science, technology, foreign relations, etc., in the light of the legal pro-

visions of para. (2) art. 344 PC of the RM. At the same time, the problem is revealed in determining the estimated sign of “serious consequences”, as an aggravating circumstance of the crime of disclosure of state secret, provided in art. 344 PC of the RM.

Keywords: crime, disclosure, state secret, Republic of Moldova.

REVISION OF CRIMINAL JURISPRUDENCE AND DOCTRINAL CHANGES. TOWARDS A CONCRETE THEORY OF THE SOURCES OF ROMANIAN CRIMINAL LAW TODAY

Ion IFRIM, doctor habilitat, professor,
scientific researcher II, Institute of Legal Research
„Andrei Radulescu Academy” of the Romanian Academy
Mihaela SHILBAYA MATEI, external scientific researcher
Center for Agroforestry Biodiversity Studies and Research
„David Davidescu Academy”, Biodiversity Center
„David Davidescu” of the Romanian Academy

The authors, in this paper, analyze in detail, two issues of great importance regarding the national legal project with the theme: “Jurisprudential reversal and doctrinal changes. Towards a concrete theory of the sources of today’s Romanian law “, proposed by the Institute of Legal Research” Acad. Andrei Rădulescu ”of the Romanian Academy, namely if the criminal practice is in our state, today, a source of criminal law? and if criminal practice creates criminal norms? compared to the general theme of the international scientific session entitled EU Diplomacy in the field of Eastern Partnership, Achievements, Difficulties, Problems, organized by the Academy of Public Administration of the Republic of Moldova.

Keywords: jurisprudential revival, sources of criminal law, problems.

THE EMERGENCE AND EVOLUTION OF MASS DISORDER. THE MODEL OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA

Igor SOROCEANU, PhD student, "Ștefan cel Mare" Academy,
Ministry of Internal Affairs of the Republic of Moldova

Free, peaceful and legitimate assemblies in the contemporary stage are a current and important process, which are discussed both at the national level and by the decisive factors on an international scale. Unfortunately, these meetings sometimes take on a violent character and can have various consequences for society as a whole.

Thus, these "uncontrolled" events are called mass disorders that directly attack the most important values of humanity. Therefore, in the continuity of the research, we propose as a desideratum - the analysis of the appearance and evolution of mass disorders on the current territory of the Republic of Moldova.

Keywords: rule of law, peaceful assembly, mass disorder, law enforcement bodies, citizens' rights and freedoms.

THE CHILD'S INTERESTS - PROTECTION AND GUARANTEE IN THE CONTEXT OF METAMORPHOSIS IN INTERNATIONAL RELATIONS

Ludmila OSTAP, PhD student, year IV,
"Ștefan cel Mare" Academy, MIA of the Republic of Moldova

The interests of minors are a major pillar of the rule of law. The universal guarantee of respect for the rights of the child, protection against sexual abuse and violence, against the tolerance of traditional practices that affect the health of children is enshrined globally. The effective implementation of the standards set by international bodies is left to the Member States, where particular attention is paid to cultural values, traditions and realities in order to facilitate the transposition of existing binding rules in each country. In this article, the author draws on the rich experience of European countries in this area.

Keywords: minor, protection, rights and freedoms, order and security, justice.

COMPARATIVE ANALYSIS OF DISCIPLINARY LIABILITY SYSTEMS OF JUDGES IN EUROPE

Natalia GAVRILENCO, PhD student, SUM,
professor, College “Alexei Mateevici”
Chisinau, Republic of Moldova

The functioning of democracy depends on the observance of the principle of separation of public powers, on the observance of the principle of legality. The path of the Republic of Moldova is oriented towards European integration, which requires compliance with international standards on the independence of the judiciary. The author starts from the thesis: in the matter of disciplinary liability it is very important to achieve a balance between the need to sanction the conduct of the magistrate, which is incompatible with the deontological requirements imposed on this professional body, and the need to respect its independence. The study examines various systems of disciplinary liability of judges in Europe.

In conclusion, the author emphasizes that the ethical aspects of the conduct of judges must be discussed for various reasons, analyzing the experience of European states. Thus the author will address several systems of disciplinary liability of judges in Europe.

Keywords: disciplinary liability, judge, systems, conduct, deontology.
Associate professor,

RURALITY - THE ENVIRONMENT OF A FEELING OF VULNERABILITY AND ANXIETY

Vitalie IONAȘCU, doctor, associate professor,
“Ștefan cel Mare” Academy of the Ministry of Interior
of the Republic of Moldova

Alexandru FRUNZĂ, civil servant with special status within
the Ministry of Internal Affairs

For many people, whether or not they are victims of crime, the fear of suffering from a crime can have a detrimental effect on their quality of life. In the criminological literature, the idea has been suggested that fear of crime has the potential to do more harm than actual victimization due

to the effect of long-term stress. Rural areas can be quiet, dark and relatively deserted. One could speculate that these are all factors that could contribute to a sense of vulnerability and unease. Indeed, it is said that the fear of crime in rural areas may be higher than in urban areas, despite the fact that the crime rate is a lower one.

Keywords: vulnerability, restlessness, rural environment, quality of life

POSSIBILITIES OF RESOCIALIZATION IN CRISIS CONDITIONS OF PERSONS DETAINED IN PENITENTIARIES IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA

Tatiana MĂRGĂRINT, assistant professor,
Department of Philosophy and Anthropology,
State University of Moldova

Resocialization of prisoners is a segment of the execution of sentences, which, in our view, requires increased attention. The joint effort of prisoners, prison staff, society, etc., can provide, at the end of detention, resocialized people who will easily reintegrate into society. Employees must do everything possible to re-socialize those who are in the custody of the state, and for this, qualification and skills development are needed. The professionalism of employees We understand as an obligation to perform work duties with responsibility, fairness, skill, efficiency, etc. the chances of resocialization of the prisoner will be evident by maintaining ties with the world beyond the prison walls: family, friends, NGOs, etc.

Resocialization strategies include short-term and long-term activities aimed at the subsequent reintegration of prisoners. It will begin with the analysis of the initial situation of the prisoner or group of prisoners according to certain criteria: state of physical and mental health; consumption of narcotic substances; attitude towards oneself, towards others, etc. Then it will continue with a series of activities, programs, services oriented towards resocialization, reintegration of convicts. The subculture existing in the penitentiary, crisis conditions such as the pandemic make it difficult to resocialize. The pandemic crisis, the war in Ukraine generate social, economic, political effects and leave deep traces in those proposed by the state authorities regarding the resocialization of detainees.

Keywords: resocialization, reintegration, detainees, crisis conditions, education.

SOME FUNDAMENTAL PROBLEMS THE DISARMAMENT - PEACE BINOMIAL

Ion IFRIM,

prof.univ.dr.abilitat,

CS II at the Institute of Legal Research

“Acad. Andrei Rădulescu ” of the Romanian Academy

Mihaela SHILBAYA MATEI, external scientific researcher

at the Center for Agrosilvic

Biodiversity Studies and Research

”Acad. David Davidescu ” of the Romanian Academy

In this article, the authors answer the question: How is the disarmament-peace binomial appreciated today, will it end, or will the arms race continue? Will nuclear experiments be stopped or not? As we well know, humanity is currently going through a period of re-establishing the balance of power, achieving a “new world balance” between different states and groups of states. Under these conditions, the most important imperative is to unite the efforts of all states (states) to stop the worsening of the international situation, to resume and continue the policy of relaxation, understanding and peace in order to resolve problems between states only through negotiations.

Keywords: peace - disarmament binomial, world balance, state, negotiations, balance of power.

ABOUT “ULTRA VIRES” BEHAVIOR.

Lecturer **Victor Andrei CĂRCĂLE**

„Stefan cel Mare” University of Suceava

In this paper, we show that any state having full freedom to organise itself (without interference from anyone) means that it is for it to choose and appoint its organs. This right to „self-determination” is one of the main attributes of sovereignty and is part of the „hard core” of the domain reserved to the state. As a rule, therefore, all the conduct of individuals

who have the status of organs under the domestic law of the State concerned is considered as acts of the State at international level. As such, the existence of an act of the State in international law is linked to the extent to which that State organ is competent. All behavioural actions taken by its organs within the real limits of their competence concerning their activity are in international law imputable to the State.

Keywords: international responsibility, state imputability of the ultra vires behavior of its organs; European case law, international case law.

Date despre autori

Ludmila ROȘCA, doctor habilitat în filosofie, Coordonator al proiectului Jean Monnet Chair „Uniunea Europeană: noțiune cuprinzătoare” (620918 – EPP-1-2020 – 1 – MD – EPPJMO Chair), Coordonator al Proiectului Național: „Consolidarea sistemului de securitate națională prin cunoaștere și comunicare”, Program de Stat, 2020-2023, înregistrat sub nr. 20.80009.0807.28. A fost în mobilitate Erasmus +: 2016 - Universitatea din Oradea, România, 28 zile; 2017, 2019 – Universitatea Panteion, Atena, Grecia; Zilele Erasmus+; 2021- Zilele Erasmus+, Universitatea de Vest, Timișoara, România. Autor a 195 de lucrări științifice, dintre care 2 monografii, un capitol din monografia colectivă internațională, 13 manuale, cursuri universitare, suporturi de curs. Consultă doctoranzi înscriși la Programul – 561.01 Teoria și metodologia politologiei, instituții și procese politice, Școala doctorală a Academiei de Administrare Publică din Moldova. E-mail: ludmilarosca@mail.ru

Anatoliy KRUGLASHOV – doctor habilitat în științe politice, profesor universitar, șef Catedra de științe Politice și Administrație Publică și Director, Institutul de cercetări pentru Integrare Europeană și Studii Regionale. Universitatea Națională Cernăuți Yuriy Fedkovych, Cernăuți, Ucraina.

Domenii de interes pentru cercetare: Integrare Europeană, studii de securitate, Regionalism politic, istorie politică, istoria și teoria științelor politice, Administrație Publică și politică. E-mail: a.kruglashov@chnu.edu.ua

Florentina CHIRODEA, lector la Catedra de Relații Internaționale și Studii Europene, Universitatea din Oradea. Doctor în istorie din 2011, coordonator al modului Jean Monnet Dezvoltarea regiunilor de frontieră din țările Europei Centrale și de Est (2018-2021). Membru al Asociației Române de Relații Internaționale și Studii Europene și al Institutului de educație Euroregională Oradea - Debrecen, domeniile de cercetare vizează dezvoltarea regiunii de frontieră, evaluarea politicilor și programelor europene, calitate, sustenabilitate și responsabilitate socială. Autor al mai multor articole și studii publicate în baze de date internaționale indexate în reviste și lucrări ale conferințelor internaționale: Universitatea din Oradea, Actor în cooperarea transfrontalieră la frontiera româno-ungară (2000-2018) (2019 cu Cosmin Chiriac) în revista Eurolimes, nr. 27-28; Politicile regionale ale UE; Dezvoltarea regională la frontierele Uniunii Europene. Studiu introductiv (2021 cu Constantin Oktoca și Luminita

Soproni) în Crisia, vol. LI, suplimentul 2; Problema regiunilor de Frontieră în contextul aprofundării procesului de Integrare Europeană (2021) în F. Chirodea, C.V. Toca, L. Soproni, A. Stoica, K. Czimre (ed.), Europa într-o lume în schimbare: oportunități și provocări, Oradea University Press, Debrecen University Press, Oradea-Debrecen; avantajele Competitive ale regiunilor de frontieră ucrainene în condițiile proceselor de integrare europeană (2021 cu Khrystyna Prytula și Anna Maksymenko) în Eastern Journal of European Studies, vol. 12, Issue2 / Decembrie. E-mail: fchirodea@uoradea.ro

Anna MAKSYMENKO, doctor în sociologie, cercetător principal, Sector Cooperare Transfrontalieră, SI „Institutul de Cercetare Regională „M.I. Dolishnyi” Academia Națională de Științe, Ucraina. Participant activ la Proiectul Jean Monnet: *Stimularea creșterii economice locale în regiunile de frontieră în procesul de integrare a UE: cele mai bune practici ale țărilor Parteneriatului estic* Countries (599948-EPP-1-2018-1-UA-EPPJ-MO-SUPPA), coordonat de Institute of Regional Research named after M.I. Dolishnyj of National Academy of Science of Ukraine, Lviv, Ucraina, pentru perioada 2018 – 2021. annusja@gmail.com

Ion IFRIM, doctor habilitat, prof.univ. cercetător științific II, Institutul de Cercetări Juridice „Acad. Andrei Rădulescu” al Academiei Române, ionut_ifrim24@yahoo.com

Edina Lilla MÉSZÁROS, doctor, asistent universitar la Universitatea din Oradea, Facultatea de Istorie, Relații Internaționale, Științe Politice și Științe ale Comunicării. Și-a susținut cu succes teza de doctorat la Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca în 2015. A absolvit Facultatea de Istorie, Geografie, Relații Internaționale și Studii Europene, Universitatea din Oradea, unde a obținut o diplomă de Master în Studii Euro-regionale. și cooperare transfrontalieră, și o diplomă de licență în Relații Internaționale și Studii Europene. Principalele teme de cercetare includ: relații internaționale, teorii privind relațiile internaționale, studii de securitate, securitatea frontierelor, instituții Europene și luarea deciziilor, analiza conflictelor internaționale. E-mail: edina_lilla@yahoo.com; meszaros.edina@uoradea.ro.

Ionel NARIȚA, doctor, profesor universitar, Universitatea de Vest din Timișoara, România. Domenii de cercetare: Semiotica, Relații publice, Logica, Epistemologia. Autorul lucrărilor științifice: „*Comunicare și comportament*”, Ed. de Vest, Timișoara, 2019; *Argumentarea*, Ed. de Vest, Ti-

mișoara, 2016; *Introducere în relații publice*, Ed. de Vest, Timișoara, 2010; *Logica simbolică*, Ed. de Vest, Timișoara, 2010; *Semiotica*, Ed. de Vest, Timișoara, 2007; *Cantor și Godel*, Mirton, Timișoara, 2003; *Istoria științei*, Mirton, Timișoara, 1998; ionel.narita@e-uvt.ro

Natalia NECHAEVA-YURIYCHUK, doctor, conferențiar universitar, Departamentul Științe Politice și Administrație Publică, Universitatea Națională „Yuri Fedkovich”, Cernăuți, Ucraina. Participant activ la organizarea Conferințelor Științifice Internaționale, la elaborarea și monitorizarea proiectelor naționale și internaționale. Interesul științific: diverse aspecte ale politicului, ale vieții sociale. nataliyany77@gmail.com

Constantin-Vasile ȚOCA, licențiat în Sociologie, în 2001, master în Studii Euroregionale, în 2003. Din 2007 până în 2009 a fost lector universitar la Universitatea din Oradea devenind asistent universitar în 2009, din 2016 lector. În anul 2013 a susținut teza de doctor: Cooperarea transfrontalieră româno-maghiară la diverse niveluri teritoriale, cu un studiu particular al Eurometropolei Debrecen-Oradea (Grupul European de Cooperare Teritorială - GECT), Universitatea din Debrecen, Ungaria, Principalele interese de predare și cercetare sunt: sociologia relațiilor internaționale, organizațiile internaționale, comunicarea și cooperarea transfrontalieră. Printre rezultatele predării și cercetării se numără 30 de articole, 3 cărți ca autor unic și 5 cărți în calitate de coordonator, dintre care iată câteva exemple pentru a numi doar câteva: cu Bogdan Pocola și Eliza Vas, „Reforma Consiliului de Securitate al ONU. A Possible Solution to Uncertainty,” *Analele Universității din Oradea, Relații Internaționale și Studii Europene IV* (2012): 159–172; Edina Lilla Mészáros, Constantin Vasile Țoca, Abordarea multilaterală a UE pentru consolidarea rezilienței în vecinătatea estică. Reforma sectorului de securitate în Ucraina, în *Eastern Journal of European Studies*, Vol. 11. Portofoliul de proiecte include 22 de proiecte, participând la 16 dintre ele ca membru al proiectului și de patru ori ca manager de proiect. Câteva exemple includ: *Să pregătim un viitor comun: Aglomerația Comunităților Debrecen – Oradea – 700.000* (2020) [Gândind împreună viitorul aglomerării transfrontaliere Debrecen-Oradea – 700.000 (2020)] (proiect finanțat din fonduri euroregionale) și Dezvoltare de competențe în domeniul administrației publice (prin Programul de Politici de învățare pe tot parcursul vieții). Este membru al Institutului de studii Euroregionale Oradea-Debrecen și al Asociației române pentru Relații Internaționale și Studii Europene. E-mail: ctv_i@yahoo.com.

Aurelia PERU-BALAN, doctor habilitat în științe politice, conferențiar universitar, Academia de Administrare Publică, Republica Moldova. Autoare a peste 90 de lucrări științifice, având ca subiect de cercetare Comunicarea politică și Relațiile publice în sfera politică, inclusiv 4 monografii: „Comunicarea de criză în Republica Moldova: 2009-2010”, „Managementul PR-ului politic în campaniile electorale sau Vânătoarea de voturi electorale”, „Comunicarea mediatică”, „Imagine, Comunicare și PR în campaniile electorale”, peruaurelia@gmail.com.

Khrystyna PRYTULA, doctor în economie, conferențiar universitar, șef Sector Cooperare Transfrontalieră, SI „Institutul de Cercetare Regională „M.I. Dolishniy”, Academia Națională de Științe, Ucraina. Coordonatorul Proiectului Jean Monnet: *Stimularea creșterii economice locale în regiunile de frontieră în procesul de integrare a UE: cele mai bune practici ale țărilor Parteneriatului estic* Countries (599948-EPP-1-2018-1-UA-EPPJMO-SUPPA), coordonat de Institute of Regional Research named after M.I. Dolishnyj of National Academy of Science of Ukraine, Lviv, Ucraina, pentru perioada 2018 – 2021. Editorul: СПРИЯННЯ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИМ ПРОЦЕСАМ У КРАЇНАХ СХІДНОГО ПАРТНЕРСТВА: ІНСТРУМЕНТИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ТА РЕГІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ. Монографія. – Livov, - 322p. ISBN 978-966-02-9899-6, khrystynka.prytula@gmail.com

Michael AUGUSTÍN, dr., profesor asistent, Facultatea de Relații Internaționale, Universitatea de Economie din Bratislava, Republica Slovacă, michael.augustin@euba.sk

Simion ROȘCA, doctor în filosofie, profesor universitar interimar la Academia „Ștefan cel Mare” a MAI; 37 de ani de activitate în învățământul universitar, inclusiv șef Departamentul Științe Socio-Umane la Univesitatea Comercială din Moldova (1995-2003) și Academia de Poliție (2003-2006), vice-rector pentru activitatea didactică la Institutul de Relații Internaționale (2006-2012); a publicat peste 80 de lucrări științifice și didactice în Moldova și peste hotarele ei, printre care un manual (în colaborare) și 5 suporturi de curs; a participat cu comunicări la peste 40 de manifestări științifice naționale și internaționale din Moldova, Romania, Ucraina. Interesul științific: diversitatea culturală și interculturalitatea, cultura și civilizația europeană, integrarea europeană, filosofia și filosofia dreptului, logica juridică. În prezent, este implicat în proiectul național Program de Stat nr. 20.80009.0807.28. „Consolidarea sistemului de securitate națională prin cunoaștere și comunicare” (2020-2023), în cadrul

căruia a publicat o lucrare științifico-metodică: „Dialogul intercultural în societatea bazată pe cunoaștere”, simionrosca55@mail.ru

Constantin SOLOMON, născut în s. Morovaia (1948), Orhei. Absolvent al Școlii pedagogice din Orhei (1968). În 1971-1976 student la Universitatea de Stat din Moldova. Doctor în științe istorice (1982). Activează la Universitatea de Stat din Moldova din 1976 până în prezent – 2022. Doctor habilitat în științe politice, profesor universitar, șef catedră, decan al Facultății de Istorie și Filosofie. Domeniul de activitate științifică: științe politice. Problematika cercetărilor științifice: viața politică în Republica Moldova la etapa actuală, teoria relațiilor internaționale, procesele de migrație. Autor a 200 de lucrări științifice și metodico-didactice, inclusiv 3 monografii, un manual. Comunicări la peste 100 simpozioane, conferințe naționale și internaționale. Laureat al Premiului de Stat în domeniul științelor socio-umanistice (2003), diplome de onoare ale Ministerului Educației și a Universității de Stat din Moldova și a Academiei de Administrare Publică, c.solomon1948@gmail.com

Serghei SPRINCEAN, doctor habilitat în științe politice, secretar științific al Institutului de Cercetări Juridice, Politice și Sociologice. A fost în 2020-2021 director al proiectului de cercetare al ANCD 20.70086.13/COV Atenuarea impactului negativ al pandemiei COVID-19 asupra funcționalității instituțiilor puterii de stat din Republica Moldova (FUNCOV). E autor a peste 220 de lucrări științifice în ultimii 20 de ani, inclusiv 8 monografii, culegeri științifice și 8 manuale, compendii. Este laureat al Premiului AȘM “Constantin Stere” în domeniul drept și științe politice pentru anul 2017 și deține diploma de câștigător al concursului organizat de ANACEC: “Teza de doctor habilitat de excelență” în domeniul științelor socioumane pe anul 2018. sprinceans@yahoo.com

SURESH CHAND RAI, profesor de geografie fizică și șef al Departamentului de Geografie la Școala de Economie din Delhi, Universitatea din Delhi. Și-a primit masterul în geografie de la Universitatea Hindu din Benaras în 1979 și doctoratul de la Universitatea Hindu din Banaras în 1984.

Profesorul Rai a lucrat ca cercetător la G.B. Pant National Institute of Himalaya și dezvoltarea durabilă (Institutul Autonom al Ministerului Mediului, Pădurilor și Schimbărilor Climatice, Guvernul Indiei) din 1989 până în 2005. El era Dee. Coordonator UGC-SAP-DRS III (2013-2018).

Contribuțiile sale semnificative sunt în domeniul gestionării terenurilor și resurselor de apă, managementului bazinelor de apă, ecosistemului zonelor umede și hidrologiei apelor subterane. Munca sa a fost

remarcabilă în gestionarea integrată a bazinelor hidrografice din Sikkim Himalaya, fiind recunoscută de către Soil and Water Conservation Society din SUA, Award, 1999. El a realizat, de asemenea, realizări semnificative în hidro-ecologia unui lac sacru, cunoștințe indigene și întreprinderi, conservarea biodiversității legată de comunitate pe o destinație turistică importantă din Sikkim. Studiile ample realizate de prof. Rai asupra diferitelor aspecte ale hidrologiei montane au ajutat nu numai la înțelegerea structurii și funcției sistemelor, ci și la găsirea modalităților de a face sistemul sustenabil. El a fost, de asemenea, implicat în Departamentul de Știință și Tehnologie (DST), proiect sponsorizat de Guvernul Indiei privind proiectarea și construcția de rezervoare de colectare a apei pe bază de polietilenă la prețuri reduse în dealuri pluviale și pachete tehnologice de fermă. Prof. Rai a participat și a susținut prelegeri la o serie de întâlniri organizate de Programul Internațional geosferă-biosferă (IGBP), proiectele de bază "Aspecte Biosferice ale ciclului hidrologic" (BAHC), IAHS/IAH, grupul Taiwan privind observațiile Pământului (TGEO), Uniunea geografică Internațională (IGU) și Programul Internațional de dimensiuni umane (IHDP).

Prof. Rai a publicat peste 100 de lucrări de cercetare în diverse reviste și cărți cu Factor de Impact/Peer-Review (Scopus h-index-17). De asemenea, a scris 8 cărți pentru a îmbogăți disciplina. Prof. Rai a fost nominalizat ca membru al Comitetului Național IUGG-IGU al Academiei Naționale de științe din India, New Delhi, India. Prof. Rai a fost numit președinte de onoare pentru dezvoltarea relațiilor științifice moldo-indiene de către Centrul de geografie istorică militară al Republicii Moldova, 2021. Prof. Rai a primit Premiul medaliilor internaționale-2020 pentru meritele personale și dezvoltarea relațiilor cu Republica Moldova și România. Prof. Rai a primit "Life Time Achievement Award, 2019", de la Land Use Management (CLUMA), Hyderabad, Telangana.

El a fost distins cu "Highly Commended Paper Award - 2016" de la Willey și Chartered Institution of Water and Environmental Management (CIWEM), Londra, Marea Britanie. Prof. Rai a fost, de asemenea, beneficiarul "profesorului Bandaru Hema Malini Eminent Geographers Award - 2013" de către Asociația Națională a geografilor, India (Nagi) Delhi. El a primit "Honourable Mention Best Paper Award for 1999" de către Consiliul de Administrație al Soil and Water Conservation Society, SUA și membru En-gratis acordat de Societatea ecologică din America, din 1999 până în 2004. Din 2010, este Secretar General al Asociației Naționale a geografilor, India (NAGI), cel mai mare corp de geografi din țară. Prof. Rai a fost ales vicepreședinte al Societății Geografice Asiatice, cu sediul la Beijing, P. R. China timp de patru ani (2019-2023). raisc1958du@gmail.com

Valentina ȘINGHIREI, doctor în filologia limbilor germanice, conferințiar universitar, Șef Catedră Sociologie, Psihologie și Științe Politice, Universitatea Americană din Moldova. Pe parcursul a 50 de ani sunt angagată în educație ocupând diferite posturi de conducere. Lista publicațiilor conține mai mult de 140 lucrări în lingvistica, filozofie și comunicare interculturală. A participat la diferite conferințe, seminare și workshop-urile în Republica Moldova și peste hotare. A fost aleasă Alumna, Fulbright Scholar în May, 1997 și a făcut cercetarea pe tema proiectului propriu pe parcursul anului calendaristic. De asemenea, a fost Alumna de Seminarul în Salzburg, Austria în lunile mai și iunie, 1983. A activat la Universitatea de Stat din Moldova, la Institutul de Relații Internaționale din Moldova. În prezent, activez la Universitatea Americană din Moldova. singhire@mail.ru

František ŠKVRNDA, doctor în filosofie. Este tânăr angajat al Catedrei de Relații Politice Internaționale, Facultatea de Relații Internaționale, Universitatea de Economie Bratislava, Slovacia. În 2017 și-a susținut teza la Facultatea de Filosofie a Universității Comenius din Bratislava. Interese de cercetare: Istoria filosofiei, Istoria relațiilor internaționale, Istoria gândirii politice și economice. Are experiență de cercetare în mai multe proiecte naționale din 2014 până în prezent. Este autorul monografiei „Întrebarea socratică problemă a istoriografiei filosofiei antice” 1. ediție. Bratislava: Universitatea Comenius din Bratislava, 2020. 93 P. [4,86 AH] și peste 26 de articole științifice în reviste de specialitate, indexate în Slovacia și străinătate. frantisek.skvrnda2@euba.sk

Ludmila GOLOVATAIA, doctor în științe economice, conferințiar universitar al Academiei de Administrare Publică. Este o cercetătoare cu experiență, cu specializare în securitate economică, diplomatie, relații economice internaționale. Din 2005 până 2020 a fost șefa Catedrei de Relații Economice Internaționale, IRIM. Golovataia are experiență în implementarea proiectelor individuale ale UE în domeniul migrației în perioada 2009-2014. (Polonia și Slovacia). Golovataia L. a fost coordonatorul proiectului JM „Migrația ca factor determinant care influențează securitatea UE” 586976-EPP-1-2017-1-MD-EPPJMO-MODULE (2017-2020); Este membru al echipei 101047511-ERASMUS-JMO-2021-HEI-TCH-RSCH - JM Chair Theoretical and Empirical Knowledge of the European Union (EUTEC). Ea a participat la programe de mobilitate de predare și învățare Erasmus: Universitatea Pantheon, Atena, mai 2019 și Universitatea de Economie din Bratislava, Slovacia (EUBA) – martie 2022 în. În prezent, este implicată în proiectul național Program de Stat

nr. 20.80009.0807.28. „Consolidarea sistemului de securitate națională prin cunoaștere și comunicare”, (2020-2023), în cadrul căruia a publicat broșura informativă: *Diplomația economică a perioadei postmoderne* (în limba rusă). A publicat 3 cărți și peste 90 de articole. golovataya4@gmail.com

Tatiana ANDREEVA, doctor în economie, conferențiar, ULIM, Expert economic. Specialist în Economie Mondială și Relații Economice Internaționale, Securitate Economică a Statului, Investiții Internaționale și inovare. Direcții de cercetare științifică: investiții străine și inovare, inovare în economie, securitate economică, integrare economică internațională și impactul acesteia asupra dezvoltării pieței internaționale de investiții, marketing internațional.

Stagiu profesional promovat în Japonia, Germania, Rusia, Belarus, România, Ungaria. A participat la peste 50 de conferințe științifice și științifice-practice internaționale în Republica Moldova și în străinătate. Autor a peste 90 de lucrări, articole și monografii științifice și științifico-metodice. andreevatatiana72@mail.ru

Elena BĂDĂRĂU, doctor în economie, conferențiar universitar, din cadrul Academiei de Administrare Publică, Catedra Economie și Management Public, Republica Moldova. În perioada 2006-2021 s-au publicat 41 de articole științifice, din care 33 – individual și 8 – cu coautori., cât și 1 monografie. În perioada de activitate domeniul de cercetare fiind securitatea tehnologiilor informaționale, comerț electronic și sistemul bancar. el.badarau@gmail.com

Mihaela SHILBAYA MATEI, cercetător științific extern, Centrul de Studii și Cercetări de Biodiversitate Agrosilvică „Acad. David Davidescu”, Academia Română.

Tineri cercetători: doctoranzi, masteranzi, studenți de la Ciclul I (Licență)

Noha ALVAKILI, doctorand, Programul: 561.01 Teoria și metodologia politologiei, instituții și procese politice, Academia de Administrare Publică. Activează în colegiul Kaye, Ministerul Educației, Israel. Proiectul de cercetare științifică: Integrarea minorităților în sistemul educațional din Israel. Este preocupată de respectarea principiilor: egalitatea de șanse, corectitudinea, incluziunea socială, responsabilitatea și eficiența în

instituțiile sistemului educațional din Israel. Este un cercetător responsabil, autor a mai multor articole științifice, printre care: „Managementul sistemului național de învățământ în condițiile globalizării”. Coautor – Ludmila ROȘCA// Revista științifico-practică Relații Internaționale Plus, Nr.2 (20), 2021, Tipul B. P.36 – 46. ISBN 1857-4440, https://doi.org/10.52327/1857-4440_nohaa2911@gmail.com

Simuser ASKEROVA, doctorandă, Academia de Administrare Publică, Azerbaidjan. simi.93@mail.ru

Cristian BEJENARI – student al Universității din Oradea, la Specializarea Relații Internaționale și Studii Europene anul III. Ghidat de pasiunea pentru politică și diplomatie, pe parcursul anilor de studiu, împreună cu Lector univ. dr. Constantin-Vasile Țoca am publicat un articol intitulat „Analiza de conținut a alegerilor prezidențiale din Republica Moldova – Primul tur din 01.11.2020”. În perioada februarie-mai, am efectuat un stagiu de practică în cadrul Ministerului Afacerilor Externe al României, unde am făcut cunoștință cu practicile de activitate la nivel ministerial al proceselor diplomatice. De asemenea, am beneficiat de o bursă de studiu prin programul de mobilitate Erasmus +, prin care am studiat un semestru, viziunile asupra relațiilor internaționale și ale studiilor europene ale profesorilor din cadrul Universității din Padova.

Natalia CIOBANU, doctorandă la Academia de Administrare Publică din Republica Moldova, Programul: Teoria, metodologia politologiei, instituții și procese politice; master în Filologie, Universitatea de Stat din Moldova; redactor a unui șir de publicații didactico-științifice (reviste științifice acreditate, manuale, materiale ale conferințelor științifico-practice internaționale); autor a unui șir de articole științifice cu abordarea problemelor de securitate națională și regională; organizator și participant la diverse conferințe științifice naționale și internaționale, membru a două proiecte naționale de cercetare științifică. Direcție de cercetare: Dimensiunea securității regionale în relațiile bilaterale dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană. În prezent, este implicată în proiectul național Program de Stat nr. 20.80009.0807.28. „Consolidarea sistemului de securitate națională prin cunoaștere și comunicare” (2020-2023), în cadrul căruia a publicat broșura informativă: Retrospectivă a dimensiunii de Securitate națională. Studiu de caz: Republica Moldova. cnata1950@gmail.com

Liudmila CUROȘ, Director adjunct pentru instruire și educație în cadrul Colegiului „Alexei Mateevici” municipiul Chișinău, coordonator al

activității instructiv-metodice, responsabilă de implementarea planului strategic al instituției, particip la elaborarea planurilor cadru pe specialități la nivel republican, instrumente de evaluare și notare ș.a. Sunt profesor de informatică și bazele antreprenoriatului, precum și expert în educație în cadrul proiectului "Digitalizarea și dezvoltarea învățământului profesional tehnic dual în pedagogie", implementat de Colegiul „Alexei Mateevici” în consorțiu cu Centrul Național de Inovații Digitale în Educație „Clasa Viitorului”. Sunt membru al echipei de realizare a Proiectului Național „Consolidarea sistemului de securitate națională prin cunoaștere și comunicare”, „Program de stat”, precum și în alte contexte. Am participat la multe cursuri de formare continuă, conferințe, seminare, mese rotunde, grupuri de lucru, doctorandă, Școala Doctorală a Academiei de Administrare Publică din Moldova, Programul 561 – Teoria și metodologia politologiei, instituții și procese politice, director adjunct Colegiul „Alexei Mateevici” din Chișinău. Interesul științific – politicile educaționale din statele europene și Republica Moldova. Autor a mai multe lucrări științifice, a unei broșuri informative. ludmilacuros@mail.ru

Renata COZONAC, director general al Camerei Naționale a Cărții din Republica Moldova și doctorandă în cadrul Școlii Doctorale de Științe Sociale și ale Educației din cadrul Universității de Stat din Moldova. Actualmente este în anul III de studii doctorale la specialitatea 561.01 – teoria, metodologia și istoria politologiei; instituții și procese politice. Conducător științific: Serghei SPRINCEAN, doctor habilitat în științe politice, conferențiar universitar. Tema tezei sale de doctorat este „Securitatea umană ca premisă a modernizării sociopolitice a Republicii Moldova”. Printre domeniile sale de interes se numără: securitatea umană, tranziția socială și politică în statele postcomuniste, modernizarea politică etc.

Ion CREȚU doctorand, Școala Doctorală de Științe Sociale și ale Educației din cadrul Universității de Stat din Moldova. Actualmente, este în anul II de studii doctorale la specialitatea 561.01 – teoria, metodologia și istoria politologiei; instituții și procese politice. Conducător științific: Serghei SPRINCEAN, doctor habilitat în științe politice, conferențiar universitar. Tema tezei sale de doctorat este „Fortificarea siguranței persoanei umane în condițiile necesității de modernizare sociopolitică a Republicii Moldova”. Printre domeniile sale de interes se numără: modernizarea politică a Republicii Moldova, siguranța persoanei, securitatea umană, aspectele legale ale asigurării securității, studiile de securitate etc.

Dasman EL-FANEL, Ministerul Educației, Israel, responsabilă de monitorizarea activității instituțiilor preuniversitare; doctorand, Academia

de Administrare Publică, Republica Moldova. Interesul științific: analiza sistemului educațional din statele dezvoltate, din Finlanda și Israel. Tema tezei de doctor: Israel și Finlanda: analiza comparată a politicii strategice de educație.

Scopul investigației este: valorificarea bunelor practici educaționale și adaptarea acestora la cerințele instituțiilor din Israel. Autor a mai multor articole științifice, printre care: „Caracteristicile sistemului educațional din Finlanda: impactul asupra vieții sociale”. Coautor – Ludmila ROȘCA// Revista științifico-practică Relații Internaționale Plus, Nr.2 (20), 2021, Tipul B. P.9–22. ISBN 1857-4440, <https://doi.org/10.52327/1857-4440>, dasumi28@gmail.com

Alexandru GAINA, șef Secție din cadrul Serviciului protecție internă și anticorupție al MAI, doctorand, an. IV, Academia „Ștefan cel Mare” a MAI, alexandru.gaina@mai.gov.md

Natalia GAVRILENCO, profesoară, Colegiul „Alexei Mateevici” mun. Chișinău, Republica Moldova, doctorand, Școala doctorală Științe juridice, Universitatea de Stat din Moldova. Domeniul de cercetare: mecanisme de aducere a judecătorilor la acțiuni disciplinare. Menționez următoarele lucrări elaborate: integritatea judecătorului în raport cu răspunderea disciplinară, demiterea judecătorului în ordine disciplinară. natalita.gavrilenco@gmail.com

Valeria GARBATOVSKI, profesor discipline de specialitate, grad didactic II, Colegiul „Alexei Mateevici” mun. Chișinău, Republica Moldova. Sunt licențiată și cu master în Științe ale Educației, calificările fiind obținute în cadrul USM, facultatea Psihologie și Științe ale Educației, Sociologie și Asistență socială. Pe lângă experiența pedagogică de 4 ani, mă implic în proiecte educaționale, drept formator în cadrul cursului de formare „Dezvoltarea competențelor digitale ale cadrelor didactice din învățământul profesional tehnic”, Programul de instruire pentru cadrele didactice din ÎIPT „Dezvoltarea competenței de proiectare a carierei și a spiritului antreprenorial la elevii din ÎIPT”, CEDA, ș.a., mentor pentru cadrele didactice în cadrul proiectului „Digitalizarea și dezvoltarea învățământului dual pedagogic”, implementat de CAM cu suportul proiectului „Promovarea Învățământului Profesional Tehnic pentru o Economie Verde”. antreprenoriatul digital, care este capacitatea de a utiliza mass-media și tehnologiile digitale pentru a crea noi oportunități și a rezolva probleme specifice crizei actuale. În același timp, vom analiza modalitățile de educare a acestora viitorilor specialiști și vom oferi sugestii profesori-

lor pentru a crea contexte educaționale favorabile dezvoltării acestei abilități. valeriaciobanu8@yahoo.com

Oxana GUREU, magistru în drept, din cadrul Academiei de Administrare Publică, Republica Moldova. Domeniul de cercetare fiind aspectele legislative ale sistemului bancar. oxana.gureu81@gmail.com

Andrei GUTU, Președinte, Institutul de Management Japonez, istoric, master în drept, master în management. Formator, profesor și diriginte în cadrul Școlii Gimnaziale Omega din Târgu Mureș, România. proandreigutu@gmail.com

Alexandru FRUNZĂ, funcționar public cu statut special din cadrul MAI, doctorand, Academia „Ștefan cel Mare” a MAI al RM, Frunza.alexandru@gmail.com

Tatiana MĂRGĂRINT, asistent universitar, departamentul Filosofie și Antropologie, Universitatea de Stat din Moldova, 15 ani de experiență de predare și de realizare a diverselor cercetări calitative pe probleme sociale. Direcții de cercetare: Antropologie socio-culturală, Filosofie, Metodologia cercetării sociale, Etnosociologie, Cultura romilor. În anul 2017 a fost consultant național al Consiliului Europei în realizarea *Studiului privind subcultura criminală în sistemul penitenciar*. În 2021 a realizat *Studiul de evaluare a satisfacției beneficiarilor de serviciile de tratament de substituție cu opiacee în Republica Moldova*, în cadrul Centrului pentru Politici și Analize în Sănătate. În 2022 a participat la realizarea studiului privind *Dezvoltarea unui set de instrumente de monitorizare pentru a evalua durabilitatea reintegrării victimelor traficului de ființe umane*. margarinttatiana@yahoo.com

Ghenadie MITROFANOV, doctorand în cadrul Școlii Doctorale de Științe Sociale și ale Educației din cadrul Universității de Stat din Moldova. Actualmente este în anul III de studii doctorale la specialitatea 561.01 – teoria, metodologia și istoria politologiei; instituții și procese politice. Conducător științific: Serghei SPRINCEAN, doctor habilitat în științe politice, conferențiar universitar. Tema tezei sale de doctorat este „Modernizarea sociopolitică a Republicii Moldova în contextul asigurării securității globale”. Printre domeniile sale de interes se numără: modernizarea politică a Republicii Moldova, Acordul de Asociere a Republicii Moldova cu Uniunea Europeană, securitatea globală, relațiile internaționale, studiile europene etc.

Silvia MUNTEAN, doctorand, Academia de Administrare Publică, Republica Moldova, Cancelaria de Stat, Direcția Acte Guvernamentale, consultant principal. silvia.muntean@gov.md

Vitalie IONAȘCU, doctor în drept, cadru didactic Academia „Ștefan cel Mare” a MAI al RM Vitalie-ionascu@mail.ru

Ludmila OSTAP, activez în calitate de Șef al Secției urmărire penală al Inspectoratului de Poliție Telenеști al IGP al MAI din anul 2015, doar în această funcție. La moment sunt doctorantă anul IV, specializarea – procedură penală, Școala doctorală a Academiei de Poliție ”Ștefan cel Mare” a MAI, tema lucrării cercetate fiind ”Protecția intereselor legale ale minorului în procesul penal”, astfel atât subiectul ales și cercetat în articolul ce urmează să îl prezint în cadrul conferinței științifice, prezintă interes pentru activitatea mea științifică, totodată fiind și actual în condițiile în care minorii fie devin tot mai des victime ale diferitor infracțiuni, fie sunt implicați în activități criminale de diferite genuri, inclusiv în cele transfrontaliere. Este de menționat că de peste 5 ani particip și în calitate de intervievator în ședințele de judecată de audiere a minorilor în condiții speciale, astfel fiind continuu antrenată în activități procesuale desfășurate cu participarea minorilor, indiferent de calitatea lor procesuală. ludmila.ostap@igp.gov.md

Nicolae PARCEVSCII, Președintele Centrului de Geografie Istorică Militară, din Republica Moldova. Membru onorific al Societăților de Geografie din India și România (Prahova). Psiholog militar, geograf militar. Doctorand, anul III, Școala Doctorală a Academiei de Administrare Publică din Moldova, Programul 561 – Teoria și metodologia politologiei, instituții și procese politice. Interesul științific: Teoria Jocurilor Reflexive. parcevschiinicolai@mail.ru

Dana PAIU, doctorandă, anul III, Școala Doctorală a Academiei de Administrare Publică din Moldova, Programul 561 – Teoria și metodologia politologiei, instituții și procese politice. Interesul științific – relațiile politice a Republicii Moldova cu România și Ucraina. dana.paiu@mail.ru

Vasile POPA, Ofițer de poliție, MAI, România, doctorand, Școala doctorală Științe Juridice, Universitatea de Stat din Moldova, sile_popa18@yahoo.com

Dan POPOVICI, doctorand, Școla Doctorală de Științe Sociale și ale Educației din cadrul Universității de Stat din Moldova. Actualmente este în anul II de studii doctorale la specialitatea 561.01 – teoria, metodologia și istoria politologiei; instituții și procese politice. Conducător științific: Serghei SPRINCEAN, doctor habilitat în științe politice, conferențiar universitar. Tema tezei sale de doctorat este „Asigurarea securității umane în contextul implementării Acordului de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană”. Printre domeniile sale de interes se numără: Acordul de Asociere a Republicii Moldova cu Uniunea Europeană, securitatea umană, relațiile internaționale, studiile europene etc.

Valentina URSU, cercetător științific stagiar, în cadrul: „Consolidarea sistemului de securitate națională prin cunoaștere și comunicare” - Proiect Național, Programul de Stat (2020-2023), Prioritatea strategică „**Provocări societale**” înscris în Registrul de stat al proiectelor din sfera științei și inovării cu cifrul **20.80009.0807.28**. Academia de Administrare Publică. În cadrul Proiectului Național a publicat ghidul analitico-informativ: „Guvernarea de coaliție: condiții de optimizare”. A elaborat teza de doctor în științe politice: *Implicarea democrației participative în asigurarea eficienței guvernării*, aflată, la moment, în proces de susținere publică. urrsuv@gmail.com

Elena SOLOMON, s-a născut în 1973, în orașul Dubăsari, RSSM. După absolvirea Universității de Stat din Moldova în 1995, specialitatea *istorie*, a fost repartizată ca tânăr specialist la școala ruso-ucraineană nr. 26 în calitate de profesor de istorie. În 2013, a absolvit programul de master la UPSM „I. Creangă”, specialitatea *patrimoniul istoric și turism cultural*. Din 2020 face studii doctorale la USM, tema cercetării științifice „Viața politică a Republicii Moldova” (1989-2019”).

Relevanța temei de cercetare este determinată de procesele politice complexe care au început odată cu prăbușirea URSS și apariția statului suveran al Republicii Moldova. Perioada de tranziție, care a început în 1991, continuă și astăzi. Pe calea transformării statului, sunt depistate atât succese și realizări, cât și probleme și dificultăți grave. Analiza științifică a dinamicii tuturor evenimentelor și proceselor politice din Republica Moldova este necesară pentru a identifica scenariile posibile pentru democratizarea societății și a statului. s_elena279@mail.ru

Tudorița-Sanda SOHOȚCHI, doctorandă, Școala Doctorală de Științe Sociale și ale Educației din cadrul Universității de Stat din Moldova. Actualmente este în anul III de studii doctorale la specialitatea 561.01 – teoria, metodologia și istoria politologiei; instituții și procese politice.

Conducător științific: Serghei SPRINCEAN, doctor habilitat în științe politice, conferențiar universitar. Tema tezei sale de doctorat este „Asigurarea securității umane prin optimizarea influenței sociopolitice în procesul decizional din Republica Moldova”. Printre domeniile sale de interes se numără: presiunea și influența politică, domeniul electoral, securitatea umană, modernizarea socială și politică în statele postcomuniste etc.

Igor SOROCEANU, doctorand, Academia „Ștefan cel Mare” a Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova, soroceanu94igor@gmail.com

Cristina TULBU-FRUNZE, doctorandă, Școala Doctorală a Academiei de Administrare Publică din Moldova, Programul 561 – Teoria și metodologia politologiei, instituții și procese politice. Profesor de matematică la Colegiul „Alexei Mateevici” din Chișinău, se implică activ la implementarea planului strategic al instituției, a documentelor și politicilor educaționale naționale. Deține studii licență pedagogică în matematică, titlul de master în științe exacte. Am obținut titlul de formator în cadrul proiectului de Alfabetizare Digitală în Învățământ (iunie 2020) și activez în calitate de formator în cadrul proiectului „Digitalizarea și dezvoltarea învățământului profesional tehnic dual în pedagogie”, implementat de Colegiul „Alexei Mateevici” în consorțiu cu Centrul Național de Inovații Digitale în Educație „Clasa Viitorului”. Am prezentat comunicări și referate tematice în cadrul conferințelor științifice internaționale, organizate în cadrul Proiectului Național „Consolidarea sistemului de securitate națională prin cunoaștere și comunicare”, „Program de stat”, precum și în alte contexte. Am participat în multiple cursuri de formare continuă, conferințe, seminare, mese rotunde, grupuri de lucru, precum: Conferința științifico-practică cu participare internațională „Performanța în educație – factor - cheie în asigurarea securității umane” (09-10.10.2020), Conferința Națională „Incluziunea educațională în instituțiile de învățământ profesional tehnic” (08.11.2019), seminarul metodologic cu tematica „Resurse umane – factor cheie pentru asigurarea eficacității sistemului de învățământ profesional tehnic”, masa rotundă „*Diplomația UE în spațiul Parteneriatului Estic: realizări, dificultăți, probleme*” Academia de Administrare Publică (29.10.2021), ceea ce mi-a fortificat abilitățile de comunicare, leadership, gândire analitică, capacitate multitasking ș.a. , tulbucristins@gmail.com

**Masteranzi, anul I, Academia de Administrație Publică,
Republica Moldova**

Ira Coialnic, ira.coialnic@mail.ru

Angela Lazarenco, angela-lazarenco@mail.ru

Rodica Păpușoi, rmacu@yahoo.com

Alexandru Revencu, revencualexandru@yahoo.com

CUPRINS / CONTENT

Agenda conferinței.....	3
Rezumate	9
Conference agenda	53
Abstracts	58
Date despre autori	100